

TYÖMINISTERIÖ

TYÖHALLINNON TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA VUOSILLE 2007 – 2011 SISÄLLYSLUETTELO

1. Toimintaympäristön kuvaus ja toimintalinjat.....	3
1.1 Talous-, työllisyys- ja työympäristön kehitys suunnittelukaudella.....	3
1.1.1 <i>Talous- ja työllisyyskehitys</i>	3
1.1.2 <i>Työympäristön kehitys</i>	6
1.2 Muu toimintaympäristö.....	8
1.2.1 <i>EU:n työllisyysstrategian suuntaviivat ja Suomi</i>	8
1.2.2 <i>Työllisyyden politiikkaohjelma</i>	8
1.2.3 <i>EU:n rakennerahasto-ohjelmat suunnittelukaudella</i>	10
1.2.4 <i>Hallituksen maahanmuuttopoliittinen ohjelma</i>	11
2. Työ- ja maahanmuuttopoliittiset linjaukset suunnittelukaudella.....	11
2.1 Alennetaan rakenteellista työttömyyttä ja torjutaan syrjäytymistä.....	11
2.1.1 <i>Nuorten yhteiskuntatakuun vakiinnuttaminen</i>	11
2.1.2 <i>Työllistämistukijärjestelmän uudistaminen</i>	12
2.1.3 <i>Pitkäaikaistyöttömien yhteiskuntatakuu</i>	12
2.1.4 <i>Työvoiman palvelukeskusverkoston kehittäminen</i>	13
2.1.5 <i>Euroopan sosiaalirahaston osarahoittamat ohjelmat</i>	13
2.1.6 <i>Maahanmuuttajien kotouttaminen</i>	13
2.2 Varmistetaan osaavan työvoiman saatavuus.....	14
2.2.1 <i>Työvoimatoimistojen palvelumallin vakiinnuttaminen</i>	14
2.2.3 <i>Euroopan sosiaalirahaston osarahoittamat ohjelmat</i>	16
2.3 Parannetaan työn tuottavuutta laadullisesti kestäväällä tavalla	16
2.3.1 <i>Työelämän laatu ja sen kehittäminen</i>	16
2.3.2 <i>Työlainsäädännön kehittäminen</i>	18
2.3.3 <i>Euroopan sosiaalirahaston osarahoittamat ohjelmat</i>	18
2.4 Luodaan edellytyksiä aktiiviselle työperusteiselle maahanmuuttopoliitille.....	18
2.5 Lisätään yrittäjyyttä ja itsensä työllistämistä.....	19
2.6 Alueellisesti eriytyvään työmarkkinakehitykseen vastaaminen.....	20
3. Hallinnon kehittäminen	21
3.1 Tuottavuusohjelma	21
3.2 Henkilöstöpolitiikka ja henkilöstön kehittäminen.....	24
3.2.1 <i>Henkilöstöinvestoinnit ja niiden vaikutus työtulokseen</i>	24
3.2.2 <i>Työhallinnon henkilöstön osaamisen ja jaksamisen kehittäminen</i>	26
4. Menojen suunnitelmat: peruslaskelma ja kehusehdotus	28
4.1 Euroopan rakennerahastojen ohjelmien toteutus (luku 34.05).....	29
4.2 Työvoimapolitiikan toimeenpano (luku 34.06).....	32
4.2.1 <i>Työvoima-asiain paikallishallinnon toimintamenot (34.06.21)</i>	32
4.2.2 <i>Kuntouttava työtoiminta (34.06.31)</i>	33
4.2.3 <i>Työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen osallistuvien opintososiaaliset edut (34.06.50)</i>	33
4.2.4 <i>Työllistämis-, koulutus-, ja erityistoimet (34.06.51)</i>	34

4.2.5 Työmarkkinatuki (34.06.52)	37
4.2.6 Työllisyysperusteiset siirtomenot investointeihin (34.06.64)	39
4.3 Pakolais- ja siirtolaisuusasiat (luku 34.07).....	39
4.3.1 Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto toiminta valtion osalta (34.07.21)	40
4.3.3 Valtion korvaus kunnille eräiden Suomeen muuttavien henkilöiden toimeentulotuen sekä heille annetun sosiaali- ja terveyshuollon erityiskustannuksiin (34.07.30)	41
4.3.4 Syrjinnän vastainen toiminta (34.07.31).....	41
4.3.2 Paluumuuttajien muuttovalmennus (34.07.50, aiemmin 34.07.29).....	41
4.3.5 Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto (34.07.63).....	42
4.4 Toiminta- ja muut menot (luvut 34.01 ja 99)	43
4.4.1 Toimintamenot	43
4.4.2 Muut menot.....	44
4.5 Kehystarkastelua.....	47
5. Kehitysarvio kehysten ulkopuolelle jäävistä määrärahoista	48
6. Arvio suunnittelukaudella kertyvistä tuloista.....	48
7. Työministeriön ehdotus kehyspäätöksiin sisällytettävistä toimintapolitiittisista linjauksista	49
LIITTEET	50
Liite 1: Työvoimatase.....	50
Liite 2: Peruslaskelma vuosille 2007 - 2011.....	51
Liite 3: Kehysehdotus vuosille 2007 - 2011	52
Liite 4: Kehyksen ulkopuoliset momentit, tulomomentit, yhteenvetoja	53
Liite 5: Valtuustaulukko.....	54

1. TOIMINTAYMPÄRISTÖN KUVAUS JA TOIMINTALINJAT

1.1 Talous-, työllisyys- ja työympäristön kehitys suunnittelukaudella

1.1.1 Talous- ja työllisyyskehitys

Perusura ja tavoitevaihtoehdot

Alla olevassa tarkastelussa esitetään kaksi vaihtoehtoista kehitystä, perusuran sekä tavoitevaihtoehdon mukainen. *Tavoitevaihtoehdon* mukainen kehitys perustuu hallitusohjelmaan ja työpolitiikan strategiaan, jonka päätavoitteita ovat työllisyysasteen nostaminen selvästi yli 70 prosenttiin vuoteen 2010 mennessä.

Näköpiirissä olevien kasvumahdollisuuksien vallitessa on tärkeää, että työllisyyden nousu-ura saadaan riittävän kestäväksi. Se edellyttää suotuisan yleisen kehityksen ohella työhallinnon toimenpiteiden ja määrärahojen riittävää mitoitusta ja tavoitetta tukevien toimien tehostamista. Se edellyttää myös, että yhdessä muiden yhteistyökumppanien kanssa jatketaan tavoitetta tukevia verotukseen, koulutukseen, rakennetyöttömyyden purkuun, kannustavuuteen ja syrjäytymisen ehkäisemiseen liittyviä ratkaisuja. Lisäksi tarvitaan toimia työllistävän kasvun vahvistamiseksi. Työllisyyskehitys riippuu loppukeväällä 2004 alkaneen positiivisen talouskehityksen jatkumisesta.

Kansantalouden kehitys

Peruskehityksessä oletetaan kasvun jatkuvan siten, että paperialan työsulun takia vuoden 2005 kasvun jäädessä 2%:iin, vuoden 2006 kasvu on noin 3,5 %, ja vuonna 2007 päästäisiin edelleen 3 %:iin. Peruskehityksessä vuosien 2007-2011 kasvu on 2,5 % vuodessa. Edellytyksiä on kasvun jatkumiselle myös nopeampana, yli 3 %:n. Sitä tukisi Euroopan elpyminen, Venäjän vakaa kehitys ja kotimaisen kysynnän samanaikainen kasvu. Lisäksi olisi tarpeen, ettei Yhdysvaltojen velkaantuminen aiheuta sen talouskasvulle ongelmia. Suotuisampaa kehitystä tukisi myös investointivirtojen kääntyminen Suomeen.

Työllisyyden hitaampi elpyminen perustuisi ennen muuta kansainvälisen talouden häiriöihin sekä myös kotimarkkinakysynnän heikkoon kehitykseen työttömyyden jatkuessa korkeana kuluttajien ja yritysten varovaisuuden vuoksi. Teollisuuden näkymiä haittaa dollarin heikkous. Nämä tekijät näkyisivät kulutuksessa ja investoinneissa.

Epävarmuutta maailmantalouteen aiheuttavat kansainväliset konfliktit ja niiden leviämisen riski. Kansainvälinen talous on osoittautunut haavoittuvaksi myös luonnonkatastrofeille. Energian hinnasta on tullut kriittinen tekijä, joka toisaalta suosii myös työllistäviä vaihtoehtoja. Suomen kaltainen maa voi toisaalta hyötyä tilanteesta, koska turvallisen ja vakaan ympäristön ja kehittyneen infra- ja palvelustrukturin ja osaamisjärjestelmän merkitys korostuu, kun muualla on epävarmempaa.

Informaatioteknologian merkityksen odotetaan vahvistuvan 2000-luvun alun murrosvaiheen jälkeen myös jatkossa, vaikka 1990-luvun kasvuvauhtiin ei yllätä. Tuotantokustannusten alentamiseksi sarjatuotantoa siirretään kehittyviin maihin, jolloin korkeimman teknologian ja uusien innovaatioiden alkuvaiheen tuotanto on Suomessa. Toisaalta Kiinan kaltaiset maat kilpailevat myös korkeatasoisessa

erikoisosaamisessa. Teknologia-sektorin kasvua on hillinnyt uusien verkkoinvestointien riittämättömyys. Tilanne on kuitenkin muuttumassa, sillä verkkoinvestointien määrä on lisääntymässä.

Julkinen velka on alentunut lama-aikaisista lukemista ja on alhaisempi kuin useimmissa perinteisissä teollisuusmaissa. 2000-luvun alun laskusuhdanteen kohdentuminen pääosin vientisektoriin on aiheuttanut sen, että kotimarkkinat ovat selviytyneet tilanteesta suhteellisen vähäisin menetyksin.

Työvoiman kysyntä

Peruskehityksessä vuoden 2004 keväästä alkanut työllisyyden paraneminen jatkuu, mutta hitaammin verrattuna 1990-luvun jälkipuoliskoon. Aikavälillä 2004-2011 lisäys on noin 60 000 ja 2005-2011 vajat 30 000 työpaikkaa viiden vuoden aikana, koska työllisyys ensin nousee ja sitten alenee väestön ikääntyessä. Perusrussa työllisyys on runsaat 68 % vuosina 2007-2010 ja nousee yli 68,5 %:iin vuonna 2011 15-64-vuotiaan väestön alkaessa vähentyä. Lievästi työllisyysasteeseen alentavasti vaikuttaa tilastokeskuksen uusi väestöennuste, jossa suurempi maahanmuutto aiheuttaa korkeamman työikäisen väestön määrän.

Tavoitevaihtoehdossa työllisyyden kehitys on huomattavasti suotuisampaa. Ratkaisevaa suotuisammalle arviolle on viennin suotuisa kehitys ja samanaikainen vahva kotimarkkinakysyntä. Työllisyys nousisi 125 000 henkilöllä aikavälillä 2005-2011. Lisäys ylittäisi 100 000 tason, koska se korvaisi myös 2000-luvun alun laskusuhdanteen aiheuttamaa supistumista. Vuosina 2003-2007 lisäys olisi peruskehityksessä runsaat 50 000 ja tavoitteellisessa kehityksessä noin 70 000 eli alle 100 000. Kasvun jatkuminen vuoden 2005 jälkeen keskimäärin noin 3,5-4 %:na mahdollistaa tavoitevaihtoehdon toteutumisen mikäli kasvun työllistävyys on riittävää. Vuoteen 2007 mennessä tärkeintä on suotuisan työllisyyskehityksen tukeminen ja vahvistaminen. Tämä edellyttää, että toteutetaan toimia kasvun työllistävyyslisäämiseksi, koska riski on kansainvälisen talouden hidastunut kehitys vuoden 2006 jälkeen. Tavoitevaihtoehdossa vuoden 2007 mittaan saavutettaisiin 69 %:n keskimääräinen työllisyysaste, jolloin vuosina 2010-2011 päästään selvästi yli 70 %:iin (noin 71 %).

Työvoiman tarjonta

Aikavälillä 2005-2011 on 15-74-vuotiaan väestön lisäys perusrussa 80 000 henkilöä eli 13 000 henkilöä vuodessa. 15-64-vuotiaiden määrä lisääntyy 9 000:lla eli keskimäärin vain 1 500 henkilöllä vuodessa, koska työikäisten määrä ensin nousee nopeammin, mutta sitten alkaa laskea suurten ikäluokkien alkaessa liukua 65 ikävuoden rajan yli vuodesta 2010 alkaen. Nettomaahanmuutto on arvioissa 6 000 henkilöä vuodessa. Tästä on osa lapsia ja kotityössä olevia, joten työvoiman osuus on 55-60 % maahanmuuttajista. Työikäisen väestön määrä on arvioitu aiempaa korkeammaksi tilastokeskuksen uusimman (syksy 2004) väestöennusteen mukaisesti. Nettomaahanmuutto on paremman työllisyyden kehityksessä suurempaa.

Työvoiman ikääntyminen alkaa vuoden 2006 jälkeen vaikuttaa alentavasti työvoiman määrään. Viime vuosien työvoiman määrän kasvu antaa kuitenkin viitteitä siitä, että työvoiman tarjonta voisi kasvaa jatkossakin peruskehityksen arviota nopeammin, jolloin työttömyys alenisi vastaavasti hitaammin. Tähän vaikuttaa mm. suurten ikäluokkien edeltäjiään laajempi osallistuminen ansiotyöelämään. Tämä kumoaisi osittain demograafisen kehityksen tarjontaa alentavaa vaikutus-

ta. Myös työvoimaosuuksien aleneminen 2000-luvun laskusuhdanteessa viittaisi siihen, että kysynnän vahvistuessa työvoiman osallistuminen vastaavasti nousee kuten on yleisesti käynyt laskusuhdanteiden jälkeen.

Tavoiteurassa työvoiman tarjonta kasvaisi tarkastelukauden lopulla niin, että ajanjaksolla 2005-2011 työvoiman tarjontaan tulisi vain 9 000 henkilön kasvu.

Työttömyys

Työttömyyden odotetaan laskevan niin, että vuosiin 2010-2011 mennessä työttömyys tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen käyttämin luvuin on painunut 180 000 henkilöön eli alle 7 %:iin. Tavoitevaihtoehdossa työttömyys tilastokeskuksen luvuin alenee noin 115 000 henkilöön eli alle 4,5 %:iin vuonna 2011. Tavoitteessa onnistuminen mahdollistaa työttömyyden painamisen selvästi alle viiden prosentin jo ennen alkaneen vuosikymmenen loppua. Työministeriön luvuin työttömyys alenee vuonna 2011 perusurassa noin 225 000 henkilöön ja tavoitteellisessa kehityksessä noin 140 000 henkilöön.

Perusvaihtoehdossa pitkäaikaistyöttömyys alenee edelleen. Alenemista hidastaa se, että 2000-luvun alun laskusuhdanteen vaikutuksesta tuli uusia työttömiä, joista osalla työttömyys on pitkittymässä. Tavoitteena on kuitenkin laskun jatkuminen. Tätä tuetaan toimenpiteillä. Peruslähtökohtana pitkäaikaistyöttömyyden ratkaisemisessa on työllistyminen. Tavoitevaihtoehdon mukaisessa kehityksessä pitkäaikaistyöttömien lukumäärä painuisi noin 35 000 henkilöön vuoteen 2011 mennessä. Hyvässä työmarkkinatilanteessa tavoite voi olla alempana niin, että pitkäaikaistyöttömyys poistuisi lähes kokonaan.

Yli 50-vuotiaiden työttömyys on edelleen korkeaa. Tähän vaikuttaa saneerausten kohdistuminen ikääntyviin sekä ikääntyvien lukumääräinen lisääntyminen. Kasvu on osin tilastollista: 1950-luvun alkuvuosien suurehkojen ikäluokkien työttömät ovat siirtyneet työvoimatilastoissa yli 50-vuotiaiden työttömien luokkaan. Vuosikymmenen puolivälin jälkeen sodan jälkeisiä suuria ikäluokkia alkaa poistua työelämästä siinä määrin merkittävästi, että tämä poistuma ylittää 50-vuotta täyttävien työttömien määrän. Sen sijaan yli 55-vuotiaiden ja 60-vuotiaiden ikäluokissa pitkäaikaistyöttömyyttä kasvattaa suurten ikäluokkien työttömien siirtyminen näihin ikäluokkiin kuuluviin työttömiin. Positiivisena kehityksenä on ollut työhön osallistuvuuden lisääntyminen yli 50-vuotiaiden kohdalla ja se on vaikuttanut myös työttömyyteen alentavasti.

Tavoitevaihtoehdossa tarkoituksena on pitää yli 50-vuotiaiden työttömyyden trendi selvästi alenevana. Toimenpiteiden tehostamisen tarvetta lisää se, että pyrkimys nostaa keskimääräistä eläkkeelle menoikää lisää samalla ikääntyvien työvoiman tarjontaa. Ellei tähän vastaavasti liity riittävää ikääntyvän työvoiman kysynnän lisäämistä ja työstä poissaneerauksen vähentämistä, työttömyysongelma ei helpotu. Asian tekee erityisen vaikeaksi voimakas rakennemuutos, jonka takia ikääntyvien työkokemuksella ei ole riittävää kysyntää. Lisäksi heidän koulutustasonsa on alempi kuin nuoremmilla.

Työvoiman saatavuus pitkällä aikavälillä

Työvoiman määrän väheneminen suurten ikäluokkien siirtyessä eläkkeelle ei johda määrälliseen työvoimapulaan. Työvoima on edelleen vajaakäytössä. Lisämahdollisuuksia antaa maahanmuutto, tuottavuuden nousu, osaamisen vahvistaminen ja työnteon organisoiminen uusien tavoin. Työvoimakapeikat yleisty-

vät sitä enemmän, mitä heikommin onnistutaan huolehtimaan työvoiman kysynnän ja tarjonnan rakenteellisesta kohtaamisesta ja mitä vähäisempää on työmarkkinoiden liikkuvuus.

Heikko talouskasvu ja työn tuottavuuden tuotannon kasvua tuntuvasti nopeampi nousu sekä rakenteelliset ongelmat aiheuttavat samanaikaisesti työvoiman saatavuusongelmia ja työttömyyttä ellei kysynnän ja tarjonnan kohtaantoon liittyviä rakenteellisia kysymyksiä saada kunnollisesti ratkaistua. Keskeistä on edelleen, kuinka hyvin kotimaiset käyttämättömät työvoimavarat saadaan käyttöön. Ne koostuvat paitsi työttömistä myös työvoiman ulkopuolella olevista, jotka on vedettävissä takaisin työelämään tai on ehkäistävissä ajautuminen työelämän ulkopuolelle. Tärkein työvoimapotentialiaali on yli 50-vuotiaiden työhön osallistumisen lisääminen. Toinen lisäpotentialiaali on naisten työvoimaosuuden kohottaminen. Lisäksi nuorten varhaisempi työelämään tulo nostaisi työvoimaan osallistumista. Näiden kotimaisten työvoimavarojen käyttö on tärkeä osa työllisyysasteen nostamista ja sitä kautta sosiaalimenojen rahoituskuorman helpottamista. Työajan uudelleen organisointi antaa mahdollisuuksia työpanoksen lisäämiseen. Työn tuottavuuden nousu korvaa osan työelämästä poistumisesta. Olennaista on, että se tapahtuu laadullisesti kestäväällä tavalla.

Ulkomaisen työvoiman määrä lisääntyy nykyistä aktiivisemmän maahanmuuttopolitiikan myötä. Kehitys on tasapainossa, kun ulkomainen työvoima täydentää kotimaisten työvoimavarojen käytön lisäämistä ja parantamista. Työttömyyden alentaminen ensisijaisesti koulutuksen, työelämän kehittämisen ja työttömien työllistämisen keinoin on keskeistä työvoiman saatavuusongelmien hallinnassa.

Aktiivitoimissa keskeistä on niiden vaikuttavuuden parantaminen siten, että työllistyminen avoimille markkinoille tehostuu. Aktiivitoimet ehkäisevät lisäksi työttömien syrjäytymistä, jolloin heidän mahdollisuutensa palata työmarkkinoille säilyvät sen sijaan että he poistuisivat ennen aikaisesti työmarkkinoilta. Siten edistetään myös sosiaalisia ja inhimillisiä tavoitteita.

Tavoitteellisen kehityksen turvaamiseksi työllisyys- ja työvoimapolitiikkaan käytetyn rahoituksen lisäksi tarvitaan työllisyystavoitteita tukevia toimia yhteiskunnan muilla sektoreilla. Esim. verotuksen, koulutuspolitiikan ja muiden yhteiskuntapolitiikan sektorien tavoitteiden tulee tukea omien erityistavoitteidensa ohella myös työllisyystavoitteita.

1.1.2 Työympäristön kehitys

Suomalaisen työelämän kehitys on ollut voimakkaasti sidoksissa globaalin toimintaympäristön muutoksiin. Selvitykset viittaavat siihen, että kehitys on ollut pääsääntöisesti myönteistä, mutta ongelmiakin on. Ne liittyvät tuotantotoiminnan lisääntyneisiin muutoksiin ja epävakauteen, mikä puolestaan seuraa entistä verkostoituneemmasta taloudesta ja tuotannon logistiikasta. Myös väestön ikääntyminen näkyy työelämän muutoksina ja sen kehittämisen tarpeissa.

Työssä olevat työntekijät antavat olosuhteilleen verrattain hyviä arvosanoja. Silti huoli ikärakenteen vanhenemisesta lähivuosina sekä tiedot tuotannollisten investointien vähäisyydestä, tehtaiden sulkemisista, työvoiman irtisanomisista ja toimintojen siirtämisestä halvemman kustannustason maihin on lisääntynyt. Samoin kokemukset kiireen ja työn mielekkyyden puutteesta ovat joko pysyneet ennallaan tai hieman lisääntyneet. Luovan talouden vaatimukset edellyttäisivät

päinvastaista kehitystä. Viime aikoina onkin alettu korostaa tarvetta vauhdittaa myönteistä kehitystä teknologisia innovaatioita tukevien sosiaalisten innovaatioiden avulla kansallisen kilpailukyvyn vahvistamiseksi. Esimerkiksi e-työn mahdollisuudet ovat vielä suurelta osin käyttämättä.

Palkansaajien kokemukset työelämän laatua kuvaavista piirteistä eroavat selvästi maittain. Euroopan työ- ja elinolojen kehittämissäätiön työolotutkimukseen perustuvat vertailut osoittavat, että Suomi edustaa EU-maiden kärkipäätä niin työn tarjoamissa oppimismahdollisuuksissa kuin siinä, kuinka usein työssä koetaan kiirettä, tiukkoja aikatauluja ja kovatahtisuutta.

Palkansaajien työssään kokemat kehittymismahdollisuudet ovat työolotutkimusten mukaan parantuneet sekä miehillä että naisilla. Työnantajan maksamaan koulutukseen osallistuneiden osuus kaikista palkansaajista on kuitenkin pysynyt samalla tasolla koko 2000-luvun. Myös eri ammattiryhmien välinen ero on säilynyt suurena, jopa suurentunut: työntekijöistä tällaiseen koulutukseen osallistuu 28 prosenttia ja ylemmistä toimihenkilöistä 70 prosenttia. Yleisenä kehityssuuntana 1980-luvun alkupuolelta 1990-luvun jälkipuoliskolle oli työssä koettujen vaikutusmahdollisuuksien paraneminen. Uusimmat työolobarometrit viittaavat siihen, että myönteinen kehitys olisi pysähtynyt ja kääntynyt ehkä jopa lievään laskuun.

Työnsä ruumiillisesti raskaaksi kokeneiden osuus (noin kolmannes) ei ole vuosien 1977-2003 aikana muuttunut juuri lainkaan. Työnsä henkisesti raskaaksi kokeneiden osuus sen sijaan on kasvanut selvästi ja on lähes 60 prosenttia. Työolobarometrin mukaan vuonna 2004 oman sairauden takia oltiin keskimäärin poissa 8 päivää, jos poissaolopäivien lukumäärä suhteutetaan koko työssä olevaan väestöön. Kunnissa poissaolojen pituus on selvästi muita sektoreita suurempi. Yli 45-vuotiailla sairauspoissaolojen keskipituus oli 11 päivää. Toisaalta puolet on ollut poissa alle kaksi päivää. Vaikka työvoiman ikääntyessä voidaan olettaa pitkien sairauspoissaolojen lisääntyvän, niin toistaiseksi työllisten sairauspäivien osuus on pysynyt useana vuonna peräkkäin 3,9 prosenttina.

Työllisen työvoiman käyttötavoissa ei ole tapahtunut suuria muutoksia viime vuosiin verrattuna. Määräaikaisessa työssä vuonna 2004 oli 16,1 prosenttia (naiset 19,6 % ja miehet 12,7 %) palkansaajista. Määrä on 0,7 prosenttiyksikköä pienempi kuin huippuvuonna 1999. Julkisella sektorilla määräaikaisuuksia on edelleen eniten. Osa-aikaisten määrä on lievässä nousussa ja heidän osuutensa oli 13,2 prosenttia (naisia kaksi kolmasosaa). Osa-aikatyö ei Suomessa perustu lastenhoitoon vaan sitä tehdään opiskelujen ohessa tai kokoaikatyön puutteessa. Vuokratyö on lisääntymässä. Vuonna 2004 vuokrauspalveluja käytti yli 13 900 yritystä, vuokrausta harjoittavia yrityksiä oli työsuojelupiirien rekistereihin merkitty 491, vuokratyösuhteita solmittiin noin 261 000 ja vuokratyöntekijöitä oli 65 000 (vuonna 2003 lähes 48 000). Työpaikoilla on havaittu eniten tilapäisiin tai osa-aikaisiin työntekijöihin kohdistunutta syrjintää.

Työaikakäytännöt ovat edelleen monipuolistumassa ja erilaistumassa kaikilla työnantajasektoreilla. Työpaikoilla tapahtuva paikallinen sopiminen, tietotekniset mahdollisuudet (e-työ, teknisin keinoin tavoitettavuus, työaikapankki), työorganisaatioiden kilpailulliset ja taloudelliset paineet ja työntekijöiden monipuolistuvat odotukset vaikuttavat perinteisen työaikamallin muuttumiseen. Myös palkkausjärjestelmien muutos jatkuu ja ne yleistyvät etenkin julkisella sektorilla, jossa uudistukset on toteutettu tehtävien vaativuuteen ja suoritusarviointeihin perustuen.

Työlainsäädännön uudistuksissa on korostunut perusoikeuksien merkitys, työ- ja virkasuhteen lähentyminen ja työmarkkinajärjestöjen laajentunut oikeus sopia muuten pakottavasta lainsäädännöstä. Lainsäädännön ongelma-alueina voidaan pitää edelleen epäitsenäistä yrittäjätyötä, osallistumisjärjestelmien toimivuutta, työ- ja perhe-elämän parempaa yhteensovittamista ja epätyypillisen työn osin toteutumattomuutta neutraliteettiperiaatetta.

Yritysten muuttunut toimintaympäristö ja siitä johtuvat muuttuneet toimintatavat työvoiman ikääntymisen ohella asettavat haasteita paitsi työlainsäädännön sisällylle myös muulle työelämän kehittämiselle. Työelämän aktiiviselle kehittämis-toiminnalle on selkeä tarve, minkä vuoksi vapaaehtoisuuteen perustuvaa kehittämistyötä työpaikoilla on tarkoituksenmukaista tukea. Jotta työssä pitempään jatkaminen toteutuisi vapaa-ajan vetovoiman sijaan, on kiinnitettävä erityistä huomiota työn sisältöön ja määrään sekä työolosuhteisiin, sillä työssä jatkamisen ja jaksamisen ainoana kannustimena ei enää ole palkka. Työpaikkojen arkeen tarvitaan hyviä käytäntöjä ja koulutusta.

1.2 Muu toimintaympäristö

1.2.1 EU:n työllisyysstrategian suuntaviivat ja Suomi

Euroopan Unionin jäsenmaat ovat sitoutuneet yhteisessä työllisyysstrategiasaan edistämään täystyöllisyyttä, parantamaan työn laatua ja tuottavuutta sekä vahvistamaan sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja osallisuutta osana Lissabonin strategiaa. Työllisyysuuntaviivojen yleistavoitteina on nostaa työllisyysaste 70 prosenttiin, naisten työllisyysaste 60 prosenttiin ja ikääntyneiden (55-64-vuotiaiden) työllisyysaste 50 prosenttiin vuoteen 2010 mennessä. Hallituksen asettamat työllisyystavoitteet tukevat EU:n työllisyystavoitteiden saavuttamista. Vuonna 2005 Lissabon-prosessia uudistettiin niin, että laajat talouspoliittiset suuntaviivat ja työllisyyspoliittiset suuntaviivat yhdistettiin ja jäsenmaiden tuli laatia toimenpideohjelma kasvun ja työllisyyden edistämiseksi vuosille 2005-2008.

Suomen toimenpideohjelmassa keskeisiksi haasteiksi on todettu talouden kansainvälistymisen aiheuttamat paineet tuotantorakenteeseen ja työmarkkinoille sekä väestön ikääntymisen seuraukset työmarkkinoille ja julkiseen talouteen. Ohjelma määrittelee 11 painoaluetta, joiden tavoitteena on talouden vakaus, julkisen talouden kestävyys, kilpailukyky ja tuottavuuden parantaminen sekä työllisyysasteen nostaminen ja työmarkkinoiden toiminnan parantaminen. Kahteen viimeksi mainittuun työllisyyspoliittiseen tavoitteeseen pyritään pidentämällä työuria, parantamalla vero- ja etuusjärjestelmien sekä palkanmuodostuksen kannustinvaikutuksia sekä edistämällä työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaantoa.

1.2.2 Työllisyyden politiikkaohjelma

Työllisyyden politiikkaohjelman painopiste on rakenteellisen työttömyyden alentamisessa ja työvoiman tarjonnan edistämisessä. Ohjelman päätavoitteita ovat:

- rakenteellisen työttömyyden alentaminen ja syrjäytymisen ehkäisy
- osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen ja varautuminen ikärakenteen muutoksesta johtuvaan työvoiman niukkuuteen
- työmarkkinoilla nykyistä pidempään pysyminen
- työn tuottavuuden lisääminen sekä työn organisoimisen ja mielekkyyden parantaminen.

Työllisyyden politiikkaohjelma toteutetaan vuosien 2003-2007 aikana neljänä osahankkeena, jotka sisältävät useita hallituskauden aikana toteutettavia toimenpiteitä. Ohjelmassa käynnistettyjen toimenpiteiden toteutus jatkuu tämän jälkeenkin osana eri hallinnonalojen normaalia toimintaa, ja suuri osa toimenpiteistä vaikuttaa pitemmällä aikavälillä. Osahankkeille on asetettu vaikuttavuustavoitteita, joiden toteutumista seurataan työllisyysohjelmassa määriteltyjen tilastollisten tunnuslukujen avulla. Ohjelman osahankkeet ja työhallinnon toteutustavalla olevat keskeiset toimenpiteet ovat seuraavat.

1. Julkisen työvoimapalvelun palvelurakenteen uudistaminen

Vuoteen 2006 mennessä perustetaan noin 40 työvoiman palvelukeskusta alue- ja paikallistason viranomaisten ja muiden palveluntuottajien asiantuntijaverkostoksi. Samanaikaisesti työvoimatoimistojen toiminnassa painotetaan nopeaa työllistymistä avoimille työmarkkinoille ja työvoiman saatavuuden turvaamista.

2. Työmarkkinatuen aktivointi

Työmarkkinatuen käyttöä työnhakuvalmiuksia parantavana aktiivisena tukimuotona lisätään, ja työmarkkinatuella olevien aktiiviohjelmien tasoa nostetaan merkittävästi nykyiseltä tasolta. Aktiiviohjelmien tason lisäämiseksi toteutetaan vuoden 2006 alusta lähtien seuraavat uudistukset:

- Lisätään työmarkkinatuen saajien osallistumisvelvollisuutta aktiivitoimenpiteisiin. Osallistumisvelvollisuuden edellytyksenä on, että varmistetaan aktiivitoimenpiteiden riittävyys.
- Kannustetaan etuusjärjestelmän rahoitusvastuita muuttamalla kuntia yhteistyössä julkisen työvoimapalvelun kanssa entistä tehokkaampaan työttömyyden hoitoon.

3. Työvoimapoliittiset aktiiviohjelmat ja osaamisen kehittäminen

Tavoitteena on nuorten koulutukseen ja työmarkkinoille sijoittumisen edistäminen, työttömyyden pitkittymisen ehkäiseminen sekä pitkäaikaistyöttömyyden torjuminen. Tavoitteena on, että työvoimapoliittiset toimenpiteet vastaavat nykyistä paremmin sekä työnantajien että työnhakijoiden tarpeisiin. Toimenpiteiden ja ohjelmien laatua ja vaikuttavuutta parannetaan avoimille työmarkkinoille sijoittumisen helpottamiseksi. Työkykynsä pysyvästi menettäneet ohjataan asianomaisten tukijärjestelmien piiriin.

Nuorille tarjotaan koulutus-, työharjoittelu- tai työpajatoimenpiteitä viimeistään kolmen työttömyyskuukauden jälkeen, ja kaikille pitkäaikaistyöttömille laaditaan yksilöllinen aktiiviohjelma ja toteutetaan pitkäkestoiset palveluprosessit. Nuorten siirtymistä koulutukseen nopeutetaan.

Keskeisiä toimenpiteitä työvoiman palvelukeskusten ja työmarkkinatuen aktiivointiuudistuksen lisäksi ovat sosiaalisen yritystoiminnan tukeminen, työllistämistukijärjestelmän uudistaminen ja pitkäaikaistyöttömien eläkemahtollisuuksien selvittäminen. Noste -ohjelmalla parannetaan enintään perusasteen tutkinnon suorittaneiden aikuisten työelämässä pysymistä ja urakehitystä. Työvoimapoliittisen aikuiskoulutuksen yhteishankintamenettelyä joustavoitetaan siten, että erityisesti pk-yritysten mahdollisuudet sen käyttöön kasvavat. Aikuiskoulutuksen laatua ja vaikuttavuutta parannetaan. Ammatillisen koulutuksen alueellista ennakointia ja työelämäyhteyksiä parannetaan.

4. Työurien pidentäminen

Tavoitteena on, että eri ikäryhmien työvoimaosuudet ja työllisyysasteet nousevat ja työssäoloaika pitenee nykyisestä 2-3 vuotta. Työllisyysohjelman toimenpiteillä nopeutetaan nuorten siirtymistä peruskoulusta jatko-opintoihin ja työelämään sekä tuetaan ikääntyvän ja ikääntyneiden työurien pidentämistä. Tavoitteiden toteutuminen edellyttää, että työelämän laatua parannetaan ja että työvoiman valmiudet vastaavat aikaisempaa täsmällisemmin työelämän tarpeisiin. Keskeisiä toimenpiteitä ovat ministeriöiden ja työmarkkinajärjestöjen yhteistyössä koulutukseen, sosiaaliturvaan ja työlainsäädäntöön tehtävät uudistukset sekä työelämän kehittäminen ohjelmatoiminnalla.

Valtioneuvoston kansliassa tehdyn selvityksen mukaan ohjelmajohtaminen on lisännyt politiikkaohjelmiin valittujen teemojen poliittista painoarvoa, vahvistanut asioiden keskinäisiä kytkentöjä ja lisännyt ministeriöiden välistä yhteistyötä. Selvityksen mukaan työministeriön yhteistyö ohjelmaan osallistuvien keskeisten ministeriöiden kanssa on tiivistynyt ja syventynyt työllisyysohjelman seurauksena. Pyrkimyksenä on vakiinnuttaa työllisyysohjelman hankeverkostossa muodostunut yhteistyö myös ohjelmakauden jälkeen. Työllisyyden tulee säilyä hallituksen painopistealueena myös tulevilla hallitus- ja TTS –kaudella.

1.2.3 EU:n rakennerahasto-ohjelmat suunnittelukaudella

Suunnittelukaudella ovat käynnissä ohjelmakauden 2000-2006 ohjelmat, joiden projektit päättyvät viimeistään vuonna 2008. Uusi ohjelmakausi käynnistyy vuonna 2007 ja jatkuu vuoteen 2013.

Uuden ohjelmakauden ESR –toiminnan sisältö ei tällä hetkellä ole vielä tarkkaan tiedossa. Toiminnan pääasiallinen sisältö ei oleellisesti muutu, mutta resurssien uudelleen kohdentamista voi tapahtua verrattuna kuluvaan ohjelmakauteen. Laskelmat on laadittu sillä olettamalla, että toiminnan volyymi tulee pienenty-mään kuluva ohjelmakaudesta 20 %:lla.

Vuonna 2008 päättyvän vanhan ohjelmakauden tavoiteohjelmien Euroopan sosiaalirahaston (ESR) toimintaa ohjaa maassamme kaikille ohjelmille yhteinen ESR –viitekehys. Sen neljä strategista painopistettä ovat:

1. Työvoiman kysynnän hyödyntäminen ja työllistyvyyden edistäminen.
2. Tasa-arvon ja yhtäläisten mahdollisuuksien edistäminen työelämässä.
3. Koulutuksen laadun ja vaikuttavuuden parantaminen, ammatillisen liikkuvuuden edistäminen sekä koulutuksen ja työelämän suhteiden vahvistaminen.
4. Osaamispääoman kehittäminen tukemaan yrittäjyyttä, työelämän uudistamista sekä tutkimustulosten ja teknologian hyödyntämistä.

EQUAL -yhteisöaloitteen tavoitteena on edistää kansainvälisen yhteistyön avulla uusia keinoja, joilla torjutaan syrjäytymistä sekä kaikenlaista syrjintää ja eriarvoisuutta työmarkkinoilla. Aloitteessa kiinnitetään huomiota myös maahanmuuttajien yhteiskunnalliseen ja ammatilliseen integroitumiseen.

Työministeriö osallistuu myös alueohjelmien EAKR -osuuksien¹ ja EAKR –rahoitteisten yhteisöaloitteiden (Interreg ja Urban) toteutukseen ja varaa kansallista määrärahaa näiden hankkeiden kansalliseen rahoitukseen.

1.2.4 Hallituksen maahanmuuttopoliittinen ohjelma

Ehdotus hallituksen maahanmuuttopoliittiseksi ohjelmaksi on valmistunut vuonna 2005. Siinä linjataan maahanmuuttopoliittikkaa kokonaisvaltaisesti, mutta keskeisin teema on varautuminen näköpiirissä oleviin työvoiman saatavuusongelmiin. Ehdotuksen mukaan työvoimatarpeisiin ja osaamisvajeeseen vastaamiseksi tulee muun muassa edistää työperusteista maahanmuuttoa sekä yksityiselle että julkiselle sektorille. Edellytyksiä tulee parantaa myös ulkomaalaisten tutkijoiden, elinkeinonharjoittajien, opiskelijoiden sekä perheenjäsenten siirtymiselle Suomen työmarkkinoille.

Työperusteisen maahanmuuton lisäksi ehdotuksessa painotetaan maassa jo olevien kotouttamista ja kattavan opastusjärjestelmän luomista kaikille maahan tuleville. Väestöryhmien väliset hyvät etniset suhteet sekä rasismista ja syrjinnästä vapaa yhteiskunta on ylipäänsä edellytys maahanmuuton lisäämiselle. Ohjelmalla varmistetaan myös sitä, että Suomi tulevaisuudessakin kykenee huolehtimaan humanitaarisista ja muista kansainvälisistä sitoumuksistaan.

2. TYÖ- JA MAAHANMUUTTOPOLIITTISET LINJAUKSET SUUNNITTELUKAUDELLE

Työministeriön vuonna 2003 hyväksymä Työpolitiikan strategia 2003-07-10 toteuttaa hallitusohjelmaa, hallituksen strategia-asiakirjaa ja siihen liittyviä monihallinnollisia politiikkaohjelmia sekä EU:n työllisyysstrategiaa. Strategiassa on määritelty linjaukset, jotka tukevat hallitusohjelman työllisyysastetavoitteiden saavuttamista. Strategian tavoitteet on pääosin esitetty vuodelle 2010. Tavoitteiden saavuttamista ohjaa viisi strategian päälinjausta:

1. Alennetaan rakenteellista työttömyyttä ja torjutaan syrjäytymistä.
2. Varmistetaan osaavan työvoiman saatavuus.
3. Parannetaan työn tuottavuutta laadullisesti kestäväällä tavalla.
4. Luodaan edellytyksiä aktiiviselle työperusteiselle maahanmuuttopoliitikalle.
5. Lisätään yrittäjyyttä ja itsensä työllistämistä.

Tavoitteiden saavuttamisen edellyttämät päätökset on pääosin tehty, ja useimpien hankkeiden toimeenpano on käynnistetty. Työministeriö on käynnistänyt strategiatyön, jonka tavoitteena on määrittellä työpolitiikan kehittämistarpeet ja työhallinnon strategiset painotukset työpolitiikan toteutuksessa seuraavaa hallituskautta varten. Työpolitiikan uuden strategian valmistelussa lähtökohtana on vastata työmarkkinoiden kahteen keskeisimpään haasteeseen, joita ovat talouden globalisaatio ja väestön ikääntyminen.

2.1 Alennetaan rakenteellista työttömyyttä ja torjutaan syrjäytymistä

2.1.1 Nuorten yhteiskuntatakuun vakiinnuttaminen

Nuorten yhteiskuntatakuun toimeenpano aloitettiin vuoden 2005 alussa. Yhteiskuntatakuun mukaan työvoimatoimiston tulee laatia yhdessä työttömänä työn-

¹ Euroopan aluekehitysrahasto

hakijana olevan nuoren kanssa palvelutarpeen arvioinnin sisältämä työnhakusuunnitelma mahdollisimman pian nuoren ilmoittauduttua työttömäksi työnhakijaksi, kuitenkin viimeistään kuukauden kuluessa työnhaun alkamisesta. Yksilöity työnhakusuunnitelma, jossa nuorelle annetaan takuuseen sisältyvä lupaus julkisen työvoimapolun järjestämisestä, tehdään viimeistään työttömyyden kestänytä yhdenjaksoisesti kolme kuukautta.

Nuorten yhteiskuntatakuun toimeenpano on osaltaan vaikuttanut siihen, että työttömien nuorten määrä on pienentynyt, työttömyysjaksojen kesto on lyhentynyt ja aktiivointiaste noussut. Yksilöityjen työnhakusuunnitelmien tekemistä tullaan tehostamaan siten, että yksilöity työnhakusuunnitelma tulee tehdä 90 %:lle niistä 25 vuotiaista, joiden yhdenjaksoinen työttömyys pitkittyy yli kolmen kuukauden pituiseksi. Nuorten aktiivointiastetta tullaan nostamaan tarjoamalla nuorille nykyistä laajemmin mahdollisuutta osallistua aktiiviohjelmiin. Maahanmuuttajanuorten yksilölliset tarpeet otetaan toimeenpanossa huomioon. Nuorten palveluissa tulee korostumaan yhteistyö erityisesti koulutoimen ja oppilaitosten sekä työpajojen kanssa.

2.1.2 Työllistämistukijärjestelmän uudistaminen

Työllistämistukijärjestelmä uudistetaan vuoden 2006 alusta. Uudistuksen keskeisenä tavoitteena on palkkatuetun työn vaikuttavuuden ja laadun parantaminen, tukijärjestelmän yksinkertaistaminen ja tukien käytön perusteiden selkiyttäminen, työmarkkinatuen aktiivikäytön lisääminen, vajaakuntoisten työllistymisen edistäminen ja työttömien työllistymismahdollisuuksien lisääminen. Tukijärjestelmää yksinkertaistetaan siten, että työllistämistukijärjestelmässä ja tukien vaikuttavuuden seurannassa erotetaan toisistaan työnantajalle ja työnhakijalle maksettavat tuet. Työnantajalle tulee yksi tukimuoto palkkatuki, joka muodostuu perustuesta ja lisäosasta. Palkkatuettuun työhön liitetään tukiseteli, jonka avulla toisaalta aktivoidaan työnhakija-asiakkaita etsimään itselleen työpaikka ja toisaalta välitetään työnantajille tietoa palkkatuen käyttömahdollisuudesta.

2.1.3 Pitkäaikaistyöttömien yhteiskuntatakuu

Pitkäaikaistyöttömien yhteiskuntatakuun piiriin kuuluvat sekä ne työnhakijat, joille on maksettu työmarkkinatukea 500 päivältä työttömyyden perusteella sekä ne työnhakijat, joille työttömyyspäivärahan enimmäismaksuajan täyttymisen jälkeen on maksettu työmarkkinatukea 130 työttömyyspäivältä. Takuun piiriin kuuluvat myös ne työttömät työnhakijat, joiden työttömyys on edellä mainittua lyhyempi, mutta joiden kohdalla työttömyys tulee ilmeisesti pitkittymään. Pitkäaikaistyöttömien yhteiskuntatakuu tarkoittaa, että kaikille takuun piiriin kuuluville tarjotaan työtä tai mahdollisuus osallistua työllistymistä edistäviin palveluihin ja aktiiviohjelmiin. Tarjottavat palvelut perustuvat asiakkaan kanssa yhdessä sovittuun työnhaku- tai aktiivointisuunnitelmaan. Yhteiskuntatakuun toimeenpanossa keskeinen rooli on työvoiman palvelukeskuksilla. Aktiiviohjelmien järjestämisestä vastaavat valtio ja kunnat yhdessä muiden toimijoiden kanssa.

Vuonna 2005 takuun piiriin kuuluvista aktiiviohjelmiin osallistuu noin 20 %. Tavoitteena on, että kolmessa vuodessa aktiiviohjelmiin osallistuvien määrä nousisi noin 30 %:iin em. kohderyhmästä. Tavoitteen toteutuessa aktiiviohjelmiin osallistuisi nykyisen keskimäärin 20 000 henkilön sijasta 30 000 henkilöä, mikä tarkoittaisi 60 000 eri henkilöä vuoden aikana. Yhteiskuntatakuun toteutuminen edellyttää riittävää tuettujen työpaikkojen ja aktiivitoimien tarjontaa. Tästä syystä

pitkään työttömänä olleiden työmarkkinoille pääsyä helpotetaan kehittämällä ns. välityömarkkinoita. Tarkoituksena on mahdollistaa nykyisten tukimuotojen joustavampi käyttö ja alentaa työttömien työllistämiskynnystä työntekijöiden vuokraustoiminnan avulla.

2.1.4 Työvoiman palvelukeskusverkoston kehittäminen

Työvoiman palvelukeskusverkosto rakennetaan vuosina 2004 – 2006. Vuonna 2005 toimipisteitä on 35 ja niiden alueet kattavat 58 työvoimatoimistoa ja 131 kuntaa. Toimipisteissä on noin 550 kokoaikaista työntekijää, joista 285 työvoimatoimistosta ja 263 kunnista. Lisäksi kunnat ovat osoittaneet toimipisteisiin osa-aikaisia ja sivutoimisia työntekijöitä. Vuonna 2006 toimipisteitä arvioidaan olevan noin 40.

Verkoston tehtävänä on tarjota asiakkaille tukea elämänhallinnassa ja työhaussa sekä tarjota monipuolisia kuntouttavia ja aktivoivia toimenpiteitä. Tavoitteena on rakenteellisen työttömyyden vähentäminen, työttömyyden perusteella maksettavien toimeentulotuki- ja työmarkkinatukimenojen vähentäminen, aktiivointiasteen ja työmarkkinatuen aktiivisuuden nostaminen, asiakkaiden työ- ja toimintakyvyn sekä aktiivisen elämän ja osallisuuden lisääntyminen.

Tulevina vuosina painopiste tulee olemaan palvelukeskusverkoston kehittämisessä. Kehittämistarpeet liittyvät palvelukeskusten organisoitumiseen ja toimintamalleihin, monisektoriseen johtamiseen sekä työtapojen ja asiakaspalvelumallien kehittämiseen. Yhteistyötä palvelujen tuottajien kanssa tullaan kehittämään ja lisäämään palvelujen hankintaa. Keskuksat toimivat kiinteässä yhteistyössä mm. sosiaalisten yritysten, työpajojen, monitoimikeskusten, säätiöiden ja muiden lähinnä kolmannella sektorilla toimivien tahojen kanssa. Tulevina vuosina tullaan kehittämään myös toiminnan tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden seuranta ja seurannassa tarvittavaa välineistöä.

2.1.5 Euroopan sosiaalirahaston osarahoittamat ohjelmat

Vuoteen 2008 saakka käynnissä olevilla ohjelmakauden 2000-2006 tavoiteohjelmilla 3 ja 1 sekä EQUAL –yhteisöaloiteohjelmalla pyritään ennalta ehkäisemään työmarkkinoilta syrjäytymistä. Työmarkkinoille pääsyn edistämiseksi kehitetään ja toteutetaan yhteistyössä yritysten kanssa työelämälähtöisiä, räätälöityjä toimenpideyhdistelmiä erityisesti ikääntyvien ja pitkäaikaistyöttömien työllistämiseksi avoimille työmarkkinoille. Toiminta tulee olemaan keskeisellä sijalla myös uuden rakennerahastokauden ESR –osarahoitteisessa toiminnassa.

2.1.6 Maahanmuuttajien kotouttaminen

Hallitus on antanut eduskunnalle vuonna 2005 esityksen kotouttamislain muuttamisesta tavoitteena kotouttamisen tehostaminen (HE 166/2005).

Maahanmuuttajien kotoutumiskoulutusarvioinnin mukaan kehittämistarpeet liittyvät kotoutumiskoulutusjärjestelmän selkeyttämiseen ja hallinnolliseen virtaviivaistamiseen, koulutuksen kytkemiseen nykyistä kiinteämmin osaksi yleissivistävää koulutusta sekä koulutuksen ja työelämäyhteyksien vahvistamiseen.

Työvoimapolitiittisena valmentavana koulutuksena hankitaan kotoutumiskoulutusta, joka sisältää kielitaidon tasotestaukset osana kotoutumissuunnitelmaa. Tavoitteena on edelleen 40 opintoviikon pituinen koulutus.

Valmentavana koulutuksena hankitaan myös kotoutumiskoulutusta osana kotoutumissuunnitelmaa työvoiman ulkopuolella oleville, oppivelvollisuusiän ylittäneille luku- ja kirjoitustaidottomille ja vähän perusopetusta saaneille maahanmuuttajille. Myös heidän kanssaan tulee laatia kotoutumissuunnitelma ja ohjata heidät tarvittaviin toimenpiteeseen mahdollisimman pian suunnitelmaperusteen syntymisestä. Koulutuksen tarpeessa on vuositasolla noin 1 500 henkilöä. Suunnitelmakaudella neuvotellaan edelleen koulutuksen järjestämisen ja kehittämissäistä työministeriön ja opetusministeriön kesken.

Kotouttamislaista annetaan selonteko vuonna 2007 eduskunnan edellisen selonteon yhteydessä asettamien edellytysten mukaisesti. Kotouttamisohjelmien, kotoutumissuunnitelmien sekä kotoutumista edistävien toimenpiteiden ja koulutuksen toteutumisen seurantaan kehitetään seurantajärjestelmä. Kotoutumissuunnitelmien sisällön kehittämiseksi ja seuraamiseksi valmistellaan suunnitelmakaudella laadulliset kriteerit.

Maahanmuuttajien työllistymistä tuetaan ehkäisemällä syrjintää. Erityisesti huomioidaan naisten osallistumismahdollisuuksien lisääminen. Yhdenvertaisuuslaki (21/2004) tuli voimaan 1.2.2004. Lain tunnettavuutta lisätään edelleen tiedotuksella. EU-rahoituksella laaditaan kansallinen syrjinnän seurantajärjestelmä, jonka tuloksia arvioidaan maahanmuuton, etnisten suhteiden ja kotouttamisen puiteohjelman arvioinnin yhteydessä. Vuosi 2007 on EU:n yhdenvertaisten mahdollisuuksien teemavuosi, jota toteutetaan sekä eurooppalaisella tasolla että kansallisesti.

Euroopan sosiaalirahaston yhteisöaloiteohjelman (EQUAL) yhtenä tavoitteena on maahanmuuttajien ja perinteisten etnisten vähemmistöjen työllistymisedellytysten ja työllisyyden parantaminen sekä työllisyysasteen nostaminen kumppanuudessa erityisesti työelämän osapuolten ja yritysmaailman kanssa. Equal-yhteisöaloite ei jatku vuonna 2007 alkavalla ohjelmakaudella, mutta samantyyppistä toimintaa pyritään jatkamaan ESR –osarahoitteisena.

2.2 Varmistetaan osaavan työvoiman saatavuus

Työllisyyden ja tuottavuuden lisäämiseksi ratkaisevaa on työmarkkinoiden toimivuus. Rekrytointiongelmien ennaltaehkäisyssä on keskeistä työvoiman ammatillisen ja alueellisen liikkuvuuden parantaminen eri keinoin: työnvälitys, osaamisen ja työelämän kehittäminen. Tämä merkitsee muutoksen aikaansaamista niin yritysten, työnhakijoiden kuin työvoimatoimistojenkin käytännöissä.

2.2.1 Työvoimatoimistojen palvelumallin vakiinnuttaminen

Työvoimatoimiston palvelumallin uudistamisessa hyväksytyt toimintalinjaukset levitetään koko maahan. Keskeisenä tavoitteena on varmistaa varhaisen puuttumisen palveluperiaatteen toteutuminen työvoimatoimiston asiakastyössä vahvistamalla työnhaun alun palvelua sekä tehostamalla palvelutarpeen määrittelyä ja oikea-aikaista palvelujen kohdentamista. Tätä tuetaan ottamalla työvoimatoimiston asiakastyössä käyttöön tilastolliseen malliin perustuva profilointi – menetelmä. Menetelmä auttaa virkailijaa tunnistamaan ne työnhakijat, joilla on riski pitkittyvään työttömyyteen ja tukee virkailijaa työnhakijan palvelutarpeen arvioinnissa. Osaamiskartoitusten käyttö sisällytetään systemaattisena osana asiakastyöhön.

Työvoimatoimiston asiakastyössä varmistetaan eri palvelukanavien (verkkopalvelut, Työlinja, työnhakukeskus, henkilökohtainen palvelu) systemaattinen käyttö asiakaspalvelun resurssien tarkoituksenmukaiseksi kohdentamiseksi. Valtakunnallisen puhelinpalvelun ja asiakkaan omatoimisuuteen perustuvien verkkopalvelujen käyttöä lisätään tuntuvasti ja varmistetaan näin riittävä työpanos, palvelun yksilöllisyys ja asiantuntemus henkilökohtaisessa palvelussa.

Työvoimatoimistoihin perustettujen työnhakukeskusten palvelu kytketään kiinteäksi osaksi toimiston muuta palvelukokonaisuutta. Työnhakukeskusten toimintamutoja kehitetään erityisesti vastaamaan työvoimapulasta kärsivien toimialojen ja työnantajien palvelutarpeisiin.

Työväilytyksen tehostamiseksi uudistetaan menettelytavat koskien työpaikkojen täyttämistä, työn tarjoamista ja työväilytyksen tuloksellisuuden seuranta. Tavoitteena on työhönosoitusten tuntuva lisääminen, työnhaun tuloksellisuuden seurannan tehostaminen sekä avointen työpaikkojen täyttymistä koskevien seurantamenettelyjen parantaminen.

Työministeriö on käynnistänyt syksyllä 2005 ammatinvalinnanohjauksen toimintatapoihin liittyvän tuottavuus selvityksen. Sen valmistuttua keväällä 2006 tehdään ehdotukset toimintojen kehittämisestä. Tällä saattaa olla vaikutuksia työvoimatoimistojen omaan sekä niiden sidosryhmien toimintaan.

Työnantajalle tarjottava palveluvalikoima yksinkertaistetaan ja selkiinnytetään ja palvelujen organisoinnissa otetaan käyttöön ns. työnantajapalvelujen verkostomalli. Erikoistuneet työnantajapalveluyksiköt toimivat kiinteässä yhteistyössä seudullisten yrityspalvelujen kanssa varmistaen sen, että työnantaja-asiakkaille ja aloittaville yrittäjille on tarjolla koko seudullisten yrityspalvelujen ja työvoimatoimistojen työnantajapalvelujen valikoima.

2.2.2 Työvoimakoulutuksella osaavaa työvoimaa

Väestökehitys ja ammattirakenteessa tapahtuvat muutokset asettavat suuria vaatimuksia ammatillisen koulutuksen kyvyille ennakoita näitä muutoksia ja sopeutua meneillään olevaan kehitykseen; yhtäältä työmarkkinoille tulee pystyä tuottamaan riittävästi ammattitaitoista työvoimaa ja toisaalta huolehtimaan työelämässä jo mukana olevien osaamisen kehittämisestä.

Koulutuksen osuvuuden varmistamiseksi perustetaan alueelliset yhteistyöverkostot keskeisten toimialojen järjestöjen ja yritysten kanssa. Työvoimakoulutusta kohdennetaan erityisesti rekrytoiville aloille. Työnhakijoita tuetaan ammatilliseen liikkuvuuteen. Maahanmuuttajien osallistumismahdollisuuksia ammatilliseen työvoimakoulutukseen lisätään.

Työttömien työnhakijoiden koulutustason nostamiseksi (noin 47 % työttömistä on vailla ammatillista tutkintoa) lisätään edelleen tutkintotavoitteisen työvoimakoulutuksen osuutta. Yksilöllisten koulutusratkaisujen turvaamiseksi tehostetaan aikuisille soveltuvien opetusmenetelmien käyttöä.

Koulutuksen työelämälähtöisyyden parantamiseksi ammatilliseen työvoimakoulutukseen sisällytetään aina ohjattua ja valvottua työssäoppimista. Työnantajien kanssa yhdessä suunnitellun ja rahoitetun yhteishankintakoulutuksen osuutta

lisätään edelleen.

Muutosturvan toimintamalliin liittyvät koulutustarpeet turvataan ja uusia toimintamalleja kehitetään prosessien tehostamiseksi ja nopeuttamiseksi.

Työssä olevan työvoiman proaktiivisia koulutus- ja kehittämishankkeita toteutetaan erityisesti sosiaalirahaston rahoituksella. Työvoimakoulutuksen vaikuttavuuden arviointiin kehitetään välineistö.

2.2.3 Euroopan sosiaalirahaston osarahoittamat ohjelmat

Kuluvan ohjelmakauden tavoite 3-ohjelmalla sekä Itä- ja Pohjois-Suomen tavoite 1-ohjelmilla kehitetään toimenpiteitä työvoiman saatavuuden parantamiseksi ja työvoimakapeikkojen vähentämiseksi. Julkisten palvelujen ohella kohtaantongelmiin etsitään ratkaisuja kehittämällä yhdistysten ja yksityisten järjestämiä palveluja. Työelämäläheisiä osaamisen kohottamismuotoja kehitetään ja tuetaan hyödyntäen vuorottelu- ja rotaatiomalleja, uutta tieto- ja viestintätekniikkaa, muuntokoulutusta, oppisopimuskoulutusta ja muita työssä tapahtuvan koulutuksen muotoja. Uusia koulutusmalleja kehitetään kasvavien alojen nykyisille ja tuleville työntekijöille uusiin osaamistarpeisiin vastaamiseksi. Proaktiivisilla koulutus- ja kehittämishankkeilla vaikutetaan työvoiman saatavuusongelmiin ennen työvoimakapeikkojen syntymistä ja vältetään työntekijöiden irtisanominen, työttömäksi joutuminen, syrjäytymiskierre ja ennenaikainen eläkkeellesiirtyminen. Hankkeilla edistetään myös hallituksen työurien pidentämistavoitetta. Hankkeiden tavoitteena on lisätä työvoimakoulutuksen kysyntälähtöisyyttä, tavoittaa niitä työssä olevien ryhmiä, jotka näyttäisivät olevan työttömyysuhanalaisia osaamisvajeista johtuen sekä parantaa osaamista edistävien palveluiden ja rahoitusinstrumenttien keskinäistä synergiaa (yhteinen palvelukokonaisuus yrityksille) ja vaikuttavuutta niin, että osaamisen tukeminen kytkeytyy nykyistä kiinteämmin osaksi työpaikkojen liiketoiminnan, organisaation ja teknologian kehittämistoimia. Samantyyppistä toimintaa tultaneen tukemaan ESR –varoin myös tulevalle ohjelmakaudella.

2.3 Parannetaan työn tuottavuutta laadullisesti kestäväällä tavalla

Työministeriön strategisena tavoitteena on, että työn tuottavuus kasvaa laadullisesti kestäväällä tavalla ja työssäoloaika pidentyy merkittävästi. Myös EU:n työllisyysstrategiassa on työn tuottavuuteen kiinnitetty entistä painokkaammin huomiota kilpailukyvyyn turvaamisessa. Tavoitteen toteutuminen edellyttää, että työorganisaatioiden kehittämistä tapahtuu mahdollisimman laajasti. Se edellyttää myös toimenpiteitä työssä jaksamisen ja jatkamisen tukemiseksi. Työelämän kehittäminen kuuluu Suomessa omaksutun kolmikantaperiaatteen mukaisesti valtiovallan ohella työmarkkinajärjestöille, minkä vuoksi kehittämisen yksityiskohtaisempia painopisteitä arvioidaan kolmikantaisesti.

2.3.1 Työelämän laatu ja sen kehittäminen

Työministeriön tavoitteena on parantaa työelämän laatua, jotta työssä jatkaminen tulee houkuttelevammaksi. Se edellyttää ohjelmallista työyhteisöjen toiminnan kehittämistä työntekijöiden jaksamisen ja osaamisen parantamiseksi. Tavoitetta voidaan tukea myös työlainsäädännöllä ja kehittämällä yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa. Myös työelämä tiedotusta pyritään lisäämään erityisesti pienten pk-yritysten piirissä. Tuottavuutta ja hyvinvointia edistävä tärkeä tekijä on

myös se, että työpaikalle on luotu osapuolten yhteisesti hyväksymät menettelytavat ja kulttuuri paikalliselle sopimiselle.

Työelämän kehittämisen toimenpiteiden tarkoituksena on muun muassa lisätä työnantajan ja työntekijäin välistä vuorovaikutusta. Erityistä huomiota kiinnitetään muutoksia koskevan tiedon välittymiseen ja työn organisoimien vaikutusmahdollisuuksiin. Myös toimenpiteet työn ja perheen nykyistä parempaan yhteensovittamiseen edistävät työn houkuttavuutta ja työssä jaksamista. Työelämän innovatiivisuuteen ja luovuusstrategiaan, sairastavuuden vähentämiseen ja yhdenvertaisuuden edistämiseen kohdennettavilla toimenpiteillä pyritään parantamaan erityisesti työelämässä kielteisinä koettuja kehityspiirteitä. Tavoitteena on, että työllisen ajan odote nousee viiden seuraavan vuoden aikana vuosittain 0,1-0,2 vuotta. Myös työllisten sairauspäivien osuutta seurataan ja toimenpiteillä pyritään siihen, että osuus pysyy aikaisemmalla tasolla eli 3,9 prosentissa siten, että alle 45-vuotiaiden sairauspoissaolot vähenisivät.

Toiminnan painopisteisiin kuuluu myös e-työn suunnitelmallisen toteutuksen vahvistaminen. Uutena toimenpiteenä kehitetään yritysten yhteiskuntavastuuta kokonaisvaltaisesti siten, että yritykset entistä useammin liittäisivät vapaaehtoisesti liiketoimintaansa ympäristö- ja sosiaalinaluekohdat ja toimisivat yhteistyössä yritysten sidosryhmien kanssa ottaen huomioon kestävä kehityksen periaatteet. Myös globalisaation vaikutukset heijastelevat työelämän kehitykseen ja sen laatuun. Kysymys on ennen kaikkea siitä, miten osaamiseen ja innovaatioihin perustuva kilpailukyky pystytään uudessa tilanteessa ylläpitämään. Tämän vuoksi myös yritystoiminnan ulkomaille siirtämisestä aiheutuvia toimenpiteitä selvitetään.

Elinikäisen oppimisen tueksi työssä olevien ammatillista ja henkilöstökoulutusta tulisi kehittää ja kohdentaa uudelleen siten, että vuoteen 2008 mennessä aikuisten koulutukseen osallistuminen nousee 60 prosenttiin. Tämä tarkoittaa koulutuksen lisäämistä erityisesti niissä ryhmissä, jotka muutoin osallistuvat keskimääräistä vähemmän koulutukseen kuten ikääntyvät, alhaisen koulutuksen omaavat, pk-yritysten henkilöstö, epätyypillisissä työsuhteissa olevat, maahanmuuttajat (ks. sivu 16). Toimenpiteillä voidaan myös vaikuttaa siihen, että työssä viihtymistä lisäävät tekijät (työn itsenäisyys, mielenkiintoisuus ja vaihtelevuus) lisääntyvät. Tarkoituksena on käynnistää myös määräaikaisten työhön liittyvien käytäntöjen parantamiseksi toimenpiteitä määräaikaisten palvelussuhteiden käytön selkiinnyttämiseksi asiaa selvittäneen selvityshenkilön ehdotusten pohjalta.

Tuottavuuskehityksen vauhdittaminen ja henkilöstön hyvinvoinnista huolehtiminen edellyttävät henkilöstön laajaan osallistumiseen perustuvaa kehittämisotetta sekä huomion kiinnittämistä erityisesti ikääntyvään ja ammatillisessa osaamisessa heikommassa asemassa oleviin. *Työelämän laadun ja tuottavuuden kehittämisohjelmaa (Tykes)* on ryhdytty toteuttamaan vuoden 2004 alusta. Ohjelman keskeisenä lähtökohtana on nostaa työorganisaatioiden ohjelmallinen kehittäminen entistä vahvemmin työhallinnon toiminnan strategiseen keskiöön. Työssä jaksamiseen ja jatkamiseen liittyvät kysymykset ja työpaikkojen tuottavuuden ja laadun kehittämisen työkalujen kehittäminen ovat myös kiinteä osa ohjelmaa. Ohjelmakaudella panostetaan myös parhaiden käytäntöjen levittämiseen oppimisverkostojen luomisen kautta.

Tykes:n toiminta-ajatuksena on edistää tutkimusavusteisen kehittämisen avulla suomalaisilla työpaikoilla sellaisten ratkaisujen löytämistä, joilla voidaan vauhdit-

taa tuottavuuskehitystä henkilöstön työkykyä, hyvinvointia ja työelämässä pysymistä tukevalla tavalla. Tavoitteena on työpaikkojen toimintatapojen kehittämisen siten, että ne kykenevät entistä paremmin itse ratkomaan ongelmiaan ja löytämään vastauksia kehittämistarpeisiinsa. Ohjelman toimintamuotoihin kuuluu myös työorganisaatioiden kehittämistä koskevan osaamisen ja tiedon levittäminen. Ohjelman kesto on kuusi vuotta 2004-2009. Tykes ohjelman alueellista roolia pyritään lisäämään Oulussa käynnistyneen pilottihankkeen kokemusten pohjalta. Ohjelman vaikutukset kohdistuvat nimenomaan työpaikkatason kehittämistoiminnan aktivoitumiseen, henkilöstön keskinäisen yhteistyön paranemiseen, toiminnan ja tuotteiden laadun parantumiseen, työn tuottavuuden lisääntymiseen ja henkilöstön parempiin mahdollisuuksiin käyttää ja kehittää ammatitaitoaan.

Työelämän kehittämisen tueksi työministeriö rahoittaa myös työelämän tutkimusta, jonka tarkoituksena on tuottaa tietoa työlainsäädännön ja muun kehittämistoiminnan valmistelun ja vaikuttavuuden tukemiseksi.

2.3.2 Työlainsäädännön kehittäminen

Työelämän lainsäädännön kolmikantaisen valmistelun lähiajan painopisteet ovat

- yhteistoimintalainsäädännön kokonaisuudistus,
- harmaan talouden torjuntaan, työehtojen valvontamahdollisuuksien parantamiseen ja yritysten kilpailukyvyyn yhdenvertaisuuden varmistamiseen liittyvä lainsäädäntö,
- perhevapaiden uudelleen tarkastelu,
- merenkulun työlainsäädännön kokonaisuuden tarkistaminen,
- vuorotteluvapaalain jatkaminen.

Eduskunnan vastauksessa valtioneuvoston työelämänselonteosta esiintuodut lainsäädäntötarpeet voivat lisäksi kohdentua muun muassa epäitsenäiseen yrittäjätyöhön, epätyypillisiin työsuhteisiin, työntekijöiden turvaan yritysjärjestelytilanteissa ja palveluiden kilpailuttamisen vaikutuksiin työntekijöille sekä työsopimuksen päättämisestä tuomittavan korvauksen ja työttömyysturvan yhteensovittamiseen.

Myös uusien äskettäin voimaan tulleiden säännösten kuten uuden vuosilomalain, yksityisyyden suojaan työelämässä koskevan lain ja lähetettyjä työntekijöitä koskevien uusien säännösten soveltaminen edellyttävät tarvittavan tuen ja koulutuksen antamista.

2.3.3 Euroopan sosiaalirahaston osarahoittamat ohjelmat

Nykyisen ohjelmakauden ESR –toimilla kehitetään ja levitetään toimintamalleja, jotka tukevat työssä oppimista ja henkilöstön muutosvalmiutta. Toimenpiteillä tuetaan työorganisaatioiden kehittämistä siten, että henkilöstön osaaminen vahvistuu ja työssä oppimisen menetelmiä käytetään tehokkaasti. Uuden ohjelmakauden ESR –rahoitteisiin toimiin tultaneen sisällyttämään samantyyppistä toimintaa.

2.4 Luodaan edellytyksiä aktiiviselle työperusteiselle maahanmuuttopolitiikalle

Ehdotus hallituksen maahanmuuttopolitiittiseksi ohjelmaksi (jäljempänä ohjelmaehdotus) on valmistunut vuonna 2005. Maahanmuuttopolitiikan onnistuminen pitkällä aikavälillä edellyttää kotoutumista, väestöryhmien välisiä hyviä suhteita

sekä rasismista ja syrjinnästä vapaata yhteiskuntaa. Näiden toteuttamiseksi otetaan ohjelmaehdotuksen mukaisesti käyttöön laajapohjaisesti valmisteltava maahanmuuton, etnisten suhteiden ja kotouttamisen puiteohjelma, jonka valtio-neuvosto hyväksyy kerran vaalikaudessa. Puiteohjelman valmistelussa otetaan huomioon peruspalveluohjelma ja –budjetti sekä EU:ssa valmisteltu kotouttamisen viitekehys. Puiteohjelma on pohja eduskunnalle annettavalle maahanmuuttopolitiikkaa, etnisiä suhteita ja kotouttamista koskevalle selonteolle. Ohjelmaehdotuksen valmistelun yhteydessä on arvioitu myös ohjelman toteutuksesta aiheutuvat kustannukset, jotka kukin hallinnonala osaltaan sisällyttäisi toiminta- ja taloussuunnitelmaansa sekä talousarvioesityksiinsä. Ohjelma toteutettaisiin vaiheittain, jolloin myös kustannukset jakautuvat pidemmälle aikavälille. Ohjelmasta aiheutuvat lainsäädännölliset toimenpiteet painottuvat suunnitelmakauden alkupuolelle.

Ohjelmaehdotuksen linjausten mukaan työvoiman maahanmuuttoa aktivoidaan tekemällä tunnetuksi Suomen vetovoimatekijöitä, mahdollisuuksia tehdä työtä, harjoittaa elinkeinoa ja opiskella Suomessa. Työministeriö valmistelee strategian tämän toteuttamiseksi. Yhteistyötä potentiaalisten kohdemaiden kanssa lisätään ja ensi vaiheessa jatketaan Interreg-rahoituksella toteutetun Venäjä-yhteistyön tulosten arviointia ja neuvotellaan pilottihankkeen toteuttamisesta Ukrainan kanssa. Yhteistyössä muiden maahanmuuttoviranomaisten kanssa yksinkertaistetaan työvoiman maahanmuuttoa koskevaa lupajärjestelmää sekä selkiytetään elinkeinonharjoittajan oleskelulupajärjestelmää, parannetaan mahdollisuutta saapua hakemaan työtä Suomesta, yksinkertaistetaan rekisteröintimenettelyjä, edistetään maahanmuuttajien yrittäjyyttä, parannetaan ulkomailla hankitun osaamisen tunnustamisjärjestelmää sekä helpotetaan perheenjäsenten pääsyä Suomeen ja Suomen työmarkkinoille.

Työperusteista maahanmuuttoa lisättäessä varmistetaan myös ulkomaiselle työvoimalle ja perheenjäsenille riittävä opastus ja neuvonta. Tätä varten luodaan yksilölliset tarpeet huomioon ottava opastusjärjestelmä, jonka tavoitteena on edistää selviytymistä työelämässä ja yhteiskunnassa Suomessa oleskelun aikana. Opastusjärjestelmä kehitetään vuoden 2006 kuluessa ja se pilotoidaan ja käynnistetään vuonna 2007. Kehittämisen yhteydessä arvioidaan kustannukset ja niiden jakautuminen viranomaisten, työnantajien ja maahanmuuttajien kesken. Opastusjärjestelmästä aiheutuviin kustannuksiin on varauduttava myös valtion talousarviossa.

Tavoitteena on käsitellä työntekijän oleskelulupahakemus yhdessä kuukaudessa. Lupapäätösten laatua seurataan valitusten määrällä ja muutoksen haussa muuttuvien päätösten määrällä.

2.5 Lisätään yrittäjyyttä ja itsensä työllistämistä

Starttirahajärjestelmän laajennettiin vuoden 2005 alusta kokeiluna siten, että työttömien työnhakijoiden lisäksi starttirahaa voidaan myöntää työstä tai työmarkkinoiden ulkopuolelta tulevalle yrittäjäksi ryhtyvälle. Starttirahakokeilu on kaksivuotinen siten, että starttirahapäätöksiä voidaan tehdä vuosina 2005-2006 ja kokeilussa myönnettyjä tukia voidaan maksaa vuonna 2007. Tammi-elokuussa 2005 starttirahalla aloittaneita oli noin 4 800, joista työttömiä noin 62 %. Vuonna 2004 starttirahalla aloitti yhteensä noin 4 800 yrittäjää.

Vuosina 2004-2006 toteutetaan ESR –rahoituksella valtakunnallinen yrittäjyyden tuotekehityshanke. Hankkeessa kootaan yhteen TE -keskusten alueella toimivia yrittäjyyshankkeita, luodaan toimiva hankeverkosto ja kerätään hyviä käytäntöjä edelleen levitettäväksi. Työhallinnon yrittäjille tarkoitetut palvelut arvioidaan.

Kauppa- ja teollisuusministeriön koordinoimana ollaan perustamassa koko maan kattavaa seudullisten yrityspalvelujen verkostoa. Palvelujen tuottamisesta vastaavat sopimukselliset alueelliset ja seudulliset palveluyhteenliittymät, joissa ovat mukana valtion puolelta TE -keskukset ja työvoimatoimistot. Verkoston palvelupisteen on tarkoitus palvella etenkin alkavia yrityksiä sekä mikro- ja pienyrityksiä. Seudullinen yrityspalvelu hoitaa tietopalvelua, arvioi asiakkaan palvelutarpeen sekä etsii mahdolliset jatkopalvelujen tuottajat. Seudulliset yrityspalvelut tuotetaan yhtenäisillä työkaluilla ja prosesseilla valtakunnallisen palvelumallin mukaisesti ottaen kuitenkin huomioon paikalliset olosuhteet ja tarpeet.

Suomessa on noin 5 000 maahanmuuttajataustaista yritystä. Maahanmuuttajat ovat yritysneuvonnan kasvava asiakasryhmä, sillä etnisen yrittäjyyden odotetaan lisääntyvän työperustaisen maahanmuuton yleistyessä. Myös naisten perustamien yritysten odotetaan lisääntyvän vastaisuudessa. Näiden kasvavien yrittäjäryhmien lähtökohdat ja tarpeet eroavat usein muiden yrityksen perustaja-asiakkaiden tarpeista. Tämä edellyttää entistä profiloidumpia, eri asiakasryhmien tarpeista rakennettuja palveluratkaisuja myös työhallinnon aloittavaa yrittäjyyttä tukevissa neuvonta- ja rahoituspalveluissa.

2.6 Alueellisesti eriytyvään työmarkkinakehitykseen vastaaminen

Työmarkkinoiden alueellinen eriytyminen voimistuu. Monien TE -keskusalueiden sisäiset työmarkkinoiden erot ovat suuremmat kuin TE -keskusalueiden väliset erot. Keskusseutujen ja maaseutualueiden työllisyyden ja työttömyyden määrälliset ja laadulliset piirteet ovat usein hyvin erilaiset.

Työvoimapalvelujen kehittämisen lähtökohtana on asiakkaiden yhdenmukainen, korkeatasoinen palvelu. Tämä edellyttää valtakunnallisesti yhdenmukaisia palveluja ja toimintatapoja. Työmarkkinoiden alueellisesti mosaiikkimainen kehitys edellyttää, että työvoimapalveluja voidaan valtakunnallisissa raameissa sovittaa alueellisiin erityistarpeisiin. Työhallinto on viime vuosina johdonmukaisesti lisännyt alueellista päätösvaltaa työvoimapalvelujen suuntaamisessa muun muassa uudistamalla tulosohjausta ja hallinnonalan budjettirakennetta. Julkisen työvoimapalvelun uudistamisessa aluelähtöisyys on ollut keskeinen lähtökohta.

Työpolitiikan alueellista vaikuttavuutta vahvistetaan nivomalla työvoimapalveluja laajempaan alueelliseen ja elinkeinon kehitystyöhön, muun muassa alue- ja osaamiskeskusohjelmiin. Monilla seuduilla on parin kolmen vuoden aikana toteutettu verkostoihin ja kumppanuuksiin perustuvia työllisyys- ja elinkeinostrategioita. Seudullisia työllisyysstrategioita on toteutettu kuntien, yritysten ja yritysjärjestöjen, oppilaitosten, yliopisto- ja tutkimusyksiköiden, valtion viranomaisien, työmarkkinajärjestöjen ja kansalaisjärjestöjen muodostamissa kehittäjäverkostoissa. Seudullisen strategiatyön onnistuneita kokemuksia levitetään myös muille alueille.

Yhä enemmän verkostomaisiin toimintatapoihin pohjaava työpolitiikka edellyttää kumppanuuksien ja niiden lisäarvon määrittelyä sekä kumppaneiden priorisointia. Vastaisuudessa työvoimapalveluilta entistä enemmän edellytettävää verkos-

tojohtamisen, työvoimapalvelujen markkinoinnin, työn kysynnän logiikan sekä sidosryhmien toiminnan osaamista lisätään henkilöstökoulutuksella ja uudella osaamispainotuksilla rekrytoinneissa.

Paikallinen ja alueellinen työmarkkinaosaamiseen on työhallinnon ydinosaamista verkostoyhteistyössä. Alueellisesti yhä eriytyvämmän työmarkkinakehityksen ja verkostoyhteistyön haasteisiin vastaamiseksi tarvitaan nykyistä systemaattisemmin hankittua ja analysoitua tietoa paikallisista työmarkkinoista. Alueilla toteutettujen onnistuneiden esimerkkien pohjalta parhaat tiedonhankinnan menetelmät otetaan riittävän yhdenmukaisina käyttöön kaikkialla.

3. HALLINNON KEHITTÄMINEN

3.1 Tuottavuusohjelma

Työministeriö on syksyllä 2005 laatinut työministeriön hallinnonalan tarkennetun tuottavuusohjelman vuosille 2006–2011. Työhallinnon tuottavuusohjelmassa määritellään tuottavuuden edistämistä koskevat peruslinjaukset ja tärkeimmät kehittämishankkeet. Varsinaisissa kehittämishankkeissa on yksityiskohtaisemmin ja tarkemmin kuvattu tai tullaan kuvaamaan sisältöjä ja tavoitteita sekä nykytilannetta.

Työministeriön hallinnonalan tuottavuusohjelmassa keskeisiä kehittämishankkeita ovat

- ministeriön kehittäminen strategiseksi esikunnaksi ja alaisen hallinnon ohjauksen tehostaminen,
- palvelu – ja työnhakukeskusmallin toimeenpano,
- verkkopalveluiden kehittäminen ja itsepalvelutyöasemien määrän lisääminen,
- työvoimatoimistojen keskeisten työprosessien tuottavuuden kehittäminen,
- työvoimatoimistoverkon kehittäminen ja yhteispalveluiden hyödyntäminen,
- työlupa-asioiden keskittäminen,
- työttömyysturvaneuvonnan keskittäminen ja tehostaminen,
- talous- ja henkilöstöhallintoprosessien kehittäminen,
- tiedonhallinnan kehittäminen sekä
- työhallinnon puhelinjärjestelmän uudistuksen hyödyntäminen.

Ydintehtävien ja –prosessien tuottavuuden kehittäminen

Päätettyjen linjausten ja jo käynnissä olevien hankkeiden tavoitteena on uudistaa julkisen työvoimapalvelujen organisointia ja ohjausta. Tavoitteena on vahvistaa ministeriön strategista esikunta-asemaa sekä työvoimatoimiston ohjausta hallituksen ja ministeriön asettamien tulos- ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Uudistuksen tavoitteena on varmistaa asiakaspalvelulinjojen perustamisen ja tuloksellisuuden onnistuminen sekä asiakkaiden yhdenmukainen palvelu ja seudulliset erot huomioon ottava työllisyyspolitiikka.

Toiminnan tehostaminen edellyttää, että TE -keskuksissa on riittävät voimavarat kohdennettuna työvoimatoimistojen kehittävään ohjaamiseen. TE -keskuksissa tulee olla voimavarat myös palvelulinjojen kehittämisen tukeen. Työministeriö muuttaa omaa organisaatiota tehostaakseen toimistojen ohjausta ja palvelulinjojen kehittämistä.

Rakenteellisen työttömyyden alentamiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi sekä avoimille työmarkkinoille työllistymiseen liittyvien toimintojen tehostamiseksi on työvoimatoimistojen toimintamallia uudistettu merkittävästi. Vuoden 2006 loppuun mennessä on toiminnassa arviolta 40 työvoiman palvelukeskusta alue- ja paikallistason viranomaisten ja muiden palvelun tuottajien asiantuntijaverkossa.

Julkisen työvoimapalvelun e-strategian mukaisesti verkkopalveluista kehitetään koko työmarkkinat kattava julkisen työvoimapalvelun asiointi- ja palvelukanava. Työvoimapalvelujen e-potentiaalin kartoitustyö on valmistunut. Sen perusteella on rakentunut mittava sähköisten asiointipalvelujen kehittämisen hankesalkku, joka tällä hetkellä ulottuu vuoden 2007 loppuun saakka. Uudistuvassa työvoimatoimiston palvelumallissa työnhakija hoitaa työnhakijaksi rekisteröitymisensä lähes poikkeuksetta verkkopalveluna. Jatkokehityksenä vuoden 2006 aikana myös työnhaun muutos- ja päättämistietojen tallennus voidaan hoitaa verkkopalveluna. Kevääseen 2006 mennessä uudistuu myös työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen hakeminen tapahtuvaksi pääosin verkon kautta.

Käytössä oleva työtä etsivien työnhakuesittelyjen tallennus- ja hakupalvelu CV-netti laajenee CV-vahti-palvelulla, jolloin työnantajat voivat tilata tiedot sopivista työnhakijaehdokkaista suoraan sähköpostiinsa. Syksyllä 2006 otetaan käyttöön työttömyysturvaan liittyvien lausuntojen kyselypalvelu sekä selvityspyyntöihin vastaamispalvelu.

Itsepalvelutyöasemien määrä on kahdessa vuodessa lähes kaksinkertaistunut ja on tällä hetkellä n. 1 000 kappaletta. Työasemien määrää tullaan edelleen lisäämään, tavoitteena on n. 1 200 työasemaa vuoteen 2007 mennessä.

Työministeriö on käynnistänyt hankkeen, jossa työvoimatoimistojen keskeisiä työprosesseja ja niihin liittyviä yksittäisen virkailijan hoitamia tehtäväkokonaisuuksia analysoidaan tuottavuuden kehittämiseksi. Hankkeessa hyödynnetään entistä tarkemmin jo olemassa olevaa materiaalia. Ensivaiheessa (10/2004–5/2005) suoritettiin työvoimatoimistojen keskeiset työprosessit ja niiden tuottavuuden kehittäminen –projekti. Projektissa analysoitiin työvoimatoimistojen tuottavuutta tuotantotaloudellisista näkökulmista. Tavoitteena tulee olla työnhakuprosessin kehittäminen entistä proaktiivisemmaksi ja mahdollisimman nopeaan työllistämiseen tähtäävän toiminnan kehittäminen. Työvoimatoimistojen toiminnan sisäisen tuottavuuden merkittävimpiä kehityksen kohteita ovat organisaation kehittäminen toimintokeskeisestä kohti prosessiohjautuvaa, ajan merkitys työttömyysjakson alkuvaiheessa sekä aikainen työttömien segmentointi prosessinohjauksen tueksi. Tulosten perusteella käynnistetään toimenpiteet työprosessien virtaviivaistamiseksi ja tuottavuuden edistämiseksi.

Työvoimatoimistoverkon hallinnollista tiivistämistä nopeutetaan ja toiminta-alue-rajaja tarkistetaan työssäkäyntialueet huomioon ottaen niin, että toimistojen kokonaisuus on noin 105 keskustuimipistettä. Toimistojen toimintaa ja tulosta ryhdytään mittaamaan nykyistä laajemmalla mittaristolla ja käymään toimistojen kehittämistä tukevia keskusteluja toimistonjohtajien kanssa nykyistä selvästi useammin.

Työhallinnon palveluja on saatavissa lukuisista yhteispalvelupisteistä eri puolilla maata. Keskeisenä pyrkimyksenä yhteispalvelussa on toimivan ja kattavan julkisen palveluverkon aikaansaaminen ja ylläpitäminen siten, että palvelut ovat

kansalaisten kohtuudella saatavissa silloin, kun palvelujen saaminen edellyttää henkilökohtaista asiointia viranomaisessa. Työhallinto käyttää yhteispalvelukonseptin antamia mahdollisuuksia palvelujen saatavuuden turvaamiseksi ja parantamiseksi silloin, kun oman toimipisteen ylläpitäminen ei taloudellisuus- ja tuottavuussyistä ole tarkoituksenmukaista.

Työlupa-asioiden päätöksenteko keskitetään kolmeen työvoimatoimistoon/yksikköön suunnitelmien mukaan todennäköisesti 1.3.2006 alkaen. Syynä päätöksenteon keskittämiseen ovat lupahakemusten vähentyneet määrät, osaamisen keskittäminen, päätösten laatu ja yhtenäisyys, ulkomaalaisrekisterin käyttö sekä mahdollisesti tulevaisuudessa käyttöön otettavat biometriset tunnisteet. Työlupa-asioiden keskittämiseen liittyvissä prosesseissa työministeriö toimii jatkossa yhteistyössä sisäasiainministeriön valmisteleman ulkomaalaislupamenettelyn sähköistämistä käsittelevän hankkeen kanssa.

Työministeriö valmistelee yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön, Kansaneläkelaitoksen, Työttömyyskassojen yhteisjärjestön ja Vakuutusvalvontaviraston kanssa keskitettyä työttömyysturvaneuvontapalvelua, joka kohdistuu työttömyysturvan ns. yleiseen neuvontaan. Tarkoituksena on perustaa nykyisen Työlinjan tyyppinen palvelukeskus Kuusamoon, Koillismaan työvoimatoimiston yhteyteen, yhteistyössä Mikkelin Työlinjan kanssa. Palvelukokeilu on tarkoitus aloittaa 1.1.2006.

Yleishallinnon ja muiden tukipalvelujen kehittäminen

Huomattavia tuottavuuden lisäämismahdollisuuksia on hallinnon tukitehtävissä, erityisesti talous- ja henkilöstöhallintotehtävissä. Merkittävien tuottavuuden edistämistä koskevien ratkaisujen aikaansaamiseksi eri hallinnonalojen tukitehtävien uudelleenorganisointia ja mahdollista keskittämistä tulee tarkastella kokonaisuutena. Talous- ja henkilöstöhallintotehtävien yhteen kokoaminen ja tuottavuuden edistäminen edellyttävät prosessien, tietojärjestelmien ja toimintamallien laajamittaista kehittämistä sekä yhdenmukaistamista.

Työministeriössä arvioidaan talous- ja henkilöstöhallintotehtävien siirtämistä johonkin valtionhallinnon perustettavista palvelukeskuksista. Tämän lisäksi työministeriö on mukana kauppaja teollisuusministeriön perustamassa TE –keskusten tukipalveluiden kokoamista palvelukeskukseen selvittävässä työryhmässä.

Vuoden 2004 lopussa käynnistettiin projekti, jonka tehtävänä on luoda työhallinnon yhteinen sisäinen verkkopalvelu, työhallinnon tietämyskeskus. Sisäinen verkkopalvelu otetaan käyttöön vuonna 2006. Sisäisen verkkopalvelun tavoitteena on, että käyttäjä saa yhdestä, koko työhallinnon yhteisestä sisäisestä verkkopalvelusta omassa työssään tarvitsemansa keskeisen tiedon ja sähköiset työvälineet. Verkkopalvelu on myös työhallinnon vuorovaikutuskanava. Samalla se tukee työhallinnon strategioiden toimeenpanoa sekä johtamis- ja ohjausjärjestelmiä. Tavoitteena on tämän lisäksi mm. tehostaa arkisia toimintaprosesseja sekä lisätä toiminnan taloudellisuutta ja tuottavuutta.

Työhallinnossa on käytössä internetpohjainen ns. VOIP –puhelinjärjestelmä. Vuodesta 2005 alkaen puhelinjärjestelmän uudistamisella saavutettavat säästöt ovat arviolta 1,8 miljoonaa euroa/vuosi.

Yhteenveto

Edellä kuvatut toimintojen tehostamiset tuottavat suunnittelukaudella seuraavat laskennalliset rahalliset ja henkilöstösäästöt talousarviovuoteen 2006 verrattuna:

	2007	2008	2009	2010	2011
Henkilöstövähennys vuoteen 2006 verrattuna, htv	-26	-41	-66	-91	-121
Laskennallinen menövähennys vuoteen 2006 verrattuna (milj. €)	-0,955	-1,510	-2,430	-3,350	-4,460

Tuottavuusohjelman henkilöstö- ja määrärahasäästöjä kuvataan paikallishallinnon määrärahojen osalta sivulla 32 ja työministeriön osalta sivulla 37. Näissä kohdissa on myös työministeriön ehdotus siitä, mikä osa saavutettavista kustannushyödyistä jää työhallinnon käyttöön.

3.2 Henkilöstöpolitiikka ja henkilöstön kehittäminen

Työministeriössä laaditaan parhaillaan yhteistyössä henkilöstöjärjestöjen kanssa hallinnon uutta henkilöstöstrategiaa ja siihen liittyvää tarkennettua henkilöstösuunnitelmaa, joiden on tarkoitus valmistua vuoden 2005 loppuun mennessä. Henkilöstösuunnittelun tavoitteena on määritellä henkilöstöpoliittiset periaate- ja toimenpidelinjaukset, jotka koskevat mm. henkilöstön määrää ja rakennetta, johtamista, palkkauksia, osaamista sekä jaksamista.

Henkilöstöstrategian olennaisena linjauksena on henkilöstön määrän ja rakenteen sopeuttaminen uudistuviin toimintatapoihin. Palvelujen ja toimintojen tehostamisen myötä työhallinnon henkilöstömäärä pitkällä aikajänteellä vähenee (esim. tuottavuusohjelmassa lähdetään 189 henkilötyövuoden vähenemästä vuosina 2005-11). Henkilöstön osaamistaso sen sijaan nousee merkittävästi. Tämän tavoitetilan mukaisesti henkilöstösuunnittelu perustuu työn tuottavuuden lisäämiseen. Henkilöstövähennykset toteutetaan luonnollista poistumaa hyväksi käyttäen. Uuden henkilöstöstrategian keskeiset linjaukset on kuvattu luvussa 3.2.2 sivulta 26 alkaen.

3.2.1 Henkilöstöinvestoinnit ja niiden vaikutus työtulokseen

Henkisten voimavarojen hallintaa ja kehittämistä kuvataan käsitteellä henkilöstöinvestoinnit. Ne on jaettu kolmeen ryhmään: pätevyysinvestoinnit (koulutusajan palkat, muut koulutusmenot), työyhteisön tilan investoinnit (yhteistoiminta, työsuojelu, väestönsuojelu, ammattiyhdistystoiminta) sekä työkykyinvestoinnit (terveyden ja sairauden hoito, virkistystoiminta, vuosiloma-ajan palkat, työpaikkaruokailu). Mittayksikkönä käytetään lukua euroa/henkilötyövuosi.

Henkilöstöinvestointien vaikutuksista voidaan esittää välillisiä arvioita esim. työolobarometrin työtyytyväisyys -mittarilla. Sitä kuvataan arvosanoin 1–5 (1 = erittäin tyytymätön, 5 = erittäin tyytyväinen). Hyväksyttävänä tasona pidetään vähintään arvosanaa kolme. Työn tuottavuuden parantuminen laadullisesti kestäväällä tavalla edellyttää työorganisaatioiden kehittymistä mahdollisimman laajasti työelämässä siten, että työssä jaksetaan entistä pidempään. Henkilöstön jaksamista ja toimintakyvyn kehitystä seurataan yhtenäisellä henkilöstöbarometrillä ja henkilöstötilinpäätöksellä. Henkilöstöbarometrin tuloksia käsitellään alueittain ja yksiköittäin. Tarvittaessa vuotuisen tulossuunnitelmaan sisällytetään kehittä-

mistoimenpiteet epäkohtien poistamiseksi. Johtamista ja sen kehittämistarpeita arvioidaan joka toinen vuosi toteutettavalla esimiesbarometrillä. Esimiesarvioinnin tuloksia käsitellään esimies-esimies kehityskeskusteluissa.

Henkilöstön *koulutustasoa* kuvataan indeksiluvulla, joka voi vaihdella 1,5:n (kaikilla perustason koulutus) ja 8,0:n (kaikilla tutkijakoulutus) välillä. Työministeriön henkilöstön koulutustaso on korkea. Aluehallinnon asiakaspalveluhenkilöstön valtaosa kuuluu alimpaan korkea-asteeseen. Rekrytoinneilla pyritään tutkinnon suorittaneiden osuutta kasvattamaan korvaamalla alemman koulutusasteen poistumaa tutkinnon suorittaneella henkilöstöllä. Tehtäviin nähden riittävän korkea koulutusaste lisää töistä suoriutuvuutta, työssä viihtyvyyttä ja työmotivaatiota.

Työstä selviytymiseen ja sitä kautta tuottavuuteen vaikuttaa henkilöstön koulutustaso. Koulutustasoindeksi on työministeriössä kasvanut viidessä vuodessa 5,5:sta 5,7:een ja työvoimatoimistoissa 4,9:sta 5,0:aan. Koulutustaso on korkea verrattuna valtiosektorin koulutustasoindeksiin 5,2. Työhallinnossa korkea koulutustaso antaa hyvän perustan tuloksellisuuden ja tuottavuuden kehittämiseksi.

Vuonna 2004 työhallinnon tehdyn vuosityöajan osuus kokonaistyöajasta oli 76,81%, kun se valtiosektorilla oli 82,2 % kokonaistyöajasta. Työhallinnossa varsinkin koulutuksessa olo ja vuosilomat vievät selvästi enemmän työaikaa kuin valtiosektorilla. Työhallinnon *sairauspoissaolojen* määrän nousu johtuu pääosin pitkien, yli kolme päivää kestäneiden poissaolojen määrän kasvusta. Henkilöstön ikääntyessä ja työpaineiden kasvaessa sairauspoissaolojen määrä kasvaa. Panostamalla ennaltaehkäisevään työterveyshuoltoon, työympäristöön ja välineisiin sekä työmotivaatiota lisääviin toimenpiteisiin voidaan sairauspoissaolojen määrää vähentää.

LUKU 34.01 Työhallinto/Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	TOT2004	TA2005	TA2006	TTS2007	TTS2008	TTS2009	TTS2010	TTS2011
Henkilöstöinvestoinnit/koko työhallinto (€/htv):								
1.21. Pätevyysinvestoinnit	1 426	1 455	1 484	1 513	1 544	1 574	1 606	1 638
1.22. Työyhteisön tilan investoinnit	52	53	54	55	56	57	58	60
1.23. Työkykyinvestoinnit	3 820	3 896	3 974	4 054	4 135	4 218	4 302	4 388
Työtyytyväisyys (asteikolla 1-5):								
1.24. Työministeriö	3,3	3,4	3,5	3,5	3,6	3,6	3,7	3,7
1.25. Työvoimatoimistot	3,4	3,4	3,5	3,5	3,6	3,6	3,7	3,7
Koulutustasoindeksi:								
1.26. Työministeriö	5,7	5,8	5,8	5,8	5,9	5,9	5,9	5,9
1.27. Työvoimatoimistot	4,8	4,8	4,8	4,9	5,0	5,1	5,2	5,2
Sairauspoissaolot, päivää/htv:								
1.28. Työministeriö	9,8	8,0	7,5	7,5	7,0	7,0	7,0	7,0
1.29. Työvoimatoimistot	10,7	9,5	9,6	9,3	9,0	8,5	8,0	8,0

Työpanoksen hinta 37 400 euroa (palkkausmenot/henkilötyövuodet) vastasi työministeriössä tasoltaan muiden ministeriöiden lukua, 36 000 euroa. Sen sijaan työvoimatoimistojen työpanoksen hinta, 25 500 euroa, jäi selvästi alle valtiosektorin vastaavan luvun, 33 000 euroa.

3.2.2 Työhallinnon henkilöstön osaamisen ja jaksamisen kehittäminen

Henkilöstökoulutus ja henkilöstön kehittäminen

Henkilöstön osaamisen kehittäminen on osa koko työhallinnon johtamista ja sen toiminnan kehittämistä. Työpolitiikan strategia vaikuttaa työhallinnon osaamiseen kaikilla organisaation tasoilla; strategia ja sen toteutus luovat perustan osaamisen ylläpitämiselle ja kehittämiselle. Osaaminen, ammatinhallinta, hyvät johtamiskäytännöt ja työyhteisön toimivuus ovat työssä jaksamisen ja hyvän työmotivaation avaintekijöitä.

Osaamisen kehittämiseen suuntautuvaa koulutusta toteutetaan työhallinnon omana henkilöstökoulutuksena, ulkopuolelta tilattuina laajempina koulutusohjelmina sekä tukemalla omaehtoista opiskelua. Henkilöstökoulutusta toteutetaan suunnittelukaudella seuraavasti:

1. Valtakunnallisessa henkilöstökoulutusohjelmassa, jonka sisältö tarkentuu vuosittain strategian ja osaamisen kehittämistarpeiden painotusten mukaan. Se sisältää mm. asiakaspalveluhenkilöstölle tarkoitettun peruskoulutusohjelman, erilaisia työvoimatoimiston johtajien koulutusohjelmia, työpolitiikkaan ja asiakaspalvelun kehittämiseen liittyviä täydennyskoulutusosuuksia sekä työhyvinvointiin ja työyhteisöjen toimivuuteen liittyviä koulutuskokonaisuuksia.
2. Työvoimaneuvojien, hallintohenkilöstön ja työpolitiikan asiantuntijoiden PD-koulutusohjelmissa. Koulutusohjelmissa tarjotaan 40 opintoviikon pituista räätälöityä täydennyskoulutusta työhallinnon eri henkilöstöryhmille. Suunnittelukaudella koulutusohjelmat saatetaan päätökseen ja tuloksia tullaan hyödyntämään työhallinnon eri koulutus- ja kehittämishankkeissa.
3. Vuosittain toteutettavissa johtamisen erikoisammattitutkintoon valmistavissa koulutuksissa, johon kuuluvat näytöt. Koulutuksen tavoitteena on luoda monipuolinen johdon tuki- ja koulutusprosessi työhallintoon.

Henkilöstökoulutuksessa ja johtamisen kehittämisessä edistetään tasa-arvon ja moninaisuuden toteutumista. Verkko-oppimista laajennetaan edelleen yhtenä monimuoto-opiskelun menetelmänä. Työhallinnon valtakunnallisen henkilöstökoulutuksen lisäksi alue- ja paikallishallinnon henkilöstöä tuetaan TE -keskusten työvoimaosastojen toteuttamilla alueellisilla koulutusohjelmilla ja työvoimatoimistokohtaisilla paikallisilla kehittämishankkeilla. TE -keskusten työvoimaosastojen ohjauskäytäntöjen yhtenäistäminen ja ohjausroolin selkiinnyttäminen ovat alueellisen henkilöstökoulutuksen keskeisiä painopisteitä.

Työkykyä ylläpitävä toiminta

Työkyvyn ylläpitämisessä ja edistämässä korostetaan ennaltaehkäisevää ja ennakoivaa työtettä. Riskienhallinnan arviointi on tärkeää; mm. ikärakenteen muutokset tuovat haasteita osaamisen parantamiseen, henkilöstön työssä pysymisen edistämiseen sekä rekrytoinnin perusteiden määrittelyyn. Ammattitaidon hallinta ja osaamisen kehittäminen ovat keskeisiä työhyvinvoinnin proaktiivisia toimenpiteitä.

Työhyvinvointia kehitetään valtakunnallisesti järjestämällä erilaisia työhyvinvointikoulutusohjelmia sekä lisäämällä alueellisten ja paikallisten työhyvinvointitoimijoiden yhteistyötä. Tavoitteena on levittää hyviä käytäntöjä ja -malleja työhallinnon eri organisaatiotasolle ja työyksiköihin.

Henkilöstön määrä ja rakenne

Henkilöstökehityksen mukaisesti työhallinnosta joudutaan vähentämään virkoja suunnittelukauden aikana. Myös palkkausjärjestelmän uudistuksen kustannusvaikutusten kattaminen edellyttää palkkamenosäästöjen ja henkilöstövähennysten toteuttamista. Tarvittava virkojen vähennys toteutetaan luonnollisen poistuman kautta eläkkeelle jäämisten ja muun poistuman yhteydessä. Virkojen vähentäminen ei johda vakinaisen henkilöstön irtisanomisiin.

Nykyään resurssien kohdentamista alueiden välillä tarkistetaan silloin, kun TE -keskuksen alueen työttömien työnhakijoiden ja uusien avoimien työpaikkojen määrä suhteessa virkailijoiden lukumäärään (kuormitus) poikkeaa yli 10 prosenttia TE -keskusten keskimääräisestä kuormituksesta. Suunnittelukaudella tarkistukseen ryhdytään jo silloin, kun alueen kuormitus poikkeaa yli 7 prosenttia TE -keskusten keskimääräisestä kuormituksesta.

Uusia työntekijöitä rekrytoitaessa pyritään monipuolistamaan henkilöstön koulutus- ja työkokemustaustaa sekä tasaamaan sukupuolijakautumaa eri ammattiryhmissä. Rekrytoinnilla vaikutetaan henkilöstön ikärakennetta tasapainottavaan kehittymiseen. Maamme monikulttuuristuminen ja kasvava kansainvälistyminen otetaan huomioon henkilöstön etnisen taustan monipuolistamisena.

Uralla etenemisen ja rekrytoinnin on perustuttava ammatilliseen osaamiseen ja sen jatkuvaan kehittämisvalmiuteen. Toimenkuvien kehittämisellä, työnjaolla ja rekrytoinnilla sekä henkilöstökoulutuksella edistetään tasa-arvoa siten, että sijoittuminen eri tehtäviin on tasapuolista ja mahdollisuudet uralla etenemiseen ovat yhtäläiset.

Uusi palkkausjärjestelmä

Suunnittelukaudella vakiinnutetaan uusi palkkausjärjestelmä osaksi johtamista ja käytännön henkilöstöhallinnollista toimintaa sekä varmistetaan järjestelmän oikeudenmukainen toteutus. Uudesta palkkausjärjestelmästä johtuva tiedonhallinta aiheuttaa manuaalisesti toteutettuna merkittäviä kustannuksia. Palkkausjärjestelmän tietojärjestelmäsovelluksia kehittämällä saavutetaan parempi kustannustehokkuus. Palkkausjärjestelmän toimeenpanossa ja kehittämisessä otetaan huomioon, että palkitsemisen pitää vastata työhallinnolle määriteltäviä arvoja, palkitsemisen perustana olevien arviointien pitää olla yhteensopivia kehitettävien tulostamien käytäntöjen kanssa ja palkkausjärjestelmällä vahvistetun kehityskeskustelukäytännön ja palkkauksen perusteena olevien arviointien pitää olla yhteensopivia muiden henkilöstön kompetenssia parantavien toimien kanssa.

4. MENOJEN SUUNNITELMAT: PERUSLASKELMA JA KEHYSEHDOTUS

Peruslaskelman ja kehusehdotuksen mukaisin määrärahoihin saavutettavat toimenpidevolyymit käyvät ilmi alla olevasta taulukosta. Lisäksi taulukon yhteensä -lukuun on lisätty arvio Kainuun itsehallintokokeilun toimenpidevolyyymeista työvoimakoulutuksen, työllistämisen ja työllisyysperusteisten investointien osalta. Näin on saatu laskelma toimenpiteiden kokonaisvolyyymista suunnittelukaudella.²

Taulukossa on myös valtiovarainministeriön 5.10.2005 päivätyn suunnitteluohjeen sekä 3.11.2005 päivätyn suunnitteluohjeen tarkennuksen mukaiset arviot vuosien 2006 -11 työttömyysprosentista. Tämä on muunneltu työministeriön käyttämäksi työttömien määräksi keskimää rin.

	2006TA	2007	2008	2009	2010	2011
Työllistäminen yhteensä, josta	39 370	42 050	44 150	44 150	44 150	44 150
- palkkatuki	32 720	35 500	37 700	37 700	37 700	37 700
- starttituki, työelämävalmennus, osa-aikalisä	5 250	5 250	5 250	5 250	5 250	5 250
- työllistäminen valtiolle	1 400	1 300	1 200	1 200	1 200	1 200
Työvoimakoulutus	27 330	26 510	26 510	26 510	26 510	26 510
Työharjoittelu ja työelämävalmennus työmarkkinatuella	12 500	13 000	13 500	13 500	13 500	13 500
Vuorotteluvapaa	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000
Työttömiin kohdistuvat ESR –hankkeet	6 000	6 000	6 000	4 800	4 800	4 800
Työllisyysperust. investoinnit (sis. EAKR)	1 300	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200
Yhteensä henkilöä keskimäärin TM:n määrärahoihin	92 500	94 760	97 360	96 160	96 160	96 160
Yhteensä hlöä keskim. sis. arvion Kainuusta	95 000	97 260	99 860	98 660	98 660	98 660
VM:n suunnitteluohjeen mukainen työttömyysprosentti	7,5	7,0	6,6	6,2	6,0	5,9
Työttömyys vastaavasti TM:n luvuin	255 000	245 000	236 000	228 000	223 000	220 000
Aktivointiaste prosenttia laajasta työttömyydestä	27	29	30	30	31	31

Suunnittelukaudella 500 päivää passiivista työmarkkinatukea saaneiden osallistumista työvoimapolitiittisiin toimenpiteisiin lisätään asteittain vuoteen 2008 mennessä keskimäärin 6 000 henkilöllä. Vuoden 2006 talousarviossa määrää nostettiin keskimäärin 3 000 henkilöllä. Suunnittelukauden lisäys kohdistuu palkkatukeen (+ 5 000 henkilöä keskimäärin) sekä työharjoitteluun ja työelämävalmennukseen työmarkkinatuella (+ 1 000 henkilöä keskimäärin). Arviolta 1 000 henkilön keskimääräinen lisäys kohdistuu toimenpiteisiin, jotka eivät näy yllä olevassa yhteenvedossa (kuntoutus-, työkokeilu- yms. toimenpiteet sekä kuntouttava työtoiminta).

Työvoimapolitiittinen aikuiskoulutus sisältää muutosturvan toimintamallin mukaisista koulutusta vuosittain 3 000 henkilölle keskimäärin. Mikäli volyymit jäävät tätä alhaisemmiksi, ei säästyneitä määrärahoja saa kohdentaa uudelleen muuhun työvoimapolitiikan toimeenpanoon. Maahanmuuttajakoulutusta arvioidaan järjestettävän vuosittain keskimäärin 3 000 henkilölle.

² Suunnittelukauden lukuihin liittyy epävarmuustekijöitä. Määräaikainen vuorotteluvapaalaki on voimassa vuoden 2007 loppuun. Taulukossa on oletettu, että laki vakinaistetaan. Nykyinen ESR –ohjelmakausi päättyy v. 2006 lopussa eikä uuden ohjelmakauden rahoitus ole tiedossa. Taulukko perustuu oletukselle, että uuden ohjelmakauden resurssit ja niiden avulla saavutettavat toimenpidevolyymit laskevat 20 %:lla. Tämä näkyy kuitenkin toimenpidevolyyymeissa vasta vuonna 2009, koska kahtena edellisena vuonna on käytettävissä uuden ja vanhan ohjelmakauden resurssit.

Starttitukea voidaan kaksivuotisena kokeiluna vuosina 2005 – 2006 myöntää työttömien lisäksi työstä tai työmarkkinoiden ulkopuolelta tulevalle yrittäjäksi ryhtyvälle. Yllä olevassa taulukossa on oletettu, että kokeilu vakinaistetaan ja että tällaisia starttituen saajia on suunnittelukaudella vuosittain 1 000 henkilöä keskimäärin. Ko. lukua ei ole otettu huomioon vuosittaista aktivointiastetta laskettaessa.

Tavoiteasettelu

Vuoden 2006 talousarviossa työministeriön toimialalle on asetettu seuraavat yhteiskunnallista vaikuttavuutta ja toiminnallista tuloksellisuutta kuvaavat tavoitteet. Tavoitearviot suunnittelukaudelle ovat seuraavat:

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	TOT2004	TA2006	2007	2008	2009	2010	2011
Osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen							
Rekrytointiongelmia kokeneiden työpaikkojen osuus, enintään %	27	25	26	26	26	26	26
Rakennetyöttömyyden alentaminen:							
- vaikeasti työllistyvien määrä, enintään henkilöä keskimäärin	168 000	145 000	135 000	125 000	115 000	110 000	100 000
Työurien pidentäminen 2-3 vuodella:							
- työllisen ajan odote 50 -vuotiaalle (vuotta)	8,8	9,2	9,3	9,5	9,6	9,8	9,9
Strategiset toimintalinjat:							
Työmarkkinoiden toimivuuden parantaminen							
Täytyneiden työpaikkojen lukumäärä vähintään, yhteensä	320 000	370 000	380 000	385 000	390 000	395 000	400 000
Pitkäaikaistyöttömyyden ennalta ehkäisy							
Virta yli 6 kk:n työttömyyteen enintään, hlöä	140 700	116 200	110 000	100 000	90 000	85 000	80 000
Toiminnalliset tavoitteet ja tunnusluvut							
Työttömien aktivointiaste laajasta työttömyydestä vähintään, %	24	26	27	28	29	30	30
Työmarkkina- tai kotoutumistuella aktiivitoimiin osallistuneiden osuus ko. tuilla keskimäärin olevista vähintään, %	28	33	35	38	39	40	41

4.1 Euroopan rakennerahastojen ohjelmien toteutus (luku 34.05)

Euroopan sosiaalirahaston määrärahat budjetoidaan talousarviossa työministeriön momentille 34.05.61 (Euroopan sosiaalirahaston osallistuminen EU:n rakennerahasto-ohjelmiin). Nämä määrärahat eivät kuulu kehystarkastelun piiriin, vaan niistä esitetään erillinen arvio. Komissiolta saatavat tulot budjetoidaan momentille 12.34.40 (Euroopan sosiaalirahastosta saatavat tulot). Työhallinnon osuus ohjelmien kansallisesta valtion rahoituksesta on budjetoitu momentille 34.05.62 (EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus työministeriön osalta).

Momentille on budjetoitu myös työhallinnon toteuttamien Euroopan aluekehitysrahaston hankkeiden työhallinnon kansallinen rahoitusosuus.

Sosiaalirahaston hankkeita toteuttavat työministeriön lisäksi opetusministeriö, kauppa- ja teollisuusministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö ja sisäasiainministeriö. Toimenpiteiden kohteena ovat työttömät ja työssä olevat henkilöt, joiden työllistymistä, työllistymisedellytyksiä ja työssä pysymistä edistetään ja osamista parannetaan.

Luvun momenteilta rahoitetaan myös työllisyyden ja yrittäjyyden politiikkaohjelmia.

Nykyinen ohjelmakausi päättyy vuoden 2006 lopussa ja sen ohjelmien maksatukset päättyvät vuoden 2008 puolella välissä.

Uusi EU:n rakennerahastojen ohjelmakausi käynnistyy vuonna 2007. Tällä hetkellä ei ole tiedossa Suomelle ohjelmakaudella 2007-2013 tulevan rakennerrahasto-osuuden määrää eikä siten myöskään rahastokohtaista jakaumaa. Myöskään ohjelmien rahoittamiseksi tarvittavan kansallisen valtion rahoitusosuuden suuruus ei ole tiedossa. Laskelmissa on oletettu tulevan ohjelmakauden rahoituksen tasoksi 80 % nykykauden tasosta.

Samoin ei ole tietoa aluekehitysrahaston tulevasta rahoitusroolista eikä työministeriön toteutusosuudesta aluekehitysrahaston toimissa. Laskelmat on laadittu olettaen, että työministeriön toteutusosuus aluekehitysrahaston toiminnassa säilyy nykytasolla.

Kaikki alla olevat taulukot em. varauksin ja oletuksin:

Arvioidut valtuusmäärärahat (milj. €):

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Mom 34.05.61	128,661	102,929	102,929	102,929	102,929	102,929
- josta Kainuu	3,354	2,683	2,683	2,683	2,683	2,683
Mom 34.05.62, ESR-osuus	71,064	56,851	56,851	56,851	56,851	56,851
- josta Kainuu	2,460	1,968	1,968	1,968	1,968	1,968
EAKR-osuus	7,615	7,045	7,045	7,045	7,045	7,045
Mom 34.05.62 yhteensä	78,679	63,896	63,896	63,896	63,896	63,896

Valtuuden maksatuksiin tarvittavat arviomäärärahat vuonna 2006 ja suunnittelu-kaudella ovat seuraavat (milj. €):

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Mom 34.05.61 yhteensä	137,242	159,293	156,843	108,075	102,929	102,929
Nykyinen ohjelmakausi	137,242	149,000	74,500			
- josta Kainuu	2,564	2,780	1,390			
Tuleva ohjelmakausi		10,293	82,343	108,075	102,929	102,929
- josta Kainuu		0,268	2,147	2,817	2,683	2,683

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Mom 34.05.62 yhteensä	87,185	95,797	94,453	66,739	63,896	63,896
ESR-osuus yhteensä	75,081	81,788	83,219	59,694	56,851	56,851
Nykyinen ohjelmakausi	75,081	75,300	37,738			
- josta Kainuu	2,062	1,300	0,738			
Tuleva ohjelmakausi		6,488	45,481	59,694	56,851	56,851
- josta Kainuu		1,000	1,574	2,066	1,968	1,968
EAKR-osuus yhteensä	12,104	14,009	11,234	7,045	7,045	7,045
Nykyinen ohjelmakausi	12,104	12,600	6,300			
Tuleva ohjelmakausi		1,409	4,934	7,045	7,045	7,045

Eri ministeriöiden arvioidaan osallistuvan vuonna 2006 ja suunnittelukaudella Euroopan sosiaalirahasto-ohjelmiin seuraavin kansallisin osuuksin (valtuudet, milj. €):

	TA 2006	2007	2008	2009	2010	2011
TM	71,064	56,851	56,851	56,851	56,851	56,851
- siitä Kainuu	2,460	1,968	1,968	1,968	1,968	1,968
OPM	45,606	36,485	36,485	36,485	36,485	36,485
KTM	13,788	11,030	11,030	11,030	11,030	11,030
SM	3,907	3,126	3,126	3,126	3,126	3,126
STM	4,040	3,232	3,232	3,232	3,232	3,232
Yhteensä	138,405	110,724	110,724	110,724	110,724	110,724

Ohjelmakauden 2000-2006 maksatukset jatkuvat vuoden 2008 puoleen väliin. Laskelmat ovat ohjelmakauden 2007-2013 osalta teknisiä perustuen oletukseen, että kehys on 80 % kuluvan ohjelmakauden kehuksesta ja ministeriökohtainen jakauma tulevalla ohjelmakaudella säilyy nykyisellään.

Momentin 34.05.62 vuosien 2007 ja 2008 arviomäärärahat ylittävät valtioneuvoston 11.3.2005 kehyspäätöksen luvut. Tämä johtuu siitä, että ohjelmien toteutus on ollut arvioitua hitaampaa, jolloin maksatukset keskittyvät ohjelmakauden loppuun. Ylitys on näennäinen, sillä aiempina vuosina arviomäärärahaa on vastaavasti jäänyt käyttämättä, kun maksatukset eivät ole toteutuneetkaan suunnitellussa aikataulussa. Ohjelmien maksatusvaltuudet ovat pysyneet samoina eivätkä ne esitetyillä arviomäärärahoilla ylity.

	TA 2006	2007	2008	2009	2010	2011
<i>34.05.61 arvio kehysten ulkopuolisista menoista</i>	137,242	159,293	156,843	108,075	102,929	102,929
34.05.62 peruslaskelma	87,185	95,797	94,453	66,739	63,896	63,896
34.05.62 kehusehdotus		95,797	94,453	66,739	63,896	63,896

4.2 Työvoimapolitiikan toimeenpano (luku 34.06)

4.2.1 Työvoima-asiain paikallishallinnon toimintamenot (34.06.21)

Palvelujen laatutasa arvioidaan valtakunnallisella asiakaspalvelukyselyllä, joka tehdään joka toinen vuosi, viimeksi vuonna 2004.

Työvoimatoimistojen laatutavoite on seuraava: hyvien ja erittäin hyvien palvelukokemusten osuus on oltava vähintään (prosenttia):

	2004 tot.	2006 TA	2007	2008	2009	2010	2011
- työnhakija-asiakkaat	56,4	59		60		61	
- työnantaja-asiakkaat	59,5	64		65		66	

Työhallinnon henkilöstöstrategiaa käsitellään sivulla 26 ja henkisten voimavarojen hallintaa koskevia tavoitteita ja tunnuslukuja sivulla 24. Peruslaskelman määrärahan tarve jakaantuu suunnittelukaudella seuraavasti (milj. €):

	TA 2006	2007	2008	2009	2010	2011
Paikallishallinto	126,459	127,563	127,563	127,563	127,563	127,563
Kokeilu- ja kehittämishankkeet	0,151	0,151	0,151	0,151	0,151	0,151
Lähialueyhteistyö	0,100	0,100	0,100	0,100	0,100	0,100
Yhteispalvelupisteet ja palvelukeskukset	16,116	16,000	16,000	16,000	16,000	16,000
Peruslaskelma	142,826	143,814	143,814	143,814	143,814	143,814
Lisäys uuteen palkkausjärjestelmään siirtymiseen	(sisältyy)	0,583	1,053	1,480	1,480	1,480
Peruslaskelma yhteensä	142,826	144,397	144,867	145,294	145,294	145,294

Momentin yhteispalvelupisteiden ja palvelukeskusten osuus on hallitusohjelman mukaisen työllisyysohjelman käytössä.

Työministeriön hallinnonalan tuottavuusohjelmaa käsitellään sivulla 21. Sen mukaisesti näkyy tuottavuuden kehittyminen suunnittelukaudella paikallishallinnon toimintamenoissa seuraavasti:

	TA 2006	2007	2008	2009	2010	2011
Peruslaskelma	142,826	144,397	144,867	145,294	145,294	145,294
Henkilöstövähennys edellisestä vuodesta		-23	-13	-22	-22	-26
Henkilöstövähennys vuodesta 2006		-23	-36	-58	-80	-106
Laskennallinen menovähennys vuodesta 2006		-0,805	-1,260	-2,030	-2,800	-3,710
Laskennalliset menot		143,592	143,607	143,264	142,494	141,584

Työministeriö ehdottaa, että tässä vaiheessa paikallishallinnon osalta otettaisiin tuottavuuden kehittämisen saavutuksista säästöistä kehysvähennyksenä huomioon 30 prosenttia. Siten työministeriön kehusehdotus on seuraava:

	TA 2006	2007	2008	2009	2010	2011
Peruslaskelma	142,826	144,397	144,867	145,294	145,294	145,294
Ehdotettu vähennys		-0,240	-0,380	-0,610	-0,840	-1,110
Kehusehdotus		144,157	144,487	144,684	144,454	144,184

4.2.2 Kuntouttava työtoiminta (34.06.31)

Työhallinto ja kuntien sosiaalitoimi yhteistyössä osoittavat asiakkaat kuntouttavaan työtoimintaan. Toiminnan järjestävät kunnat, jotka saavat normaalin sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuden lisäksi korvauksena 10,09 euroa henkilöä ja päivää kohden. Kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvalla työmarkkinatuen saajalle maksetaan täysimääräisen työmarkkinatuen lisäksi 8 euron suuruinen ylläpitokorvaus kultakin osallistumispäivältä. Kuntouttavan työtoiminnan tavoitteena on henkilön syrjäytymisen ehkäiseminen sekä edellytysten luominen sille, että henkilö voi osallistua työhallinnon aktiivitoimenpiteisiin ja työllistyä avoimille työmarkkinoille. Toiminnan piirissä arvioidaan suunnittelukaudella olevan vuosittain n. 2 500 henkilöä keskimäärin (runsas 6 000 henkilöä n. kahtena päivänä viikossa).

Momentti on hallitusohjelman mukaisen työllisyysohjelman käytössä. Momentin määrärahan tarve on suunnittelukaudella seuraava (milj. €):

	TA 2006	2007	2008	2009	2010	2011
Peruslaskelma	6,500	6,500	6,500	6,500	6,500	6,500
Kehusehdotus		6,500	6,500	6,500	6,500	6,500

4.2.3 Työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen osallistuvien opintososiaaliset edut (34.06.50)

Työvoimakoulutusta arvioidaan hankittavan suunnittelukaudella yhteensä (momentti 34.06.51 ja momentti 26.98.63) 6,817 milj. opiskelijatyöpäivää. Hankintavolyymissa on otettu huomioon vuoden 2006 talousarvion mukaisesti tulopoliittisen sopimuksen työllistymisen ja muutosturvan toimintamallin mukainen koulutus ja koulutus nuorten yhteiskuntatakuun toteuttamiseen. Työvoimakoulutuksen arvioitua hankintavolyymia vastaava määrärahan tarve momentilla 34.06.50 arvioidaan jakautuvan suunnittelukaudella seuraavasti (milj. €):

Kohde	TA 2006	2007	2008	2009	2010	2011
Koulutustuki	89,610	87,870	87,870	87,870	87,870	87,870
Ylläpitokorvaus	50,064	48,730	48,730	48,730	48,730	48,730
Korotettu ylläpitokorvaus	8,960	8,140	8,140	8,140	8,140	8,140
Työttömyyskassojen hallintokulut	0,600	0,600	0,600	0,600	0,600	0,600
Peruslaskelma yhteensä	149,234	145,340	145,340	145,340	145,340	145,340
Kehusehdotus		145,340	145,340	145,340	145,340	145,340

Ammatillisen koulutuksen hankintahinnaksi on arvioitu 33,56 €/ opiskelijatyöpäivä ja valmentavan koulutuksen 26,15 €/ opiskelijatyöpäivä. Vuosiopiskelijapalkan hinnaksi muodostuu ammatillisessa koulutuksessa 8 423 € ja valmentavassa koulutuksessa 6 563 euroa.

Momentilta 34.06.51 rahoitettavan työvoimakoulutuksen hankintavolyymi:

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Henkilöä keskimäärin	27 260	26 510	26 510	26 510	26 510	26 510
- valmentava	6 990	6 745	6 745	6 745	6 745	6 745
- ammatillinen	20 270	19 765	19 765	19 765	19 765	19 765
Opiskelijatyöpäiviä yhteensä (milj. otp)	6,843	6,654	6,654	6,654	6,654	6,654
- valmentava	1 755	1,693	1,693	1,693	1,693	1,693
- ammatillinen	5 088	4,961	4,961	4,961	4,961	4,961

Suunnittelukauden tavoitteet työvoimakoulutuksen osalta ovat seuraavat:

	TOT2004	TA2006	2007	2008	2009	2010	2011
Vaikuttavuustavoite: Työttömänä 3 kk ammatillisen koulutuksen jälkeen enintään, %	41	38	37	37	36	36	35
Laatutavoite: Opiskelijapalautteen hyvien ja erinomaisten arvosanojen osuus vähintään, %	73	73	73	73	73	73	73
Osaavan työvoiman saata- vuuden varmistamistavoite: Yhteishankintakoulutuksen opiskelijatyöpäivämäärä/osuus hankintavolyymista, vähintään	363 000	700 000/ 10%	10	11	12	13	14

Työllistäminen

Työnantajalle maksettavat palkkaperusteiset työllistämistuet valtiolle työllistämistä lukuun ottamatta on muutettu vuoden 2006 alusta palkkatueksi. Uudistuksen tavoitteita on kuvattu luvussa 2.1.2 sivulla 12. Palkkatuki koostuu perustuesta ja lisäosasta. Perustuki maksetaan momentilta 34.06.52 (Työmarkkinatuki) ko. momentilla luetelluissa tapauksissa. Muutoin perustuki maksetaan tältä momentilta. Lisäosa maksetaan aina tältä momentilta.

Työllistämisen määrärahojen arvioidaan jakautuvan suunnittelukaudella sektoreittain seuraavasti (milj. €):

	TA 2006	2007	2008	2009	2010	2011
Valtio	31,600	29,500	27,000	27,000	27,000	27,000
Kunnat ja kunta- yhtymät	67,600	68,764	71,431	71,431	71,431	71,431
Yksityinen sektori	153,103	164,329	169,662	169,662	169,662	169,662
Yhteensä	252,303	262,593	268,093	268,093	268,093	268,093

Toimenpidevolyymit jakautuvat seuraavasti (henkilöä keskimäärin):

	TA2006	2007	2008	2009	2010	2011
Palkkatuki yhteensä	32 720	35 500	37 700	37 700	37 700	37 700
- perustuki mom. 52, lisäosa tältä momentilta	23 000	25 000	28 000	28 000	28 000	28 000
- perustuki ja lisäosa tältä momentilta	10 520	10 500	9 700	9 700	9 700	9 700
Starttituki, työelämävalmennus ja osa-aikalisä yht.	5 250	5 250	5 250	5 250	5 250	5 250
- perustuki mom. 52, lisäosa tältä momentilta	800	800	800	800	800	800
- perustuki ja lisäosa tältä momentilta	4 450	4 450	4 450	4 450	4 450	4 450
Työllistäminen valtiolle	1 400	1 300	1 200	1 200	1 200	1 200
Työllistäminen yhteensä	39 370	42 050	44 150	44 150	44 150	44 150

Palkkatuen vaikuttavuustavoitteet suunnittelukaudella ovat seuraavat:

Vaikuttavuustavoite	TOT2004	TA2006	2007	2008	2009	2010	2011
Työttömänä 3 kk tukityön / palkkatuen jälkeen enintään, %	51	53	53	52	51	50	50

Vaikuttavuustavoiteluvuissa on mukana ainoastaan palkkatuki. Starttituki, osa-aikalisä ja työelämävalmennus eivät ole mukana. Vuoden 2004 toteuma on mitattu eri tavalla eikä siten ole suoraan vertailukelpoinen.

Julkisen työvoimapalvelun erityistoimet

Julkisen työvoimapalvelun erityistoimien määrärahojen arvioidaan jakautuvan suunnittelukaudella seuraavasti:

	TA 2006	2007	2008	2009	2010	2011
Työhönsijoittamisen ja AVOn erityismenot	8,730	8,730	8,730	8,730	8,730	8,730
Ryhmä- ym. palvelujen hankinta ja työnhakuvalmennuksen ylläpitokorvaukset ³	18,631	18,631	18,631	18,631	18,631	18,631
Pitkäaikaistyöttömien eläke-edellytysten selvittäminen ⁴	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300
Liikkuvuusavustus	2,880	2,880	2,880	2,880	2,880	2,880
Venäjän lähialueiden työvoiman ammatillinen kehittäminen (enintään)	0,437	0,437	0,437	0,437	0,437	0,437
Yhteensä	33,978	33,978	33,978	33,978	33,978	33,978

Erytyistoimet ovat koko suunnittelukauden vuoden 2006 talousarvion tasolla. Erytyistoimien kustannukset koostuvat toisaalta asiantuntija- ja muiden palvelujen hankinnasta ja toisaalta asiakkaille maksettavista erilaisten kustannusten korvauksista.

Työhönsijoittamisen ja ammatinvalinta- ja urasuunnittelun tukitoimenpiteitä arvioidaan suunnittelukaudella vuosittain järjestettävän noin 20 000, joista arviolta 10 000 on työpaikalla tapahtuvia työkokeiluja. Ryhmä- ym. palveluina hankitaan

³ Tästä alakohdasta on 12,0 milj. euroa hallitusohjelman mukaisen työllisyysohjelman käytössä.

⁴ Tämä alakohta on hallitusohjelman mukaisen työllisyysohjelman käytössä.

työnhakijoille erityisesti työnhakuvalmennusta sekä muita asiantuntijapalveluja, kuten työetsijä-, ohjaaja- ja tukihenkilöpalveluja ja osaamis- ja ammattitaitokartoituksia. Pitkäaikaistyöttömien eläke-edellytysten selvittämiseksi arvioidaan järjestettävän vuosittain noin 6 000 työkunnan tutkimusta. Suunnittelukaudella arvioidaan maksettavan vuosittain yhteensä 25 000 liikkuvuusavustusta työttömille tai työttömyysuhan alaisille työnhakijoille, jotka hakeutuvat työhön työssäkäyntialueensa ulkopuolelle.

Venäjän lähialueiden työvoiman ammatillinen kehittäminen on pääasiassa koulutusta.

4.2.5 Työmarkkinatuki (34.06.52)

Vuoden 2006 talousarvion valmistelun yhteydessä muutettiin työttömyysturvalakia siten, että työtä tai muita aktiivitoimenpiteitä ryhdytään tarjoamaan työnhakijoille, joille on maksettu työmarkkinatukea 500 päivältä työttömyyden perusteella ja työnhakijoille, joille työttömyyspäivärahan enimmäismaksuajan täyttymisen jälkeen on maksettu työmarkkinatukea 130 työttömyyspäivältä. Kieltäytyminen tarjotusta soveltuvasta työstä tai työllistymistä edistävästä toimenpiteestä johtaa työmarkkinatukioikeuden lakkauttamiseen toistaiseksi. Tavoitteena on, että tässä kohdejoukossa aktiivitoimien piirissä olevien määrä kasvaa 20 000 henkilöstä keskimäärin 30 000 henkilöön vuoteen 2008 mennessä. Valtio ja kunnat rahoittavat puoliksi 500 päivää työttömyyden perusteella saaneiden henkilöiden työttömyysaikaisen työmarkkinatuen. Kunnille kompensoidaan muutoksista aiheutuva lisärasitus kokonaisuudessaan sosiaali- ja terveysministeriön sekä sisäasiainministeriön pääluokista. Uudistuksen tavoitteena on kannustaa kuntia ja julkista työvoimapalvelua entistä tehokkaampaan yhteistyöhön työllisyyden hoidossa. Näiden uudistusten vaikutus näkyy työmarkkinatukimomentilla siten, että määrärahan tarve alenee kuntien kustannuksiin osallistumisen johdosta. Momentin aktiivisuus puolestaan kasvaa.

Momentin aktiivinen osa on työllisyyden politiikkaohjelman käytössä.

Arvio momentin määrärahan tarpeesta ja sen jakautumisesta kuntien ja valtion välillä:

	TA2006	2007	2008	2009	2010	2011
Työmarkkinatuen saajia yhteensä keskimäärin (1000 h.)	154	148	144	141	138	136
Työmarkkinatuki yhteensä milj. €, josta	976,414	934,379	912,760	893,544	871,927	859,148
- valtion maksuosuus milj. €	735,971	700,784	684,570	670,158	653,945	644,361
- kuntien maksuosuus milj. €	240,443	233,595	228,190	223,386	217,982	214,787

Momentin määrärahan aktiivisen osan arvioidaan jakautuvan seuraavasti:

Milj. €	TA2006	2007	2008	2009	2010	2011
Työvoimakoulutuksen aikainen työmarkkinatuki	77,310	73,562	73,562	73,562	73,562	73,562
Työharjoittelu ja työelämävalmennus työmarkkinatuella	79,280	82,380	85,549	85,549	85,549	85,549
Palkkatuen perustukena maksettu työmarkkinatuki	134,710	151,575	169,764	169,764	169,764	169,764
Starttituen saajille perustukena maksettu työmarkkinatuki	4,850	4,850	4,850	4,850	4,850	4,850
Ylläpitokorvaukset	19,040	19,608	20,227	20,227	20,227	20,227
Matka-avustuksena maksettava tm-tuki	1,350	1,350	1,350	1,350	1,350	1,350
Aktiivinen osa yhteensä	316,540	333,325	355,302	355,302	355,302	355,302
Aktiivinen osa valtion maksuosuudesta	43	48	52	53	54	55
Aktiivinen osa koko työmarkkinatuesta	32	36	39	40	41	41

Henkilömäärien mukaan tarkasteltuna momentin aktiivinen osa jakautuu seuraavasti (henkilöä keskimäärin):

	TA2006	2007	2008	2009	2010	2011
Työvoimakoulutus	11 990	11 420	11 420	11 420	11 420	11 420
Työharjoittelu ja työelämävalmennus työmarkkinatuella	12 500	13 000	13 500	13 500	13 500	13 500
Palkkatuki	23 000	25 000	28 000	28 000	28 000	28 000
Starttituki	800	800	800	800	800	800
Kuntouttava työtoiminta	1 700	1 700	1 700	1 700	1 700	1 700
Aktiivinen osa yhteensä	49 990	51 920	55 420	55 420	55 420	55 420
Aktiivitoimissa laskennallisesti työmarkkinatuen saajista, %	32	35	38	39	40	41
Aktivointiasetavoite: aktiivitoimissa työmarkkinatuen saajista vähintään %	33	35	38	39	40	41

Työmarkkinatuki on työttömyysturvaan kuuluvana kehityksen ulkopuolista menoa. Kuitenkin työttömyysturvan perusteisiin tehtävät muutokset, jotka vaikuttavat korvauksen tasoon, katsotaan kehysten piiriin kuuluviksi. Tällaisia muutoksia on työmarkkinatukimomentin osalta tehty kaksi: harkinnanvaraisuuden lieventäminen puolisojen tulojen osalta sekä ylläpitokorvausten tasokorotus.

Tämä kehysiin kuuluva työmarkkinatuen osuus on suunnittelukaudella seuraava (milj. €):

	TA2006	2007	2008	2009	2010	2011
Harkinnanvaraisuuden lieventäminen puolison tulojen osalta, valtion osuus	13,694	13,105	12,801	12,532	12,229	12,050
Ylläpitokorvausten korotus	2,380	2,451	2,528	2,528	2,528	2,528
Kehysehdotus	16,074	15,556	15,330	15,060	14,757	14,578

	TA2006	2007	2008	2009	2010	2011
Peruslaskelma (koko momentti)	735,971	700,784	684,570	670,158	653,945	644,361
Tästä kehykseen kuuluvaa	16,074	15,556	15,330	15,060	14,757	14,578
<i>Arvio kehityksen ulkopuolisista menoista</i>	<i>719,897</i>	<i>685,228</i>	<i>669,240</i>	<i>655,098</i>	<i>639,187</i>	<i>629,783</i>

4.2.6 Työllisyysperusteiset siirtomenot investointeihin (34.06.64)

Työllisyysperusteisilla investointimäärärahoilla pyritään aikaansaamaan mahdollisimman paljon uusia, elinkelpoisia ja pysyväisluontoisia työpaikkoja. Hankkeista rahoitetaan ennakkoon tehtävien selvitysten perusteella parhaat työllisyysvaikutukset tuottavat investoinnit. Rahoitettavilla hankkeilla pyritään aikaansaamaan toiminta-aikaisia ja myöhempiä sysäysvaikutuksia, jotka edelleen lisäävät työpaikkojen määrää.

Momentin myöntämisvaltuus on seuraava (milj. €):

	TA 2006	2007	2008	2009	2010	2011
Peruslaskelma	27,371	28,218	28,218	28,218	28,218	28,218
Kehysehdotus		28,218	28,218	28,218	28,218	28,218

Momentin maksatusmäärärahan arvioidaan jakautuvan seuraavasti (milj. €):

Kohde	TA 2006	2007	2008	2009	2010	2011
Investointiavustus	15,266	16,218	16,218	16,218	16,218	16,218
Työllisyystyöohjelma	12,105	12,000	12,000	12,000	12,000	12,000
Yhteensä	27,371	28,218	28,218	28,218	28,218	28,218
Työllisyysvaikutus hlöä keskimäärin (sis. EAKR)	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200

	TA 2006	2007	2008	2009	2010	2011
Peruslaskelma	27,371	28,218	28,218	28,218	28,218	28,218
Kehysehdotus		28,218	28,218	28,218	28,218	28,218

4.3 Pakolais- ja siirtolaisuusasiat (luku 34.07)

Suunnittelukauden määrärahan tarpeen arvioinnissa on käytetty seuraavia oletuksia:

	TA 2006	2007	2008	2009	2010	2011
Pakolaiskiintiö	750	750	750	750	750	750
Maahan saapuvat kiintiöpakolaiset	700	700	700	700	700	700
Perheenyhdistämiset	400	400	400	400	400	400
Oleskeluluvan saaneet	600	600	600	600	600	600
Kunnille maksettavien korvausten piirissä olevat	4 900	5 023	5 125	5 100	5 100	5 100
Uudet turvapaikanhakijat	3 000	3 600	3 600	3 600	3 600	3 600
Ent. NL:n alueelta tulevat paluumuuttajat	1 400	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000

Pakolaiskiintiöpolitiikan toimeenpanoa jatketaan vastaamalla YK:n pakolaisjärjestön (UNHCR) tarpeisiin ottaen huomioon kuntien vastaanottovalmiudet. Lisäksi valmistaudutaan osallistumaan kansainväliseen vastuunjakoon perustuviin UNHCR:n ja EU:n hankkeisiin kuten pakolaisten vastaanottoon osana EU:n alueellisten suojeluohjelmien toimeenpanoa, jolloin pakolaiskiintiötä voidaan tarvittaessa kasvattaa. Kiintiöpakolainen ja oleskeluluvan saanut turvapaikanhakija osoitetaan kuntaan, joka järjestää hänelle asunnon ja muun vastaanoton. Tavoitteena on kuntaan sijoittaminen kuukauden sisällä oleskeluluvan myöntämisestä.

Euroopan pakolaisrahaston (ERF) tavoitteena on tukea turvapaikanhakijoiden vastaanottoa, pakolaisten kotouttamista ja vapaaehtoista paluuta. Työministeriö on Suomessa Euroopan pakolaisrahaston hallinnointi- ja vastuuviranomainen.

Pakolaiskiintiö vahvistetaan valtion talousarviossa. Tavoitteena on, että kiintiössä otettavat pakolaiset voidaan valita talousarviovuonna ja sitä seuraavien kahden vuoden aikana. Suunnittelukauden pakolaiskiintiö on yhteensä 3 750 eli 750 pakolaista vuodessa.

Pakolaiskiintiön täyden kriteereitä selvitetään maahanmuuttopoliittisen ohjelman linjausten mukaan siten, että Suomi voi tarvittaessa vastaanottaa uudelleensijoittamisen tarpeessa olevia alaikäisiä, ilman huoltajia pakolaisolosuhteissa olevia lapsia. Alaikäisten vastaanotto edellyttää kehittämistä. Lasten ja nuorten asemaa, erityisesti lastensuojelun asiantuntemuksen käyttöä lapsen etua selvitettäessä, kehitetään poikkihallinnollisesti. Lisäksi selvitetään turvapaikanhakijalasten ja -nuorten mielenterveyspalvelujen järjestämis- ja kehittämistarpeita. Tavoitteena on, että alaikäisinä yksin tulleille ja yksin jääneille maahanmuuttajille järjestetään jälkihuoltoa siten kuin lastensuojelulain 34 §:ssä säädetään jälkihuollon järjestämisestä sijaishuollossa olleille lapsille.

Pakolaisten- ja turvapaikanhakijoiden vastaanoton ohella työministeriön vastuualueeseen kuuluu säilöön otettujen ulkomaalaisten majoitus ja välttämätön huolenpito.

Valtioneuvoston 25.8.2005 hyväksymän ihmiskaupan vastaisen toimintasuunnitelman mukaisesti ihmiskaupan uhrien auttamista koskevien toimenpiteiden järjestäminen on osoitettu työministeriölle. Selvitystyö on kesken, mutta auttamistoimenpiteissä tullaan käyttämään apuna kansalaisjärjestöjä, vastaanottokeskusten asiantuntemusta ja vastaanottojärjestelmää.

4.3.1 Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanottotoiminta valtion osalta (34.07.21)

Momentilta maksetaan työministeriön pakolaisten vastaanottotoimintaan liittyvät menot sekä valtion vastaanottokeskusten (Joutseno, Oulu ja Perniö) toimintamenot. Lisäyksenä on otettu huomioon vuoden 2006 talousarviossa tehty 1,458 milj. euron tasokorjaus valtioneuvoston 11.3.2005 kehyspäätökseen verrattuna. Valtion vastaanottokeskukset siirtyivät marraskuussa 2005 tehdyn sopimuksen mukaisesti valtion uuteen palkkausjärjestelmään (UPJ). Tästä aiheutuvat lisäkustannukset on otettu huomioon suunnittelukauden määrärahan tarpeessa. Tieto sopimuksesta ei ehtinyt vuoden 2006 talousarviovalmisteluun, joten lisäys-tarve hoidettaneen lisätalousarviomenettelyn kautta.

Uutena toimintana Oulun ja Joutsenon vastaanottokeskukset koordinoivat ihmiskaupan uhrien auttamista koskevia toimenpiteitä. Tästä mahdollisesti aiheutuvia lisäkustannuksia ei ole tässä vaiheessa otettu huomioon laskelmissa.

Määrärahan tarve on suunnittelukaudella seuraava (milj. €):

	TA 2006	2007	2008	2009	2010	2011
Peruslaskelma	8,826	8,847	8,847	8,847	8,847	8,847
UPJ:n aiheuttamat lisäykset	(0,026)	0,044	0,057	0,067	0,067	0,067
Tarkistettu peruslaskelma	8,826	8,891	8,904	8,914	8,914	8,914
Kehysehdotus		8,891	8,904	8,914	8,914	8,914

4.3.3 Valtion korvaus kunnille eräiden Suomeen muuttavien henkilöiden toimeentulotuen sekä heille annetun sosiaali- ja terveyshuollon erityiskustannuksiin (34.07.30)

Entisen Neuvostoliiton alueelta tulevien paluumuuttajien muuttoja edistetään maahanmuuttopoliittisen ohjelmaehdotuksen mukaisesti siten, että paluumuuttojonossa olevien hakemusten käsittelyä nopeutetaan ja paluumuuttoa kanavoitetaan suoraan työmarkkinoiden tarpeisiin. Paluumuuttojonoon ei enää erikseen sovittavasta ajankohdasta lukien oteta uusia hakijoita. Tämän seurauksena paluumuuttajien määrä nousee vuodesta 2007 alkaen 2000:een, jolloin jonon arvioidaan purkautuvan suunnittelukauden loppuun mennessä.

	TA 2006	2007	2008	2009	2010	2011
Peruslaskelma	9,30	9,30	9,30	9,30	9,30	9,30
Kehysehdotus		9,30	9,30	9,30	9,30	9,30

4.3.4 Syrjinnän vastainen toiminta (34.07.31)

Euroopan yhteisön syrjinnän torjumista koskevasta vuosien 2000-2006 toimintaohjelmasta on saatu rahoitusta monikansallisiin tai kansallisiin hankkeisiin. Määrärahaa on käytetty kansallisen osuuden rahoittamiseen siirtoina kunnille.

Toimintaohjelmaa toteutetaan vuoden 2007 alusta lukien osana perustettavaa Progress –ohjelmaa. Ohjelmasta voi hakea rahoitusta syrjinnän torjuntaa koskeviin monikansallisiin tai kansallisiin hankkeisiin. Mahdollisesti tarvittava kansallinen osuus rahoitetaan jatkossa muilta momenteilta.

	TA 2006	2007	2008	2009	2010	2011
Peruslaskelma	0,1	-	-	-	-	-
Kehysehdotus	0,1	-	-	-	-	-

4.3.2 Paluumuuttajien muuttovalmennus (34.07.50, aiemmin 34.07.29)

Momentilta maksetaan paluumuuttovalmennuksesta sekä suomen tai ruotsin kielen taidon testaamisesta aiheutuvat menot. Testien digitalisoinnin johdosta määrärahan tarve ei kasva, vaikka testiin osallistujien määrä kasvaa.

Määrärahan tarve on suunnittelukaudella seuraava (milj. €):

	TA 2006	2007	2008	2009	2010	2011
Peruslaskelma	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Kehysehdotus		0,9	0,9	0,9	0,9	0,9

4.3.5 Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto (34.07.63)

Momentin määrärahan tarvetta arvioitaessa on otettu vähennyksenä huomioon tuottavuusohjelmassa esitetty (ks. sivu 23) ulkomaalaisprosessien käsittelyn sähköistämässä aikaan saatava käsittelyaikojen nopeutuminen, joka pienentää turvapaikanhakijoiden vastaanoton menoja työministeriön pääluokassa. Lisäyksenä on otettu huomioon vuoden 2006 talousarviossa tehty 3,402 milj. euron ta-sokorjaus.

Maahan saapuneet kiintiöpakolaiset ja oleskeluluvan saaneet turvapaikanhakijat ovat kuntakorvausten piirissä kolmen vuoden ajan. Laskelmissa on oletettu vaikutusten ulottuvan neljälle vuodelle, minkä vuoksi korvausten piirissä olevien vuosittainen määrä on arvioitu neljän peräkkäisen vuoden perusteella. Korvaukset on porrastettu iän mukaan.

Turvapaikanhakijoiden vastaanoton majoituskapasiteetti joustaa turvapaikanhakijoiden määrän ja turvapaikka-asioiden käsittelyaikojen mukaan (käyttöaste). Vastaanottokeskusten käyttöasteen ja myönteisen päätöksen saaneiden turvapaikanhakijoiden kuntaan sijoittamisen osalta seurataan valtion talousarviossa vuosittain asetettavia tunnuslukutavoitteita. Ulkomaalaislain 51 §:n mukaisen tilapäisen oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden määrän lisääntyminen kuitenkin vaikeuttaa vastaanottokeskusten tulostavoitteiden saavuttamista.

Momentilta maksetaan valtion vastaanottokeskuksiin rekisteröityjen turvapaikanhakijoiden toimeentulotuesta aiheutuvat kustannukset. Vuonna 2007 arvioidaan vastaanottokeskuksiin rekisteröityjä turvapaikanhakijoita olevan keskimäärin 2 460 henkilöä. Heistä vastaanottokeskuksissa on noin 1 700 henkilöä, ryhmä- tai perheryhmäkodeissa noin 120 alaikäistä, yksityismajoituksessa noin 600 ja säilöönottoyksikössä noin 40 henkilöä.

Vastaanottokeskukseen majoitetusta aiheutuu menoja noin 12 940 euroa vuodessa, ryhmäkotiin sijoitetusta lapsesta noin 36 900 euroa vuodessa sekä yksityismajoituksessa olevasta noin 4 690 euroa vuodessa. Kustannukset ovat vastaanottokeskuksen toimintamenoja ja turvapaikanhakijoiden toimeentuloturvas- ta, välttämättömän sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksista, tulkkauksesta ja muista jokapäiväisen selviytymisen tukemisesta aiheutuneita kustannuksia.

Laskennallisen kuntakorvauksen piirissä olevista pakolaisista arviolta 20 prosenttia on enintään 7-vuotiaita, joiden vuosikorvaus on 6 223 euroa. Aikuisten osalta vuosikorvaus on 1 901 euroa. Muut kunnille korvattavat kustannukset korvausten piirissä olevaa pakolaista kohti ovat keskimäärin 6 315 euroa vuodessa.

Ulkomaalaislain 121-123 §:n nojalla säilöön otettujen ulkomaalaisten säilöönottoyksikön paikkaluku on 40. Yksikön kustannusten arvioidaan olevan vuodessa noin 2 milj. euroa, mikä sisältyy alla olevaan laskelmaan. Mikäli säilöönottotarve lisääntyy, joudutaan harkitsemaan Helsingissä sijaitsevan säilöönottoyksikön lisäksi toisen yksikön perustamista Pohjois-Suomeen.

Momentin määrärahan tarve kehittyä suunnittelukaudella seuraavasti:

	TA 2006	2007	2008	2009	2010	2011
Peruslaskelma	66,852	65,302	63,102	63,102	63,102	63,102
Kehysehdotus		65,302	63,102	63,102	63,102	63,102

4.4 Toiminta- ja muut menot (luvut 34.01 ja 99)

4.4.1 Toimintamenot

Työministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (34.01.19)

1000 €	TA 2006	2007	2008	2009	2010	2011
Peruslaskelma	22 000	22 000	22 000	22 000	22 000	22 000
Kehysehdotus		22 000	22 000	22 000	22,000	22 000

Työministeriön toimintamenot (34.01.21)

Työministeriön toimintamenoista maksetaan varsinaisen toiminnan kustannusten lisäksi erilaisten kehittämissuunnitelmien sekä tiedotus- ym. kampanjoiden kustannuksia. Peruslaskelmassa on otettu lisäyksenä huomioon palkkausjärjestelmän uudistamiseen (UPJ) myönnettävät määrärahat.

Momentin määrärahan tarve on suunnittelukaudella seuraava (1 000 €):

	TA 2006	2007	2008	2009	2010	2011
Peruslaskelma	22 494	22 521	22 474	22 474	22 474	22 474
UPJ:n aih. lisäys	(sis.)	87	154	211	211	211
Tarkistettu peruslaskelma	22 494	22 608	22 628	22 685	22 685	22 685

Työministeriön hallinnonalan tuottavuusohjelmaa käsitellään sivulla 21. Sen mukaisesti näkyy tuottavuuden kehittyminen suunnittelukaudella työministeriön toimintamomentilla seuraavasti (1 000 €):

	TA 2006	2007	2008	2009	2010	2011
Peruslaskelma	22 494	22 608	22 628	22 685	22 685	22 685
Henkilöstövähennys edellisestä vuodesta		-3	-2	-3	-3	-4
Henkilöstövähennys vuodesta 2006		-3	-5	-8	-11	-15
Laskennallinen menovähennys vuodesta 2006		-150	-250	-400	-550	-750
Laskennalliset menot		22 533	22503	22 485	22 410	22 310

Työministeriö ehdottaa, että tässä vaiheessa työministeriön osalta otettaisiin tuottavuuden kehittämisestä saatavista säästöistä kehysvähennyksenä huomioon puolet. Siten työministeriön kehusehdotus on seuraava:

1 000 €	TA 2006	2007	2008	2009	2010	2011
Peruslaskelma	22 494	22 608	22 628	22 685	22 685	22 685
Ehdotettu vähennys		-75	-125	-200	-275	-375
Kehusehdotus		22 533	22 503	22 485	22 410	22 310

Työhallinnon henkilöstöstrategiaa käsitellään sivulla 26 ja henkisten voimavarojen hallintaa koskevia tavoitteita ja tunnuslukuja sivulla 24.

Työvoimaopiston toimintamenot (34.01.22)

Työvoimaopisto suunnittelee ja toteuttaa osaltaan hallinnonalan henkilöstökoulutusta sekä osallistuu TE –keskusten työvoimaosastojen ja työvoimatoimistojen kehittämistoimintaan. Määrärahan mitoituserusteena on käytetty 7 500 opiskelijatyöpäivää, jonka puitteissa Työvoimaopisto tuottaa hallinnonalan valtakunnallisen koulutuksen lyhytkurssi- ja monimuotokoulutusta sekä muuta asiantuntijatyötä. Opiskelijatyöpäivän keskimääräinen hinta on noin 102 euroa.

Opiston tuottavuutta seurataan ottaen huomioon asiakasnäkökulma (opiskelijapalaute), työyhteisön näkökulma (vaikuttavuus) sekä maksullisen palvelutoiminnan voitto.

Momentin määrärahan tarve on suunnittelukaudella seuraava (1000 €):

	TA 2006	2007	2008	2009	2010	2011
Peruslaskelma	767,0	769,0	769,0	769,0	769,0	769,0
UPJ:n aih. lisäys	(sis.)	2,2	3,9	5,7	5,7	5,7
Tarkistettu peruslaskelma	767,0	771,2	772,9	774,7	774,7	774,7
Kehusehdotus		771,2	772,9	774,7	774,7	774,7

4.4.2 Muut menot

Työelämäohjelmat ja työpoliittinen tutkimus (34.01.23 ja 34.01.63)

Työelämäohjelmien toteuttaminen: Työelämän tuottavuuden ja laadun kehittämisohjelma (Tykes 2004-2009) jatkuu edelleen osana hallitusohjelmaa ja sen alaista työllisyysohjelmaa. Ohjelman lähtökohtana on, että valtiolta voi räätylöityjen ja ”kysyntäperusteisten” toimien avulla merkittävästi vauhdittaa tuottavuuden ja työelämän laadun kehittämiseen tähtäävää työpaikkatasoista toimintaa sekä tätä tukevaa tiedon välitystä ja osaamista.

Peruslaskelma: Määrärahoilla arvioidaan voitavan käynnistää aikaisemmasta poiketen noin 900 kehittämisprojektia, jotka koskisivat tasapuolisesti lähes 225 000 nais- ja miestyöntekijää. Asetettujen tavoitteiden mukaan myönteinen tuottavuus- ja työhyvinvointivaikutus tulee saada näkyviin vähintään 70 prosentissa hankkeista. Pk-yritysten henkilöstön osuus kehittämisprojekteista pyritään

nostamaan noin kolmannekseen ja yli 45-vuotiaiden osuus 45 prosenttiin. Ohjelmaa on kuvattu yksityiskohtaisemmin sivulla 17.

Kehysehdotus: Työministeriö ehdottaa, että Tykesin momenttien 34.01.23 ja 34.01.63 määrärahat palautetaan Matti Vanhasen hallituksen 11.3.2004 kehyspäätöksen mukaisiksi. Tällöin lisäykset peruslaskelmaan olisivat 2 milj. euroa vuonna 2007 ja 4 milj. euroa vuodesta 2008 lähtien. Tykes-hankkeiden kysyntä on pysynyt korkealla tasolla. Kielteisillä ratkaisulla on kehittämishalukkuutta vähentäviä, ei-toivottuja seurauksia tilanteessa, jossa työelämän uudistustarpeet työn organisoinnissa koko ajan kasvavat. Ehdotetuilla määrärahoilla voitaisiin käynnistää koko ohjelmakaudelle arvioidut noin 1000 kehittämisprojektia, jotka koskisivat tasapuolisesti lähes 250 000 nais- ja miestyöntekijää. Ohjelman muut tavoitteet ovat samat kuin peruslaskelmassa.

Momentin Tykes-osuus on hallitusohjelman mukaisen työllisyysohjelman käytössä. Momentin 34.01.23 määrärahan tarve on suunnittelukaudella seuraava (milj. euroa):

	TA 2006	2007	2008	2009	2010	2011
TYKES	3,30	3,30	3,30	3,30	3,30	3,30
Työpoliittinen tutkimus	1,40	1,40	1,40	1,40	1,40	1,40
Peruslaskelma	4,70	4,70	4,70	4,70	4,70	4,70
Kehysehdotus		5,30	5,90	5,90	5,90	5,90

Valtionavustus työelämähankkeisiin (34.01.63)

Momentti on hallitusohjelman mukaisen työllisyysohjelman käytössä. Kuvaus ja tavoitteet sekä kehysehdotuksen perustelut ks. momentti 34.01.23.

Momentin 34.01.63 määrärahan tarve on suunnittelukaudella seuraava (milj. €):

	TA 2006	2007	2008	2009	2010
Peruslaskelma	8,30	8,30	8,30	8,30	8,30
Kehysehdotus		9,70	11,10	11,10	11,10

Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja maksuosuudet (34.01.67)

Momentin määrärahan tarve on suunnittelukaudella seuraava (milj. €):

	TA 2006	2007	2008	2009	2010	2011
Peruslaskelma	1,530	1,530	1,530	1,530	1,530	1,530
Kehysehdotus	1,530	1,530	1,530	1,530	1,530	1,530

Määrärahasta käytetään vuosittain ILO:n jäsenmaksuun noin 1,31 milj. euroa ja IOM:n jäsenmaksuun noin 0,18 milj. euroa.

Siviilipalvelus (34.99.23)

Peruslaskelma: Siviilipalvelukseen hakeutuu noin 2 500 henkilöä vuosittain. Koulutusjakson siviilipalveluskeskuksessa suorittaa noin 1 750 miestä vuosittain. Hakijoiden määrässä on ollut lievää laskua viime vuosina. Siviilipalvelukseen hakeutuvien määrän voidaan olettaa pysyvän suunnittelukauden aikana hyvin lähellä nykytasoa.

Puolustusministeriö on lisäämässä pitkään palvelevien varusmiesten lomamatkojen määrää vuoden 2006 alusta lukien kahdella matkalla sekä myös nostamassa varusmiesten päivärahojen tasoa vuoden 2007 alusta lukien keskimäärin 10 %.

Korotukset tulevat yhdenvertaisuussyistä voimaan sellaisenaan myös siviilipalvelusmiehille. Matkojen lisäyksestä ja matkakustannusten noususta työministeriölle aiheutuva kustannuslisäys on arviolta 5 %. Matkojen lisäykset koskevat uusia palvelukseen astuvia henkilöitä. Vuonna 2004 matkakustannukset olivat 1 083 000 €, joten 5 %:n mukaan laskettuna lisärahoitustarve on n. 54 150 € vuodesta 2007 lukien. Päivärahojen korotuksesta työministeriölle aiheutuva lisärahoitustarve on vuositasolla n. 20 600 € vuodesta 2007 lukien.

Vuoden 2005 alusta voimaan tulleeseen eläkeuudistukseen liittyen on edelleen avoinna kysymys siitä, aletaanko varusmiesten ja siviilipalvelusmiesten palvelusaikaa laskea eläkettä kerryttäväksi ajaksi. Mikäli tämä toteutuu, aiheutuu valtion kustannettavaksi tulevista siviilipalvelusmiesten eläkemaksuista 2 milj. € lisämäärärahan tarve. Työministeriö katsoo tämän lisäyksen olevan hallinnonalan kehysten ulkopuolista menoa ja siitä aiheutuvia lisäkustannuksia tulee tarkastella osana eläkejärjestelmän kokonaisuudistuksen yhteiskustannuksia.

Kehysehdotus: Työministeriö ehdottaa, että valtio korvaisi siviilipalvelusmiesten kohtuulliset asumiskustannukset. Asumiskustannusten ylärajaksi ehdotetaan 250 euroa/henkilö/kk. Ylimenevästä kustannusosasta vastaisi palvelupaikka kuten nykyään. Tarvittavan määrärahan lisäyksen teoreettinen maksimi olisi suunnittelukaudella 5 400 000 euroa vuodessa (1 800 koulutettavaa x 12 kk x 250 €). Ehdotus on laadittu oletukselle, että noin kaksi kolmasosaa miehistä saisi täysimääräistä tukea. Osan miehistä voidaan olettaa nykytilanteen mukaisesti asuvan joko kustannuksetta (asuminen kotona) tai halvemmalla kuin 250 eurolla kuukaudessa (laitosten asuntolat ym.). Lisäksi tarvittaisiin yhden henkilötyövuoden palkkauskustannukset maksatusten käytännön hoitamiseen, noin 35 000 euroa vuodessa, joten lisäkustannukset olisivat arviolta 3 635 000 euroa vuodessa.

Yllä kuvattu ratkaisu johtaisi todennäköisesti siviilipalveluslaitosten lukumäärän lisääntymiseen. Myös olemassa olevat laitokset pystyisivät ottamaan nykyistä enemmän miehiä palvelukseensa. Siten palveluspaikkapula poistuisi lähes kokonaan ja tämän hetkiset lainvastaisuudet liittyen asumiskustannusten kiertämiseen, maksattamiseen siviilipalvelusmiehillä tai heidän vanhemmillaan tai kiertäminen esim. Kelan kautta loppuisivat. Ilman palveluspaikkaa jääneistä miehistä aiheutuvat kustannukset valtiolle vähenisivät huomattavassa määrin.

Momentin määrärahan tarve on suunnittelukaudella seuraava (milj. €):

	TA 2006	2007	2008	2009	2010	2011
Peruslaskelma	3,818	3,893	3,893	3,893	3,893	3,893
Kehysehdotus		7,528	7,528	7,528	7,528	7,528

Palkkaturva (34.99.50)

Momentin määrärahasta käytetään vuosittain 0,65 milj. euroa palkkaturvamenetelyyn liittyviin viranomaismaksuihin ja oikeudenkäyntikuluihin.

Momentin määrärahan tarve on seuraava (milj. €):

	TA 2006	2007	2008	2009	2010	2011
Peruslaskelma	22,000	22,000	22,000	22,000	22,000	22,000
Kehysehdotus		22,000	22,000	22,000	22,000	22,000

Eräät merimiespalvelut (34.99.51)

Momentin määrärahan tarve on suunnittelukaudella seuraava (milj. €):

	TA 2006	2007	2008	2009	2010	2011
Peruslaskelma	0,800	0,800	0,800	0,800	0,800	0,800
Kehysehdotus		0,800	0,800	0,800	0,800	0,800

Määrärahaa käytetään valtion osuuteen merimiespalvelutoimiston kustannuksista, valtion osuuteen työnantajille eräistä merimiesten matkakustannuksista sekä merimiesten työsuojelun lomakehuollon kustannuksiin. Merimiespalvelutoiminnan tavoitteena on, että merenkulkijat voivat mahdollisimman yhdenvertaisina käyttää yhteiskunnallisia palveluja. Siksi merenkulkijoiden aikuisopiskelua ja harastuksia tuetaan ja heille järjestetään opinto-, tiedotus- ja vapaa-ajanpalveluja.

4.5 Kehystarkastelua

Peruslaskelma ja kehysehdotus

Peruslaskelmassa on otettu huomioon hallituksen edellisen 11.3.2005 kehyspäätöksen jälkeen tehdyt vuoden 2006 talousarvioon viedyt hallituksen päätökset ja periaatelinjaukset. Tällaisia ovat nuorten yhteiskuntatakuun toteuttaminen (työministeriön osuus yht. 22,602 milj. €), muutosturvaan liittyvän koulutuksen rahoitus 48,52 milj. €, tasokorotus pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanoton momenteille yhteensä 4,86 milj. € sekä arvonlisäveromenomomentin korotus 2,48 milj. €. Lisäksi on toimintamenomenteille lisätty tehdyn sopimuksen mukaisesti valtiovarainministeriön kustannusosuus työhallinnon uuteen palkkausjärjestelmään (UPJ) siirtymisen menoista. Momentin 34.05.62 (EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus työministeriön osalta) arviomäärärahojen vuosien 2007 ja 2008 ylitykset 11,797 milj. € ja 13,753 milj. € kehyksiin nähden on käsitelty sivulla 31. Siviilipalvelusmomentin 75000 euron korotus kehykseen nähden on käsitelty sivulla 46. Peruslaskelman ja valtioneuvoston 11.3.2005 kehyspäätöksen yksityiskohtainen vertailu on liitteessä 4 sivulla 53.

Kehysehdotus eroaa peruslaskelmasta siten, että työelämäohjelmamomenteille 34.01.23 ja 63 ehdotetaan 2 milj. euron lisäystä vuonna 2007 sekä 4 milj. euron lisäystä vuodesta 2008 alkaen (ks. tarkemmin sivu 45). Momentilla 34.99.23 (Siviilipalvelus) ehdotetaan siviilipalvelusmiesten kohtuullisten asumiskustannusten korvaamista valtion varoista (s. 46). Momenteilla 34.01.21 (Työministeriön toimintamenot) sekä 34.06.21 (Työvoima-asiain paikallishallinnon toimintamenot) on ehdotus työhallinnon tuottavuusohjelman mukaisten kustannussäästöjen huomioon ottamisesta kehysvähennyksenä. Kehysehdotuksen ja peruslaskelman vertailu on liitteessä 4 sivulla 53.

5. KEHITYSARVIO KEHYSTEN ULKOPUOLELLE JÄÄVISTÄ MÄÄRÄRAHOISTA

34.05.61 Euroopan sosiaalirahaston osallistuminen EU:n rakennerahasto-ohjelmiin

Milj. €	TA 2006	2007	2008	2009	2010	2011
34.05.61	137,242	159,293	156,843	108,075	102,929	102,929
- siitä Kainuu	2,560	3,048	3,537	2,817	2,683	2,683

Toiminta kuvattu tarkemmin osana ESR-toimintaa sivulla 29.

34.06.52 Työmarkkinatuki (pääosa)

Milj. €	TA 2006	2007	2008	2009	2010	2011
34.06.52	719,897	685,228	669,240	655,098	639,187	629,783

Työmarkkinatukea ja sen aktiiviosuutta on kuvattu sivulla 37.

6. ARVIO SUUNNITTELUKAUDELLA KERTYVISTÄ TULOISTA

12.34.40 Euroopan sosiaalirahastosta saatavat tulot

Tuloja arvioidaan kertyvän suunnittelukautena seuraavasti (milj. €):

	TA 2006	2007	2008	2009	2010	2011
Vanha ohjelmakausi	121,90	122,20	75,17	45,41	-	-
Uusi ohjelmakausi	-	-	10,29	108,07	108,07	108,07
Yhteensä	121,90	122,20	85,46	153,48	108,07	108,07

Meneillään olevien ohjelmien maksatukset komissiosta Suomelle jatkuvat vuoden 2008 loppuun. Uusi ohjelmakausi käynnistyy vuoden 2007 alusta. Uuden ohjelmakauden tulojen osalta oletetaan, että ESR-toiminnan volyyymi pienenee nykykaudesta 20 prosenttia.

12.34.70 Palkkaturvamaksujen palautukset

Tuloja arvioidaan kertyvän seuraavasti (milj. €):

	TA 2006	2007	2008	2009	2010	2011
	21,350	21,350	21,350	21,350	21,350	21,350

12.34.99 Muut tulot

Muut tulot muodostuvat seuraavista eristä (milj. €):

	TA 2006	2007	2008	2009	2010	2011
Palkkaturvapalautusten korot	1,400	1,400	1,400	1,400	1,400	1,400
Kainuun hallintokokeilun ESR-toiminnan tulot	0,060	0,060	0,060	0,048	0,048	0,048
Muut tulot	0,400	0,400	0,400	0,400	0,400	0,400
Yhteensä	1,860	1,860	1,860	1,848	1,848	1,848

Kainuun hallintokokeilun ESR –tuloihin liittyy sama oletus kuin momentin 12.34.40 ESR –tuloihin.

7. TYÖMINISTERIÖN EHDOTUS KEHYSPÄÄTÖKSIIN SISÄLLYTETTÄVISTÄ TOIMINTAPOLIITTISISTA LINJAUKSISTA

Suunnittelukaudella keskitytään hallitusohjelman mukaisesti osana työllisyysasteen nostamistavoitetta erityisesti rakennetyöttömyyden purkamiseen, syrjäytymisen ehkäisyyn ja osaavan työvoiman saatavuuden varmistamiseen. Rakennetyöttömyyden alentaminen tapahtuu työmarkkinatukiudistuksen toimeenpantuna. Yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa keskitytään vaikeasti työllistettävien auttamiseen etenkin työvoiman palvelukeskuksissa. Työmarkkinatuen saajien edellytetään tietyn passiiviajan kuluttua tuen jatkumisen ehtona osallistuvan aktiivitoimiin. Työhallinto sitoutuu osaltaan tarjoamaan heille sellaisia palveluja, että työllistyminen avoimille työmarkkinoille mahdollistuu. Tavoitteena on asteittain lisätä vaikeasti työllistettäviin kohdistettavia aktiivitoimia siten, että vuonna 2008 niiden piirissä on keskimäärin 30 000 henkilöä.

Liite 2: Peruslaskelma vuosille 2007 - 2011

(1000 €)

01 Työhallinto		2006TA	TTS2007	TTS2008	TTS2009	TTS2010	TTS2011
34.01.19	TM:n hallinnonalan arvonlisäveromenot	22 000	22 000	22 000	22 000	22 000	22 000
34.01.21	Työministeriön toimintamenot	22 494	22 608	22 628	22 685	22 685	22 685
34.01.22	Työvoimaopiston toimintamenot	767	771	773	775	775	775
34.01.23	Työelämäohjelmat ja työpoliittinen tutkimus	4 700	4 700	4 700	4 700	4 700	4 700
34.01.63	Valtionavustus työelämäohjelmahankkeisiin	8 300	8 300	8 300	8 300	8 300	8 300
34.01.67	Kv. järjestöjen jäsenmaksut	1 530	1 530	1 530	1 530	1 530	1 530
	LUKU 01 YHTEENSÄ	59 791	59 909	59 931	59 990	59 990	59 990
<i>Erotus 2006 TA:oon</i>		0	118	140	199	199	199

05 Euroopan rakennerahastojen ohj. toteutus		2006TA	TTS2007	TTS2008	TTS2009	TTS2010	TTS2011
34.05.61	ESR:n osallist. EU:n rakrah.ohjelmiin (keh.ulkop. r	137 242	159 293	156 843	108 075	102 929	102 929
34.05.62	EU:n rakennerah. valtion rah.osuus TM:n osalta	87 185	95 797	94 453	66 739	63 896	63 896
	LUKU 05 YHTEENSÄ	224 427	255 090	251 296	174 814	166 825	166 825
<i>Erotus 2006 TA:oon</i>		0	30 663	26 869	-49 613	-57 602	-57 602

06 Työvoimapolitiikan toimeenpano		2006TA	TTS2007	TTS2008	TTS2009	TTS2010	TTS2011
34.06.21	Paikallishallinnon toimintamenot	142 826	144 397	144 867	145 294	145 294	145 294
34.06.31	Valt. korvaus kunnille kuntouttavan työtoim. järjest.	6 500	6 500	6 500	6 500	6 500	6 500
34.06.50	Työvoimapolitiittisen aikuiskoul. opintosos.	149 234	145 340	145 340	145 340	145 340	145 340
34.06.51	Työllistämisen-, koulutus- ja erityistoimet yhteensä	506 502	511 241	516 741	516 741	516 741	516 741
51.1	Työvoimakoulutus	220 221	214 670	214 670	214 670	214 670	214 670
51.2	Työllistäminen valtiolle	31 600	29 500	27 000	27 000	27 000	27 000
51.3	Työllistäminen kuntiin	67 600	68 764	71 431	71 431	71 431	71 431
51.4	Työllistäminen yksityiselle sektorille	153 103	164 329	169 662	169 662	169 662	169 662
51.5	Julkisen työvoimapolitiikan erityistoimet	33 978	33 978	33 978	33 978	33 978	33 978
34.06.52	Työmarkkinatuki	735 971	700 784	684 570	670 158	653 945	644 361
34.06.64	Työllisyysperusteiset siirtomenot investointeihin	27 371	28 218	28 218	28 218	28 218	28 218
	LUKU 06 YHTEENSÄ	1 568 404	1 536 480	1 526 236	1 512 251	1 496 038	1 486 454
<i>Erotus 2006 TA:oon</i>		0	-31 924	-42 168	-56 153	-72 366	-81 950

07 Pakolais- ja siirtolaisuusasiat		2006TA	TTS2007	TTS2008	TTS2009	TTS2010	TTS2011
34.07.21	Pakol. ja turvap. hak. vast. otto valt. osalta	8 826	8 891	8 904	8 914	8 914	8 914
34.07.30	Valtion korvaus kunnille eräiden Suomeen muutt..	9 300	9 300	9 300	9 300	9 300	9 300
34.07.31	Syrjinnän vastainen toiminta	100					
34.07.50	Paluumuuttajien muuttovalmennus	900	900	900	900	900	900
34.07.63	Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto	66 852	65 302	63 102	63 102	63 102	63 102
	LUKU 07 YHTEENSÄ	85 978	84 393	82 206	82 216	82 216	82 216
<i>Erotus 2006 TA:oon</i>		0	-1 585	-3 772	-3 762	-3 762	-3 762

99 Työministeriön hallinnonalan muut menot		2006TA	TTS2007	TTS2008	TTS2009	TTS2010	TTS2011
34.99.23	Siviilipalvelus	3 818	3 893	3 893	3 893	3 893	3 893
34.99.50	Palkkaturva	22 000	22 000	22 000	22 000	22 000	22 000
34.99.51	Eräät merimiespalvelut	800	800	800	800	800	800
	LUKU 99 YHTEENSÄ	26 618	26 693	26 693	26 693	26 693	26 693
<i>Erotus 2006 TA:oon</i>		0	75	75	75	75	75

PERUSLASKELMA 2006-09 YHTEENSÄ		2006TA	TTS2007	TTS2008	TTS2009	TTS2010	TTS2011
	PL 34 PERUSLASKELMA YHTEENSÄ	1 965 218	1 962 565	1 946 362	1 855 964	1 831 762	1 822 178
<i>Erotus 2006 TA:oon</i>		0	-2 653	-18 856	-109 254	-133 456	-143 040

Liite 3: Kehysehdotus vuosille 2007 - 2011

(1000 €)

01 Työhallinto		2006TA	TTS2007	TTS2008	TTS2009	TTS2010	TTS2011
34.01.19	TM:n hallinnonalan arvonlisäveromenot	22 000	22 000	22 000	22 000	22 000	22 000
34.01.21	Työministeriön toimintamenot	22 494	22 533	22 503	22 485	22 410	22 310
34.01.22	Työvoimaopiston toimintamenot	767	771	773	775	775	775
34.01.23	Työelämäohjelmat ja työpoliittinen tutkimus	4 700	5 300	5 900	5 900	5 900	5 900
34.01.63	Valtionavustus työelämäohjelmahankkeisiin	8 300	9 700	11 100	11 100	11 100	11 100
34.01.67	Kv. järjestöjen jäsenmaksut	1 530	1 530	1 530	1 530	1 530	1 530
	LUKU 01 YHTEENSÄ	59 791	61 834	63 806	63 790	63 715	63 615
Erotus 2006 TA:oon		0	2 043	4 015	3 999	3 924	3 824

05 Euroopan rakennerahastojen ohj. toteutus		2006TA	TTS2007	TTS2008	TTS2009	TTS2010	TTS2011
34.05.62	EU:n rakennerah. valtion rah.osuus TM:n osalta	87 185	95 797	94 453	66 739	63 896	63 896
	LUKU 05 YHTEENSÄ	87 185	95 797	94 453	66 739	63 896	63 896
Erotus 2006 TA:oon		0	8 612	7 268	-20 446	-23 289	-23 289

06 Työvoimapolitiikan toimeenpano		2006TA	TTS2007	TTS2008	TTS2009	TTS2010	TTS2011
34.06.21	Paikallishallinnon toimintamenot	142 826	144 157	144 487	144 684	144 454	144 184
34.06.31	Valt. korvaus kunnille kuntouttavan työtoim. järjest.	6 500	6 500	6 500	6 500	6 500	6 500
34.06.50	Työvoimapolitiittisen aikuiskoul. opintosos.	149 234	145 340	145 340	145 340	145 340	145 340
34.06.51	Työllistämis-, koulutus- ja erityistoimet yhteensä	506 502	511 241	516 741	516 741	516 741	516 741
51.1	Työvoimakoulutus	220 221	214 670	214 670	214 670	214 670	214 670
51.2	Työllistäminen valtiolle	31 600	29 500	27 000	27 000	27 000	27 000
51.3	Työllistäminen kuntiin	67 600	68 764	71 431	71 431	71 431	71 431
51.4	Työllistäminen yksityiselle sektorille	153 103	164 329	169 662	169 662	169 662	169 662
51.5	Julkisen työvoimapaalvelun erityistoimet	33 978	33 978	33 978	33 978	33 978	33 978
34.06.52	Työmarkkinatuki	16 074	15 556	15 330	15 060	14 757	14 578
34.06.64	Työllisyysperusteiset siirtomenot investointeihin	27 371	28 218	28 218	28 218	28 218	28 218
	LUKU 06 YHTEENSÄ	848 507	851 012	856 616	856 543	856 010	855 561
Erotus 2006 TA:oon		0	2 505	8 109	8 036	7 503	7 054

07 Pakolais- ja siirtolaisuusasiat		2006TA	TTS2007	TTS2008	TTS2009	TTS2010	TTS2011
34.07.21	Pakol. ja turvap. hak. vast. otto valt. osalta	8 826	8 891	8 904	8 914	8 914	8 914
34.07.30	Valtion korvaus kunnille eräiden Suomeen muutt. .	9 300	9 300	9 300	9 300	9 300	9 300
34.07.31	Syrjinnän vastainen toiminta	100					
34.07.50	Paluumuuttajien muuttovalmennus	900	900	900	900	900	900
34.07.63	Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto	66 852	65 302	63 102	63 102	63 102	63 102
	LUKU 07 YHTEENSÄ	85 978	84 393	82 206	82 216	82 216	82 216
Erotus 2006 TA:oon		0	-1 585	-3 772	-3 762	-3 762	-3 762

99 Työministeriön hallinnonalan muut menot		2006TA	TTS2007	TTS2008	TTS2009	TTS2010	TTS2011
34.99.23	Siviilipalvelus	3 818	7 528	7 528	7 528	7 528	7 528
34.99.50	Palkkaturva	22 000	22 000	22 000	22 000	22 000	22 000
34.99.51	Eräät merimiespalvelut	800	800	800	800	800	800
	LUKU 99 YHTEENSÄ	26 618	30 328	30 328	30 328	30 328	30 328
Erotus 2006 TA:oon		0	3 710	3 710	3 710	3 710	3 710

KEHYSEHDOTUS 2007-11 YHTEENSÄ		2006TA	TTS2007	TTS2008	TTS2009	TTS2010	TTS2011
	PL 34 KEHYSEHDOTUS YHTEENSÄ	1 108 079	1 123 364	1 127 409	1 099 616	1 096 165	1 095 616
Erotus 2006 TA:oon		0	15 285	19 330	-8 463	-11 914	-12 463

Liite 4: Kehyksen ulkopuoliset momentit, tulomomentit, yhteenvetoja
Peruslaskelman ja VN 11.3.2005 kehyspäättökseen vertailu (1000 €)

	2006TA	TTS2007	TTS2008	TTS2009	TTS2010	TTS2011
Peruslaskelma 2007-2011, kaikki momentit	1 965 218	1 962 565	1 946 362	1 855 964	1 831 762	1 822 178
Kehyksen ulkopuoliset momentit	857 139	844 521	826 083	763 173	742 117	732 712
Peruslaskelma 2007-2011 kehysmomentein	1 108 079	1 118 044	1 120 279	1 092 791	1 089 645	1 089 466
<i>VN kehyspäättös 11.3.2005</i>	<i>1 052 332</i>	<i>1 031 290</i>	<i>1 030 803</i>	<i>1 029 793</i>
Erotus	55 747	86 754	89 476	62 998
Muutosturvaan liittyvän koulutuksen lisäys	..	48 520	48 520	48 520
Nuorten yhteiskuntatakuun lisäys	..	22 602	22 602	22 602
ESR-momentin 34.06.62 muutos	..	11 797	13 753	-13 661
TA 2006:n korotus momenteille 34.07.21 ja 63	..	4 860	4 860	4 860
ALV-menon korotus TA 2006:ssa	..	2 480	2 480	2 480
Uuden palkkausjärjestelmän aih. korotus	..	716	1 268	1 764
TA 2006:n muutokset toimintamenomenteille	..	248	248	248
Lisäys siviilipalvelusmomenteille	..	75	75	75
Kehykseen kuuluvan osuuden muutos 06.52:lla	..	-4 544	-4 330	-3 890
Yhteensä	..	86 754	89 476	62 998

Kehysehdotuksen ja peruslaskelman vertailu (1000 €)

	2006TA	TTS2007	TTS2008	TTS2009	TTS2010	TTS2011
Kehysehdotus 2007-11	..	1 123 364	1 127 409	1 099 616	1 096 165	1 095 616
Peruslaskelma 2007-2011 kehysmomentein	1 108 079	1 118 044	1 120 279	1 092 791	1 089 645	1 089 466
Erotus	..	5 320	7 130	6 825	6 520	6 150
Momentti 34.01.21	..	-75	-125	-200	-275	-375
Työelämäohjelmat 34.01.23 ja 63	..	2 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Momentti 34.06.21	..	-240	-380	-610	-840	-1 110
Siviilipalvelus 34.99.23	..	3 635	3 635	3 635	3 635	3 635
Muutokset yhteensä	..	5 320	7 130	6 825	6 520	6 150

Kehitysarvio kehyksen ulkopuolelle jäävistä määrärahoista (1000 €)

	2006TA	TTS2007	TTS2008	TTS2009	TTS2010	TTS2011
34.05.61 ESR:n osallistuminen EU:n rakennerahasto-ohjelmiin	137 242	159 293	156 843	108 075	102 929	102 929
34.06.52 Työmarkkinatuki (kehyksen ulkopuolinen osa)	87 185	95 797	94 453	66 739	63 896	63 896
YHTEENSÄ	224 427	255 090	251 296	174 814	166 825	166 825

Arvio suunnittelukaudella kertyvistä tuloista (1000 €)

	2006TA	TTS2007	TTS2008	TTS2009	TTS2010	TTS2011
12.34.40 Euroopan sosiaalirahastosta saatavat tulot	121 900	122 000	85 460	153 480	108 070	108 070
12.34.70 Palkkaturvamaksujen palautukset	21 350	21 350	21 350	21 350	21 350	21 350
12.34.99 Muut tulot	1 860	1 860	1 860	1 848	1 848	1 848
YHTEENSÄ	145 110	145 210	108 670	176 678	131 268	131 268

Liite 5: Valtuustaulukko

**Valtuudet ja niiden käytöstä aiheutuvat menot toiminta- ja taloussuunnitelmakaudella
(peruslaskelma ja kehusehdotus)**

Luvut miljoonina euroina

<i>I Aikaisemmin myönnettyistä (=vanhoista) valtuuksista aiheutuvat menot</i>	2007	2008	2009	2010	2011	TTS-kausi yhteensä
— EU-hankkeiden myöntämisvaltuus (EUM)	43,790					43,790
— Talonrakennusvaltuus (TRA)	1,807	1,807				3,614
— Muu valtuus (MUU)	39,911	2,711				42,622
Kohta I yhteensä	85,508	4,518	0,000	0,000	0,000	90,026
<i>II Talousarviovuonna myönnettävistä (=uusista) valtuuksista aiheutuvat menot</i>	2007	2008	2009	2010	2011	TTS-kausi yhteensä
— EU-hankkeiden myöntämisvaltuus (EUM)	96,600	43,566				140,166
— Talonrakennusvaltuus (TRA)	5,140	5,140				10,280
— Muu valtuus (MUU)	76,710	41,011	6,000			123,721
Kohta II yhteensä	178,450	89,717	6,000	0,000	0,000	274,167
<i>III Talousarviovuoden jälkeen (=TTS-kaudella) myönnettävistä valtuuksista aiheutuvat menot</i>	2007	2008	2009	2010	2011	TTS-kausi yhteensä
— EU-hankkeiden myöntämisvaltuus (EUM)	255,090	252,640	174,814	166,825	166,825	849,369
— Talonrakennusvaltuus (TRA)	11,287	11,287	11,287	11,287	11,287	45,149
— Muu valtuus (MUU)	124,131	124,131	124,131	124,131	124,131	496,523
Kohta III yhteensä	390,508	388,058	310,232	302,243	302,243	1 391,041
Kohdat I — III yhteensä	654,466	482,293	316,232	302,243	302,243	1 755,234

TYÖHALLINNON JULKAISU

1. *Varpu Hänninen*: Ammatinvalinnanohjaus tekijänsä näkökulmasta 1989
2. *Niilo Sääski*: Työttömien työnhakijoiden selviytymisedellytykset ja työvoimaneuvojen ajankäyttö vuonna 1989.
3. Aikuisenkoulutuksen tiedotuksen ja neuvonnan kehittäminen. 1990
4. Työnvälityksen kehittämishankkeita 1990. Markku Kaunisto (toim.). 1990
5. Työvoimapalvelujen kehittämisohjelma 1990
6. *Tuomo Alasoini*: Labour market flexibility and work organisation in Finland. Some general trends. 1990
7. Työpolitiikan tutkimusseminaari 31.1.1990. Timo Kauppinen (toim.)
8. *Varpu Hänninen*: Henkilökohtaisen ammatinvalinnan ohjauksen vaikutusten arviointi. 1990
9. *Raimo Lahti, Marita Pettersson*: Tutkimukseen perustuva ammatinvalinnanohjauksen kehittäminen. 1990
10. *Niilo Sääski*: Mitä starttiyrityksille nyt kuuluu? 1991
11. Puheenvuoroja työelämän rakennemuutoksesta. Tuomo Alasoini -Juhani Pekkola (toim.). 1991
12. *Matti Sihto*: Suomen uusi työllisyyslaki ja sen vaikutukset työmarkkinoilla. 1991
13. Kohti uutta ulkomaalaispolitiikkaa. Heikki Mattila (toim.). 1991
14. Suomen ja Neuvostoliiton välinen harjoittelijavaihto 1991
15. *Markku Riipinen*: Ammatillisen kuntoutuksen tuloksellisuus. Ammatillisen kuntoutuksen seurantatutkimukset 1980-90-luvulla. 1991
16. *Leena Piispa*: Pienryhmä on ainut mahdollisuus. Vaatetusteollisuuden työorganisaatioiden kehittämistyön edistäminen. 1992
17. *Urpo Wuojärvi - Niilo Sääski*: Työllistämistoimien piteet ja työttömyysturva Euroopan yhteisössä. 1992
18. Tietopaketti työvoimasta, työllisyydestä, työttömyydestä sekä osa-aikatyöstä. Iikka B Voipio (toim.). 1993
19. *Eila Sorri-Teir, Seppo Hämäläinen*: Talonrakennustyön tuotantotavan kehitys 1900-luvulla. 1993
20. Työsuojeluhallituksen valitusviranomaisena antamat päätökset 1.1.1992 - 28.2.1993
21. Integraatio ja työmarkkinat. 1993
22. Työpaikkojen täyttymisen seuranta. Työryhmämuistio. 1993
23. Kemikaalit parturi- ja kampaamotyössä. 1993
24. Työvoimapalvelut ja käsite yhtiöittäminen. Työryhmämuistio. 1993
25. Työn päivät 1993
26. Jätekuljetusprojekti. Loppuraportti. 1993
27. Ammatinvalinnanohjauksen ja työpsykologian erikoistumiskoulutus. 1993
28. *Jukka Kohtanen*.: Esimiestyö, johtaminen, työyhtymien toimivuus ja kehittämistarpeet. 1993
29. Kiväärien ja pistoolien äänenvaimentimet. Loppuraportti 1. 1993
30. Työmarkkinatuki. Työryhmämuistio. 1993
31. *Vesa Rouvali, Pia Lehtonen*: Siirreltävien tikkaiden turvallisuus. 1993
32. The Challenge of Sustainable Working Life. Marko Hakonen (toim.). 1993
33. *Heikki Räisänen*: Kasvutekijän vaikutus koulutuksen jälkeiseen sijoittumiseen. 1993
34. Integraatio ja työmarkkinat. Yhteenvedon raportin lausunnoista. 1993
35. Työneuvostotyöryhmän muistio. 1993
36. Murrosvaiheen valinnat. Työhallinnon strategiset linjaukset 1990-luvun työpolitiikassa. 1993
37. Kotitaloustyönantajien velvoitteiden yksinkertaistaminen. Työryhmämuistio. 1993
38. Työolot, henkilöstö ja menestyvä organisaatio. 1993
39. Telework - a New Touch. Flexiwork perspectives in the European and Nordic labour markets. Juhani Pekkola (toim.) 1993
40. *Salme Rantanen, Antti Haanpää, Lea Kalliomäki*: Työympäristön parantaminen pienyrityksissä. Hanke kahdeksassa metallialan pienyrityksessä Pirkanmaalla. 1993

41. Yhteistoimintatyöryhmän muistio. 1993
42. *Marjaana Laine*: Ulkomaalaisen oikeusasema Suomessa. Oikeuslähdekäsikirja. 1993
43. *Leena Lahti-Kotilainen*: Työpaikkojen inhimillinen tasa-arvo. Arviointia ja kehittämistä koskeva tutkimusprojekti. 1993
44. Työvoimapolitiittisen koulutuksen seurantaraportti vuodelta 1992
45. Työhallinnon asiakaspalveluhenkilöstön peruskoulutuksen uudistaminen. 1993
46. Etä- ja joustotyön valtakunnallinen koeohjelma. Väliraportti 1993
47. Ammatinvalinnanohjauksen osuus työvoimatoimiston uusitussa järjestelmässä. Työryhmämuistio. 1993
48. Työllisyyskertomus 1993
49. *Kimmo Rönkä*: Joustotyö ja asuinalueen suunnittelu. 1994
50. Työsuhdeasiain palvelututkimus. Osat I ja II. Hämeen, Kuopion ja Vaasan työsuojelupiirit. *Matti Santalahti, Näkemys Osakeyhtiö*. 1994
- 50a. Työsuhdeasiain palvelututkimus. Osa III: Toiminta-ideat. Hämeen, Kuopion ja Vaasan työsuojelupiirit. *Matti Santalahti, Näkemys Osakeyhtiö*. 1994
51. *Aitomaa, Haukijärvi, Luoto, Miettinen, Myyri-Partanen, Nysten-Mäkelä, Pekkala, Särkkä, Virkkunen, Ylisuvanto*: Raportti työsuojelupiirin kehittämis- ja kokeiluhankkeen toisesta aallosta (HATKE 11). 1994
52. Työn päivät 1994
53. *Kirsi Rintanen*: Heijastamateriaalien käyttö työvaatetuksessa. 1994
54. Vuonna 1992 työoikeudellisia rikoksia koskevia päätöksiä. 1994
55. *Timo K. Vertanen*: Selvitys yleissitovuusjärjestelmästä. 1994
56. *Lars Jilmstad, Sven Otto Littorin*: Uusi-Seelanti. 1994
57. *Kimmo Mikkola*: Suhdanteiden vaikutus työtapa-turmiin. 1994
58. Pitkäaikaistyöttömyyden lieventäminen. Työryhmämuistio. 1994
59. *Olavi Köngäs.*: Tietohallinnon linjaukset. 1994
60. *Tuomo Alasoini, Juhani Pekkola*: Arbeit und Technik -ohjelma ja teollisuustyön tulevaisuus Saksassa. 1994
61. Alke-työryhmän mietintö. 1994
62. *Päivi Kairamo-Hella, Jussi Toppila*: EU-jäsenyys ja työhallinto. 1994
63. Eri hallinnonalojen sitoutuminen työllisyyden hoitoon. Työryhmämuistio. 1994
64. *Varpu Weijola*: Selvitys eräistä ammatillisen kunnoutuksen tukitoimenpiteistä. 1994
65. *Kari Ojanen, Matti Kallio*: Metsäkoneiden ohjaamon ilmasto-olosuhteet. 1994
66. *Harri Skog*: Työllistämistukien kehittäminen. Selvitysmiesraportti. 1994
67. *Tiina Ala-Outinen, Ilkka Hakola*: Ajoneuvonostureiden käyttöikä. 1994
68. HATKE-arviointiseminaari 15.8.1994
69. Työttömyysturvan vuodot ja väärinkäytökset. 1994
70. *Tuomas Laitinen*: Meluntorjunta puusepäntehtaiden koneosastoilla. 1994
71. Integraatio ja työmarkkinat. - Seminaariluennot. 1994
72. *Reima Suomi*: Työpaikka Sveitsi - tosiasioita ja keskusteluteemoja. 1994.
73. Vesi- ja jätehuoltohankkeen loppuraportti. 1995
74. *Päivi Hämäläinen*: Yritysten turvallisuustoiminnan erot. 1994.
75. *Minna Heikkinen*: Riskit ja turvallisuuskulttuuri rakennustyössä. 1994.
76. *Sari Sihvonen, Juha Laitinen, Jyrki Liesivuori*: Kemikaalialtistumisen arviointi työpaikoilla ja työsuojelutarkastus. 1994.
77. *Raoul Grönqvist* ym: Jalkineiden merkitys liukastumistapaturmissa. 1994.
78. *Riitta Martikainen*: Täyttä elämää. Seminaari työn ja perheen yhteensovittamisesta 23.5.1994. 1994.
79. *Rainer Schimberg, Antero Keski-Nikkola, Pentti Hautamäki*: Pehmusteliimaus huonekaluteollisuudessa. 1995.
80. *Raimo Hämäläinen, Timo Suurnäkki*: Työsuojelun toimintaohjelma Keski-Suomen työsuojelupiirin ja alueen kuntien yhteistyön välineenä. 1995.
81. Työvoimapolitiittinen aikuiskoulutus vuonna 1993. 1995.
82. *Teuvo Uusitalo, Johanna Kuusela*: Kokemuksia työsuojelun toimintaohjelmasta. 1995.
83. Työllisyyskertomus 1994.
84. Työhallinnon tiedotus EU-jäsenyyden oloissa Työryhmämuistio 1995.

85. Naisten työllisyyden parantaminen. Työryhmämuistio 1995.
86. Euroopan sosiaalirahasto. Ohjelma-asiakirja (SPD) 1995-1999. Tavoite 3. 1995.
87. Euroopan sosiaalirahasto. Ohjelma-asiakirja (SPD) 1995-1999. Tavoite 4. 1995.
88. *Vesa Rantahalvari*: National Organizations coordinating operations supported by the European Social Fund in Ireland, The Netherlands, Denmark and Finland. 1995.
89. Ammatinvalinnanohjauksen ja ammatillisen kuntoutuksen asiakasrekisteri. Työryhmämuistio. 1995.
90. *Robert Arnkil*: Restructuring Labour Administration. 1995.
91. Työn päivät 1995. Turussa 13. - 14. helmikuuta 1995 pidettyjen Työn Päivien aineisto. 1995
92. Omin toimin, omin voimin. Työnhakija-asiakkaiden omatoimisuuden hyväksikäyttö työvoimapalveluissa. Työryhmämuistio 1995.
93. Työhallinnon Keski- ja Itä-Euroopan yhteistyön toimintastrategia. 1995.
94. Työolojen kuvaus. Kuvaukset työoloista ja niihin liittyvistä tekijöistä työolojen kehittämisen sekä työhallinnon toiminnan suuntaamisen ja tavoitteenasettelun tueksi. 1995.
95. *Seppo Roivas*: Tiloja vai tekoja. - Tutkimus paikallisista aloitteista työttömyysongelman lievittämiseksi. 1995.
96. Työsuojeluvälön yhteinen suuntaaminen ja kehittäminen. Uudenmaan työsuojelupiirin uusi johtamiskäytäntö. 1995.
97. *Ritva Uhinki, Juhani Vääriskoski*: Vahingosta viisastuu. Käyttötietoa maatalouslomitukseen henkisesti työsuojelusta. 1995.
98. *Simo Salminen*: Kyselytutkimus pienteollisuuden työturvallisuudesta. 1995
99. Työsuojeluhallinnon toiminnan taloudellisuuden arvioinnista. Työryhmämuistio. 1995.
100. Työhallinnon strategiset skenaariot. Työhallinnon skenaariotiimin raportti Suomi-skenaarioiden maailmoista. 1995.
101. *Timo Kauppinen, Aino Heiskanen*: Workplace St Petersburg. Development Programmes. 1995.
102. *Timo Kauppinen, Aino Heiskanen*: Workplace St Petersburg. Development Programmes and development in action. 1995
103. *Jukka Alsti, Reet Kunelius, Kristiina Heimonen, Tapani Hiironen*: Venäjän työoikeus. 1995.
104. Työhallinnon EU-linjauksia. 1995.
105. Työsuojeluhallinnon tulosoikeuksien kehittämisestä. Työryhmämuistio. 1995.
106. *Riipinen Hannu, Riala Riitta, Vähäsöyrinki Asko, Eronen Raimo*: Altistus asbestieristeiden purku-työssä. 1995
107. *Saarinen Mikael, Huuhtanen Pekka, Lindström Kari*: Tulosjohtamisen ja henkisen hyvinvoinnin kehittäminen työhallinnossa. 1995.
108. *Hakuli Markku, Katajamäki Hannu, Vartiainen Pirkko*: What is a good result made of? 1995.
109. *Raija Lääperi*: Rantojen raidat. Työsuojelutoimintaa keski-suomalaisissa kunnissa. 1995.
110. Etniset suhteet Euroopassa. Raportti Euroopan neuvoston projektista Community and ethnic relations in Europe. 1995.
111. *Tuomo Alasoini, Juhani Pekkola*: Työelämän kehittäminen Australiassa. Matkaraportti Workplace Australia II -konferenssissa. 1995.
112. Työministeriön toimenpiteet valtioneuvoston tietoyhteiskunnan kehittämistä koskevan periaatekannanoton johdosta. Työryhmämuistio. 1995.
113. *Pekka Hakala, Risto Riehungangas, Jouni Marttinen, Jarmo Rintala*: Pitkäaikaistyöttömyyden ennalta- ehkäisy. 1995.
114. Työryhmän esitys Suomen työllisyysohjelmaksi. 1996 - 1999. Työttömyyden puolittaminen (17.10.1995)
115. Kuljettajan työkyky. - Työ- ja toimintakyvyn edistäminen työympäristössä. Tutkimus Metsäliitto-Yhtymän kemiallisen ja mekaanisen puunjalostusteollisuuden yksiköissä. 1995.
116. *Marya Zamindar*: Telework in Finland. Factors Behind Telework Use as Seen From an Employer Perspective. 1995.
117. *Timo Kauppinen, Aino Heiskanen*. Valamon saariston konvertointi. 1995.
118. Työsuojelun piirihallinnon asiakirjahallinnon ohje. Työryhmämuistio. 1995.
119. RÄTY-työryhmän ehdotukset räjäytys- ja louhintatyön normien uudistamisesta. Työryhmämuistio 1995
120. Henkilöstö ja palvelujen kehittäminen kansainvälistyvässä suurkaupungissa. Helsingin kaupungin Kuntatyöpaikka 2000-hankkeen esitutkimusraportti 24.11.1995.

121. *Mervi Ala-Risku, Markku Mattila, Teuvo Uusitalo, Jouni Kivistö-Rahnasto*: Riskien arviointi työolojen parantamisessa. 1996.
122. Kansallinen työelämän kehittämisohjelma. Kolmi-kantaisesti kootun asiantuntijaryhmän esitys työ-ministeriölle 8.12.1995.
- 122 The National Workplace Development Programme.
123. Pk-yritysten työsuojelun tukijärjestelmän kehittä-minen. Kokeiluhanke Oulun läänissä. Loppuraportti. 1996.
124. Laadun parantaminen työhallinnossa. Projekti-ryhmän loppuraportti ja ehdotukset 29.12.1995.
125. Työllisyyskertomus 1995.
126. Huoltokonttorityöryhmä. Työryhmämuistio. 1996.
127. Työsuojelupäälliköiden koulutustarve Suomessa ja Saksassa. Näkökulmana EU-harmonisoinnin vaati-mukset ja pk-sektorin tarpeet. 1996.
128. Työsuojelupiirin asiakasaloitteinen palvelu. Selvitys kysynnästä sekä asiakkaiden odotuksista ja kokemuksista. 1996.
129. Kouluyhteistyöryhmän raportti. Työ- ja opetushallin-non kouluyhteistyö. Työryhmämuistio 1996.
130. *Pekka Tiainen, Jaakko Järvinen*: Pitkän aikavälin työvoimamalli ja sen käyttö. 1996
131. *Marja Kaukanen*: Työsuojelutarkastajan työn piirteet ja työssä koettu pätevyys. 1996.
132. Työympäristötalous pk-yritysten työsuojeluvälön-nassa Hankkeen loppuraportti 1996.
133. *Heikki Rouhesmaa*: Human Resource Accounting in Finnish Enterprises - A National Report for OECD.1996.
134. Maa- ja vesirakennustyömaan turvallisuustason arviointi. Tutkimusraportti 1996.
135. Selvitys epätyypillisiin työsuhteisiin liittyvistä ongelmista ja niiden korjausmahdollisuuksista.1996.
136. Kosteusvauriorakennusten korjaus- ja purkutöiden ohjeistamistyöryhmän mietintö 22.3.1996.
137. Työpoliittiset toimenpiteet yrittäjyyden edistämi-seksi. Työryhmän loppuraportti 22.5.1996.
138. Työministeriön tietopalvelujen kehittäminen. Tieto-työryhmän raportti 28.12.1995.
139. *Vadim Zabrodin*:Työelämän suhteet Pietarissa. Tutkimusraportti 1996
140. *Vadim Zabrodin*: Industrial Relations in Saint Petersburg. The structure and dynamics of working life and the economy in Saint Petersburg. May 1996.
141. *Vadim Zabrodin*: Edellinen julkaisu venäjän kieli-senä. 1996.
142. Työministeriön hallinnonalan toiminta- ja talous-suunnitelma vuosille 1997-2000. 1996.
143. *Ari Luukinen, Juhani Pekkola, Asko Heikkilä, Marya Zamindar*: Directions of Telework in Finland. 1996.
144. Ikääntyvät työelämässä - Ikääntyvien työllistymis-edellytysten parantamista selvittävän komitean (IKOMI) väliraportti. 1996.
145. *Hannu Alaranta, Jutta Alen, Hannu Stålhammar*: Hoitohenkilöstön arvio potilassankyjen ominaisuuksista ja varusteista. 1996.
146. Rakennustyömaan turvallisuustason mittausta työsuojelupiireissä. Hanke TR-mittarin käytöstä. 1996.
147. *Matti Santalahti, Esa Ala-Uotila*: Mikkelin työsuojelupiirin vuorovaikutustutkimus - työpaikkojen odotusten ja kokemusten kysely perusvalvontatarkastuksen jälkeen. 1996.
148. *Heikki Räisänen, Mika Tuomaala*: Rekrytointi-vaikkeudet keväällä 1996. Yleiskatsaus sekä tilanne metallialalla.
149. *Riikka Kivimäki*: Hoitovapaat, työntekijät, työyhteisöt ja työmarkkinat. Väliraportti 1996.
150. *Katriina Koskela*: Työn ja perheen yhteensovitta-misen toimivat mallit. ESR:n ennakoitiprojektin loppuraportti. 1996.
151. Työpaikka Suomessa - työpaikka Euroopassa, tutkimus- ja kehittämisohjelma. 1996.
152. *Hilkka Seppänen*: Kotipalveluhenkilöstön psyko-sosiaalinen työympäristö ja sosiaalinen tuki. Kysely-tutkimus kodinhoitajille ja kotiaivustajille. 1996.
153. Työympäristötalousprojekti. 1996.
154. Palvelumallihankkeen loppuraportti. 1996.
155. *Rainer Schimberg, Jari Sillanpää*: Vesipohjaiset liimat pehmusteliimauksessa. 1996.
156. *Pasi Purmonen*: Työllistämiseesteet vaikuttavina tekijöinä pk-yrityksissä. -Yrittäjälähtöinen näkö-kulma. 1996.
157. Seminaariraportti sisämarkkinoiden ja Emun III-vaiheen vaikutuksista Suomen työmarkkinoihin. 1996
158. *Heikki Räisänen, Mika Tuomaala*: Rekrytointi-vaikkeudet syksyllä 1996. Yleiskatsaus sekä tilanne kymmenen ongelmallisimman ammatin koh-dalla.1996

159. *Unto Varonen, Hannu Kojon*: Raportti Hämeen työsuojelupiiriin ruiskumaalausprojektista 1991 - 1995. 1996
160. Workplace Finland - Workplace Europe Research and Development Program. 1996
161. Pakolaisasioiden siirto työministeriöön. Työryhmämuistio. 1996
162. Työvoimapolitiittisten toimenpiteiden vaikuttavuus. Työryhmämuistio. 1997
163. Työsuojeluhallinnon taloudellisuusseuranta selvittäneen työryhmän muistio. 1997
164. Henkilöstökoulutuksen kehittäminen. Neuvottelumuistio. 1997
165. Työvuorotteluseminaari 28.-29.11.1996. Helsinki. Job alternation seminar. 1997
166. *Jukka Alsti, Heikki Malinen, Reino Vainonen*: Venäjän työoikeus. 1997
167. *Toivo Lääperi*: Tehtaan tikapuilla. 1997
168. Naisten työllisyystyöryhmän raportti. 1997
169. *Mika Tuomaala*: Työnantaja-haastattelut 1996. 1997
170. Työllisyyskertomus 1996.
171. Työskenaariot - Työelämän suunnat ja ulottuvuudet. Skenaarioprojektin väliraportti. 1997
172. *Titta Maja*: Monikulttuurinen yhdyskuntatyö. Mahdollisuus maahanmuuttajien parissa tehtävän sosiaalityön menetelmäksi. 1997.
173. *Tarja Kröger, Kari-Pekka Tiitinen (toim.)* Työsopimuslaki, sen toimintaympäristön muutokset ja työllisyys. 1997.
174. Maahanmuuttajien ohjaaminen työmarkkinoille. Maahanmuuttajien työmarkkinoille ja koulutukseen ohjaamisprojektiryhmän (MASI) loppuraportti. 1997.
175. *Leena Koistinen*: Polkuja Perille. Turun seudun maahanmuuttajien työvoimapalvelut ja työllistyminen 1994 - 1996. 1997.
176. Hyvien hallintokäytäntöjen toteutuminen maahanmuuttajia koskevissa asioissa. Työryhmämietintö. 1997.
177. *Mika Tuomaala*: Rekrytointivaikkeudet työvoimatoimistoihin ilmoitettujen avointen työpaikkojen kohdalla vuoden 1997 alussa. 1997.
178. Maahanmuuttajanaiset Suomessa. Pakolais- ja siirtolaisuusasiain neuvottelukunnan työryhmämuistio. 1997.
179. Työministeriön hallinnonalan toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 1998-2001. 1997.
180. *Tiina Hanhike*: Etätyön todellisuus seitsemän tapauksen valossa. Siemensin ja Siemens Nixdorfin etätyökokeilu 1.95 - 9.95. 1997.
181. *Heikki Räisänen - Mika Tuomaala*: Rekrytointivaikkeudet keväällä 1997. Yleiskatsaus sekä tilanne atk- ja toimistotyön ammateissa. 1997.
182. Helsinki-työryhmän muistio. Helsingin kaupungin esittämän työaikamallin toimivuus, kustannukset, vaikutukset ja tarvittavat säädösmuutokset. 1997.
183. *Ville Heinonen*: Henkilöstön arviot työvoimapalveluiden laadusta 1996. Valtakunnallisen kyselytutkimuksen tulokset ja vertailu vuoteen 1995. 1997.
184. *Titta Tuohinen*: Yrittäjyyden uudet muodot. 1997.
185. *Toim. Heikki Stenlund*: Työn tulevaisuus. Työskenaariohankkeen loppuraportti. 1997.
- 186.
187. *Leena Oulasvirta*: Työhallinnon palvelusitoumus. Raportti kokeiluhankkeesta. 1997.
188. Työaikapoliittikka. Nykytilanne, ongelma-alueet sekä alustavat kehittämistarpeet. Työaikapoliittisen työryhmän väliraportti. 1997.
189. Heikki Räisänen - Mika Tuomaala: Rekrytointiongelmat työnvälitykseen ilmoitettujen työpaikkojen kohdalla syksyllä 1997. Yleiskatsaus sekä tilanne teollisuuden ja tekniikan alan ammateissa. 1997.
190. Työnhakija-asiakkaan palveluprosessin uudistaminen. 1997.
191. *Katriina Koskela*: Yritysten perheystävällisyys. Menetelmiä ja ehdotuksia perheystävällisyyden arvioimiseksi ja lisäämiseksi. Loppuraportti. 1998.
192. Euroopan unionin laajentumisen vaikutuksista työvoiman liikkuvuuteen. Työryhmämuistio. 1998.
193. Rasismin ja etnisen syrjinnän seuranta Suomessa. Ehdotus seurantajärjestelmäksi. 1998.
194. Työttömien ryhmäohjaus. 1998.
195. The 3rd international conference for trainers of educational and vocational guidance counsellors. 1998.
196. *Jukka Mykkänen*: Maastamuuttomaasta maahanmuuttomaaksi. Toimintaympäristön muutoksesta kahden erillisen neuvottelukunnan yhdistymiseen. 1998.

197. Selvitys yli viisi vuotta työttömänä olleiden tilanteesta vuonna 1997. 1998.
198. Työllisyyskertomus vuodelta 1997. 1998.
199. Ilkka Rahikkala: Työhallinnon lähialueyhteistyön evaluointiraportti. 1998.
200. Työhallinnon lähialueyhteistyön toimintastrategia. 1998.
201. *Jari Leskinen, Pertti Linkola*: Yritysvierailut kehittämismenetelmänä. FINES Business Exchange -yritysvierailuohjelman kokeilu 1997. 1998.
202. Henkilö- ja tuoteriskien hallinta työvoima- ja muussa ammatillisessa koulutuksessa. Työryhmän loppuraportti 1997. 1998.
203. EU:n työllisyysuuntaviivojen mukainen Suomen työllisyyspolitiikan toimintasuunnitelma. Huhtikuu 1998. 1998.
204. *Heikki Räisänen, Mika Tuomaala*: Rekrytointiongelmien työnvälitykseen ilmoitettujen työpaikkojen kohdalla tammikuussa 1998. Yleiskatsaus, tilanne atk- ja toimistotyön ammattiteissa sekä katsaus ongelmallisimpiin ammattiteihin. 1998.
205. *Mika Tuomaala*: Työnantajahaastattelut 1997. 1998.
206. *Heikki Räisänen - Mika Tuomaala*: Rekrytointiongelmien työnvälitykseen ilmoitettujen työpaikkojen kohdalla toukokuussa 1998. Yleiskatsaus sekä rekrytointiongelmien analyysi suurissa rekrytointi-ammattiteissa ja uusissa ongelmattiteissa. 1998.
207. *Sakari Timonen*: Paikallinen sopiminen pienissä ja suurissa yrityksissä. Esitutkimusraportti. 1998.
208. Työpolitiikka ja elinikäinen oppiminen. Työryhmämuistio. 1998.
209. Employment Action Plan, Finland. 1998.
210. *Tuija Lindqvist*: Työllistymisen tukeminen Suomen kunnissa. 1998.
211. Selvitys vuokratyöstä. Neuvottelumuistio. 1998.
212. Pitkäaikaistyöttömien aktivointikokeilu 1.3.1997-31.3.1998. 1998
213. *Jari Leskinen*: Laajan yritysryhteistyön rakentamistapoja. 1998.
214. *Mika Tuomaala*: Selvitys rakennustyön työttömistä työnhakijoista. 1998.
215. Inkerinsuomalaisien maahanmuutto Suomeen 1990-luvulla. Hallituksen selonteko Eduskunnan ulkoasiainvaliokunnalle. 1998
216. *Seppo Larmo - Heikki Räisänen - Mika Tuomaala*: Rekrytointiongelmien työnvälitykseen ilmoitettujen työpaikkojen kohdalla syyskuussa 1998. 1998.
217. *Pia Mero*: Al-Tashin pakolaiset. Valintojen ja kotoutumisen tarkastelua asiakkaan kannalta. 1998.
218. Kiintiöpakolaisten valinta ja kuntiinsijoittaminen. Väiliraportti. 1998.
219. Työvoimakapeikkojen ehkäiseminen. Työryhmän muistio. 1999.
220. Työministeriön toiminta- ja taloussuunnitelma 2000 - 2003. 1999.
221. Työhallinnon toimintaohjelma syrjäytymisen ehkäisyksi. Työhallinnon syrjäytymisen ehkäisyryhmän ehdotus. 1999.
222. Työllisyyskertomus 1998. 1999.
223. *Kouvonen Anne*: Kaupan alan ikääntyvät työnhauksussa. 1999.
224. *Valtonen Kathleen*: The Integration of Refugees in Finland in the 1990s. 1999.
225. *Sorainen Olli*: Työlupamenettely työvoimatoimistoissa. 1999.
226. EU:n työllisyysuuntaviivojen mukainen Suomen työllisyyspolitiikan toimintasuunnitelma 1999.
227. Employment Action Plan, Finland, 1999.
228. *Valtonen Kathleen*: Pakolaisten kotoutuminen Suomeen 1990-luvulla. 1999.
229. Ehdotus Kansallisen Ikäohjelman seurantaraportiksi. Seurantaraportti vuodelta 1998. 1999.
230. *Kainlauri Anne, Määttä Mirja, Simonen Leila*: Kotityön tukikokeilun alkuvaiheet Suomessa. 1999.
231. Maahanmuuttajille tarkoitettujen tulkkaus- ja kielipalvelujen kehittämissuunnitelma. 1999.
232. Työelämälaheisten koulutusmallien kehittäminen. Osaprojektin loppuraportti. 1999.
233. *Pitkänen Maarit*: Matkalla menestykseen? Maahanmuuttajien työ- ja koulutusprojektin loppuraportti. 1999.
234. Työvoimatoimiston sähköisten asiointipalvelujen kehittäminen. SÄHKE-projektin raportti 17.9.1999.
235. *Jukka Kekkonen*: Siviilipalveluksen kehittäminen. 1999.
236. Työnjakomalleilla osaamista ja työllisyyttä. Selvitys käytössä olevista työnjakomalleista. EIO-projektin osaprojekti I. 1999.

237. Elinikäisen oppimisen huomioon ottaminen muilla työpolitiikan toiminta-alueilla. EIO-projekti. Osaprojekti III. 1999.
238. Maahanmuutto, pakolaisuus, siirtolaisuus ja etniset vähemmistöt 1990-luvulla. Tutkimukset ja tilastot. Etnisten suhteiden neuvottelukunta. 1999.
239. Henkilöstön kehittämisen haasteet työhallinnossa 2000-luvulla. Työvoimaopisto 25 vuotta. Toim. Anita Keskinen.
240. Tuula Forsman – Ulla Liukkonen (toim.): Kansallinen Ikäohjelma ja työministeriö –projektin väliraportti. 1999.
241. Työhallinnon toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2001 - 2004.
242. Annika Forsander - Anne Alitolppa-Niitamo: Maahanmuuttajien työllistyminen ja työhallinto - keitä, miten ja minne? 2000.
243. Kotouttamislain seuranta- ja arviointijärjestelmä. Projektiraportti 31.12.1999. 2000.
244. Outi Parhankangas: Kun ulkomaat tuli meille. Kulttuurisia malleja 1990-luvun lopun suomalaisessa turvapaikanhakijoiden vastaanottotyössä. 2000.
245. Koulutus- ja ammattitietopalvelun kehittämisyöryhmän muistio. 2000.
246. Työ- ja sosiaalihalinnon aktiiviyhteistyö. Työryhmämuistio työ- ja sosiaalihalinnon yhteisasiakkaiden palveluyhteistyöstä. 2000.
247. Yksityisyyden suoja työelämässä. Työryhmän muistio. 2000.
248. Jari Leskinen: Alueellisen yhteistyön kehittämishanke. Väliraportti 1.1. - 31.12.1999.
249. Työllisyyskertomus vuodelta 1999. 2000.
- 250A. Helinä Melkas (toim.): Kansainvälisen työjärjestön ILO:n yleissopimukset. Osa I. 2000.
- 250B. Helinä Melkas (toim.): Kansainvälisen työjärjestön ILO:n yleissopimukset. Osa II. 2000.
251. EU:n työllisyysuuntaviivojen mukainen Suomen työllisyyspolitiikan toimintasuunnitelma. Huhtikuu 2000. 2000.
252. Finland's National Action Plan for Employment. April 2000. In accordance with the EU's Employment Guidelines. 2000.
253. Työhallinnon strategia vuosiksi 2001 - 2003. 2000.
254. Onnistuuko hallinto? Strategisen johtamisen tieto- ja seurantajärjestelmäprojektin loppuraportti. 2000.
255. Anne Kainlauri, Mikko Mäntysaari, Sirpa Andersson: Kotitaloustyön tukikokeilun arviointi. 2000.
256. Ulkomaalaisvaltuutettu. Toimintakertomus 1999. 2000.
257. Palvelustrategiaprojektin loppuraportti. 2000.
258. Ehdotukset ulkomaalaisvaltuutetun viran muuttamisesta ja tehtävien laajentamisesta syrjäntävaltuutetun viraksi. Selvitysmiehen raportti. 2000.
259. Older Workers in the Labour Market and Outside. Implementation Report 1999 by an expert group. National programme on ageing workers. 2000.
260. *Merja Mäkitalo*: Henkilöstön osaamisen kehittäminen työhallinnossa. 2000.
261. Työhallinnon Internet-palvelujen strategia. Työministeriön Internet-projektin muistio. 2000.
262. *Ilkka Ruponen - Jaana Paanetoja*: Ylemmät toimihenkilöt ja työaikalaki. Tutkimusraportti. 2000.
263. Joustavaan työlupamenettelyyn. Työlupamenettelyn linjaukset ja seuranta -projektin esitys. 2000.
264. Hallituksen ulkosuomalaispoliittinen ohjelma. 2001.
265. Perustaa työllisyyden kasvulle. Työllisyysasteen nostaminen -projektin raportti. 2000.
266. *Pirjo Paalanen*: Työministeriön tasa-arvotilanne ja organisaatiouudistuksen tasa-arvovaiikutukset, marraskuu 2000. 2001.
267. Euroopan laatupalkintomallin soveltaminen työhallinnossa. Kokonaislaadun arviointi ja kehittäminen -projektin raportti. 2001.
268. Työhallinnon toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2002 - 2005. 2001.
269. Toinen aalto. Työvoimapolitiikan uudistuksen jatkaminen. 2001.
270. Passiivisesta aktiiviseen. Kannustavuuden edistäminen -projektin raportti. 2001.
271. Esitys työvoiman alueellisen liikkuvuuden linjaukseksi. Palveluprosessin kehittäminen ja alueellinen liikkuvuus -projekti. Raportti I. 2001.
272. Palveluiden ryhmittely työnhakija-asiakkaiden palvelutarpeiden mukaan. Palveluprosessin kehittäminen ja alueellinen liikkuvuus -projekti. Raportti II. 2001.
273. Työllisyyskertomus vuodelta 2000. 2001.
274. *Jari Leskinen*: Alueellisen yhteistyön kehittämishanke. Loppuraportti. 2001.

275. Syrjästä osallisuuteen. Syrjäytymisen ehkäiseminen ja yhteistyö työvoimapolitiikan toimeenpanossa -projektin raportti. 2001
276. Työnvälityksen työnantajapalvelujen kehittäminen -projekti. Loppuraportti. 2001
277. Työaikalain noudattamista ylempien toimihenkilöiden työ- ja virkasuhteissa selvittäneen työryhmän muistio. 2001
278. Työ- ja opetushallinnon yhteistyö nuorten työvoimapalvelujen ja oppilaanohjauksen alalla. Kouluyhteistyöryhmän muistio. 2001
279. *Hannu Magnusson*: Työvoimatoimistojen toimistoverkon kehittäminen. Toimistoverkkoprojektin väliraportti ja kehittämissuositukset. 2001
280. *Marjaana Laine*: Ulkomaalaisen oikeudellinen asema Suomessa. Ulkomaalaisvaltuutetun toimisto. 2001
281. Finland's National Action Plan for Employment, April 2001. 2001
282. EU:n työllisyysuuntaviivojen mukainen Suomen työllisyyspolitiikan toimintasuunnitelma. Huhtikuu 2001. 2001
283. Maahanmuutto- ja pakolaispolitiikan kehittäminen ja yhteydet työpolitiikkaan -projekti. Loppuraportti. 2001
284. Kohti etnistä yhdenvertaisuutta ja monimuotoisuutta. Hallituksen etnisen syrjinnän ja rasismien vastainen toimintaohjelma. 2001
285. För etnisk jämställdhet och mångfald. Regeringens verksamhetsprogram mot etnisk diskriminering och rasism. 2001
286. Towards ethnic equality and diversity. Government Action Plan to combat ethnic discrimination and racism. 2001
287. Työmarkkinatukijärjestelmän kehittäminen. Projektin raportti. 2001
288. Tehoavanko toimenpiteet? Työllisyysvaikutusten arviointi (TYVA) -projektin loppuraportti, 2001.
289. Kuntouttavan työtoiminnan käsikirja. 2001
290. Varautuminen suurten ikäluokkien aiheuttamaan työmarkkinamuutokseen. Projektin väliraportti. 2001
291. EU:n itälaajentumisen vaikutukset työvoiman liikkuvuuteen. 2001
292. *Sirpa Ahonen*: Mikä edistää muutosta? Kognitiivisten ajattelu- ja toimintastrategioiden muuttumisen yhteydet toiminnallisiin onnistumiskokemuksiin ohjaavan koulutuksen aikana. 2001
293. EU -projekti: Incentive Measures. Loppuraportti, Espoon osaprojekti. 2001
294. EU -projekti: Incentive Measures. Loppuraportti, Tampereen osaprojekti. 2001
295. EU -projekti: Incentive Measures. Loppuraportti, Mikkelin osaprojekti. 2001
296. EU -projekti: Incentive Measures. Loppuraportti, Työlinjan osaprojekti. 2001
297. EU -projekti: Incentive Measures. Loppuraportti. Yksilöllisten työvoimapalvelujen kehittäminen yhteistyössä asiakkaiden kanssa. 2001
298. *Arnkil, Spangar & Nieminen*: Incentive Measures - Silta Suomen työhallinnon modernisointiin? Evaluoinnin loppuraportti. 2001
299. Ulkomaalaisvaltuutettu. Toimintakertomus 1.1.2000 – 31.8.2001. 2001
300. *Pekka Salomaa*: Ratkaisukeskeisen kehyksen konstruointi ammattivalinnanohjauksen asiakaskeskustelussa. 2001
301. Työministeriön toimeenpano-osaston ohjausmenetelmät alue- ja paikallishallinnon ohjauksessa. Ohjausmenetelmät -osaprojektin raportti. 2002
302. Työhallinnon toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2003-2006. 2002
303. Tasavertaiset työmarkkinat/segregaation lieventäminen -projektin loppuraportti. 2002
304. Handbok om verksamhet i rehabiliteringssyfte. 2002
305. Työllisyyskertomus vuodelta 2001. 2002
306. *Pertti Linkola*: Työikäiset innovaatiojärjestelmään. 2002
307. Elinikäinen oppiminen työpolitiikassa. Projektin loppuraportti. 2002
308. Finland's National Action Plan for Employment, April 2002. 2002
309. EU:n työllisyysuuntaviivojen mukainen Suomen työllisyyspolitiikan toimintasuunnitelma. Huhtikuu 2002. 2002
310. *Terhi Takanen*: Työvoimatoimistojen asiakaspalveluprosessin kehittämiskoulutus. 2002
311. *Jussi Toppila*: Työministeriön tutkimustoiminnan kehittämissuunnitelma. Helsinki 2002. 2002

312. *Irma Hiltunen, Marja-Leena Leinonen:* Työministeriön tasa-arvotilanne, marraskuu 2001. 2002
313. Työlinjan toiminnan ja työvoimatoimiston puhelinpalvelujen kehittäminen. Projektin loppuraportti. 2002
314. OHJUS - ohjaus- ja neuvontapalvelut työhallinnossa. OHJUS -projektin raportti. 2002
315. BSC – 2002. Työministeriön BSC –projektin loppuraportti 2002. 2002
316. Selonteko kotouttamislain toimeenpanosta -projekti. Loppuraportti. 2002
317. Government Report on Implementation of the Integration Act. 2003
318. Työhallinnon toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2004 – 2007. 2003
319. *Anita Keskinen:* Vuorovaikutus ja dialogi verkko-oppimisessa. Työvoimaneuvojien PD –koulutuksen kokemuksia. 2003
320. Varautuminen suurten ikäluokkien aiheuttamaan työmarkkinamuutokseen. Projektin loppuraportti. 2003
321. Rakennetyöttömyyden purkaminen. Projektin raportti. 2003
322. Työllisyyskertomus vuodelta 2002. 2003
323. Maahanmuuttajien palvelujen kehittäminen työvoimatoimistossa. MaaTyö –projektin raportti. 2003
324. Ulkomaalaisten työntekijöiden työsuhteissa noudatettavien ehtojen valvonta. Työryhmän mietintö. 2003
325. Työvoiman rekrytointimahdollisuudet EU- ja ETA-alueen ulkopuolelta. Maahanmuuttopolitiikan tulevat haasteet –projekti. 2003
326. *Riitta Männistö-Aho, Annika Juurikko:* Työttömyysturvan työvoimapolitiittiset edellytykset työttömyysturvalautakunnan ja vakuutusosoikeuden ratkaisukäytännön valossa. 2003
327. *Jarmo Palm & Seppo Manninen & Eeva Kuntsi:* Aloittavan yrityksen tuki ja näkökulmia itsensä työllistämisen lisäämiseksi Suomessa. 2003
328. Tietosuoja ja työntekijän valvonta. Työryhmän muistio. 2003
329. Vallan syrjässä. Tutkimus Etnisten suhteiden neuvottelukunnan toiminnasta. 2003
330. Opportunities for labour hiring from non-EU and non-EEA countries. The project on the future challenges to the immigration policy. 2003
331. Yhteinen palvelu kehitty - kehittykö yhteinen johtaminen? Työhallinnon, kuntien ja Kelan yhteispalvelukokeilun arvioinnin väliraportti. 2003
332. EU:n työllisyysuuntaviivojen mukainen Suomen työllisyyspolitiikan toimintasuunnitelma 2003. 2003
333. Finland’s National Action Plan for Employment 2003. In accordance with the EU’s Employment Guidelines. 2003
334. Työpolitiikan strategia 2003-2007-2010. 2003
335. Työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen hankintajärjestelmän arviointi suhteessa toimintaympäristöön. Hankkeen loppuraportti. 2003
336. Työhallinnon toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2005-2008. 2004
337. Työllisyyskertomus vuodelta 2003. 2004
338. *Tea Raatikainen:* Ulkomaisen työvoiman hankinta. Selvitys ulkomaisen työvoiman hankintaan liittyvistä kanavista ja työnantajien palvelutarpeista EURES –työnvälityspalvelun kehittämiseksi. 2004
339. *Arnkil, Karjalainen, Aho, Lahti, Lyytinen, Spangar:* Yhteispalvelusta palvelukeskuskonseptin kehittämiseen. Yhteispalvelukokeilun arvioinnin loppuraportti. 2004
340. Kohti proaktiivista työvoimapolitiikkaa. Työhallinnon aluestrategia. 2004
341. Suomen työllisyyspolitiikan toimintasuunnitelma 2004. EU:n työllisyyspolitiikan suuntaviivojen mukaan. 2004
342. Finland’s National Action Plan for Employment 2004. In accordance with the EU’s Employment Guidelines. 2004
343. *Etnisten suhteiden neuvottelukunta:* Muuttoliikkeet ja etniset vähemmistöt Suomessa 1999 – 2004. Tutkimukset ja tilastot. 2004
344. Kala kuivalla maalla. Kotoutumisen edellytykset maahanmuuttajan näkökulmasta. 2005
345. Luova työote – tuottava työ. Työelämälähtöiseen luovuuteen perustuva tuottavuusstrategia. 2005
346. Työhallinnon toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2006 – 2009. 2005
347. Työmarkkinatuen aktivointi – yhteiskuntatakuu pitkäaikaistyöttömille. 2005

348. *Pentti Arajärvi*: Näkökohtia työttömyyden aikaisen turvan kehittämisestä. Työmarkkinatuen ja toimeentulotuen sekä niiden hallinnon ja rahoituksen kehittäminen. 2005
349. *Simo Aho*: Työmarkkinatuen saajien rakenne, työhistoria ja osallistuminen aktiivitoimiin. 2005
350. Työllisyyskertomus vuodelta 2004. 2005
351. Yhteistyössä kotoutumiskoulutusta toteuttamaan. Työ- ja opetushallinnon työryhmän raportti. 2005
352. Hyökyaalto-projektin loppuraportti. 2005
353. Työvoimatoimiston palvelumallin uudistaminen. Hankkeen loppuraportti. 2005
354. Polku työelämään. Tuettu työ ja uudistunut palkkatuki. 2005
355. Työryhmän ehdotus hallituksen maahanmuuttopoliittiseksi ohjelmaksi 2005
356. Työvoimatoimiston keskeiset työprosessit ja niiden tuottavuuden kehittäminen. 2005
357. *Elina Uitamo*: Työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen sukupuolivaikutukset. 2005
358. Perhevapaasäännösten toimivuus. Perhevapaasäännösten toimivuutta arvioivan työryhmän raportti. 2005
359. *Kirsti Palanko-Laaka*: Määräaikaisen työn yleisyys, käytön lainmukaisuus ja lainsäädännön kehittämistarpeet. 2005
360. Työhallinnon toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2007 – 2011. 2006